

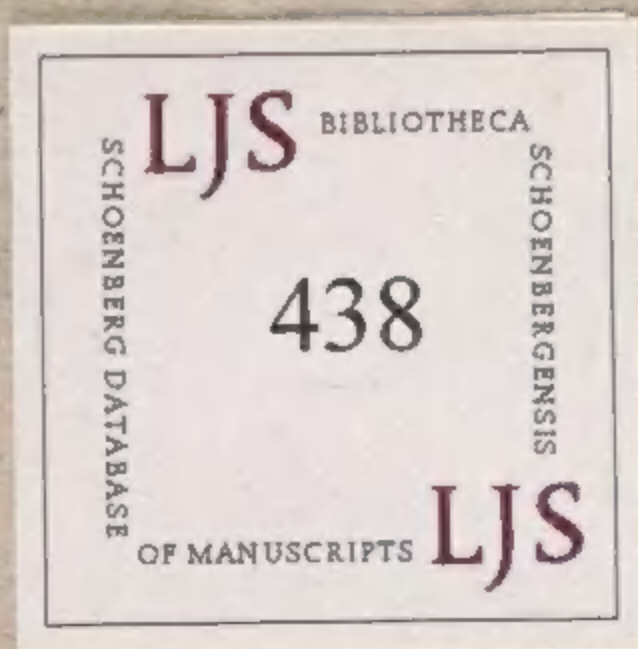
namque hoc xpo inuocatum
cuius. quatenus magis hoc
in illo beate uoce non dica
mus sed sed nunc cogitare licet
bit; **C**atholice etgo et peccati
uatuq; sexus incertus testatur
qone sine sexus opib; est. **E**st.
cu uox loci dicitur e. adhuc in hac
uox posita. mater cu di. ad
huc opus certus que eade
spem e cupiscit n implet. pro
bena hoc opus acc dicitur.
nos incertus n estis sed in spem;
Negando eni eos incertus. quo

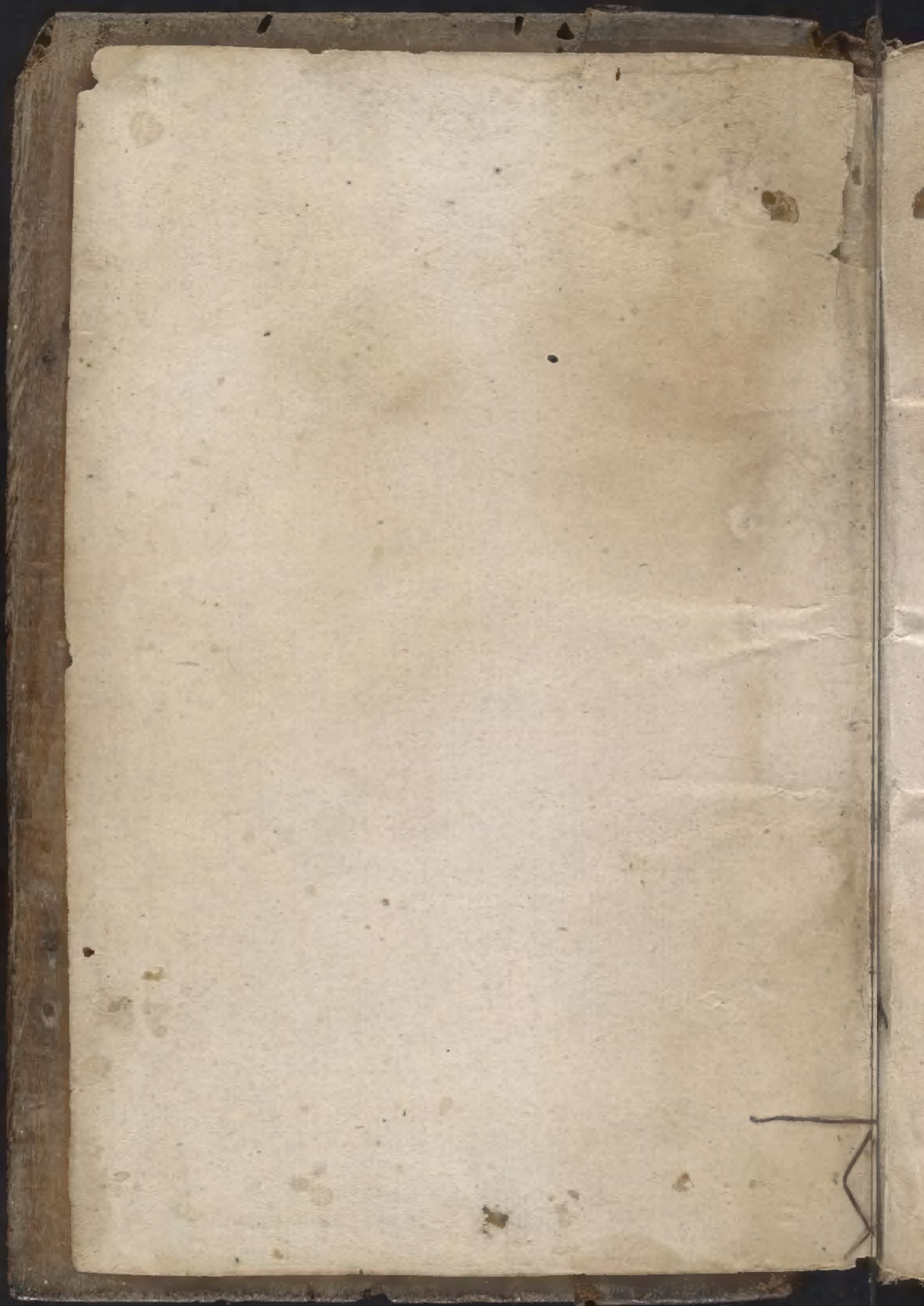
S. 2. 0. 5°

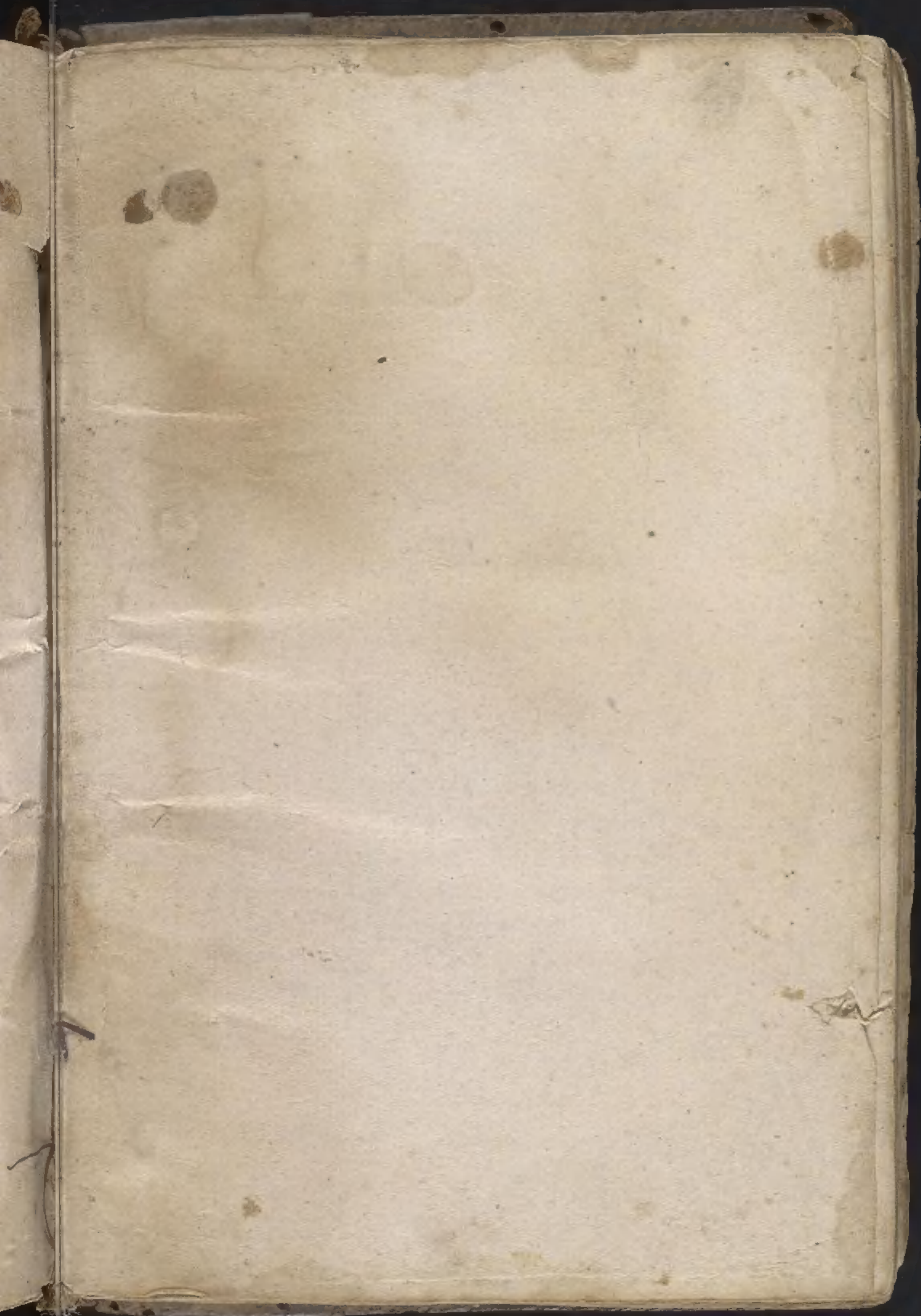
OP.

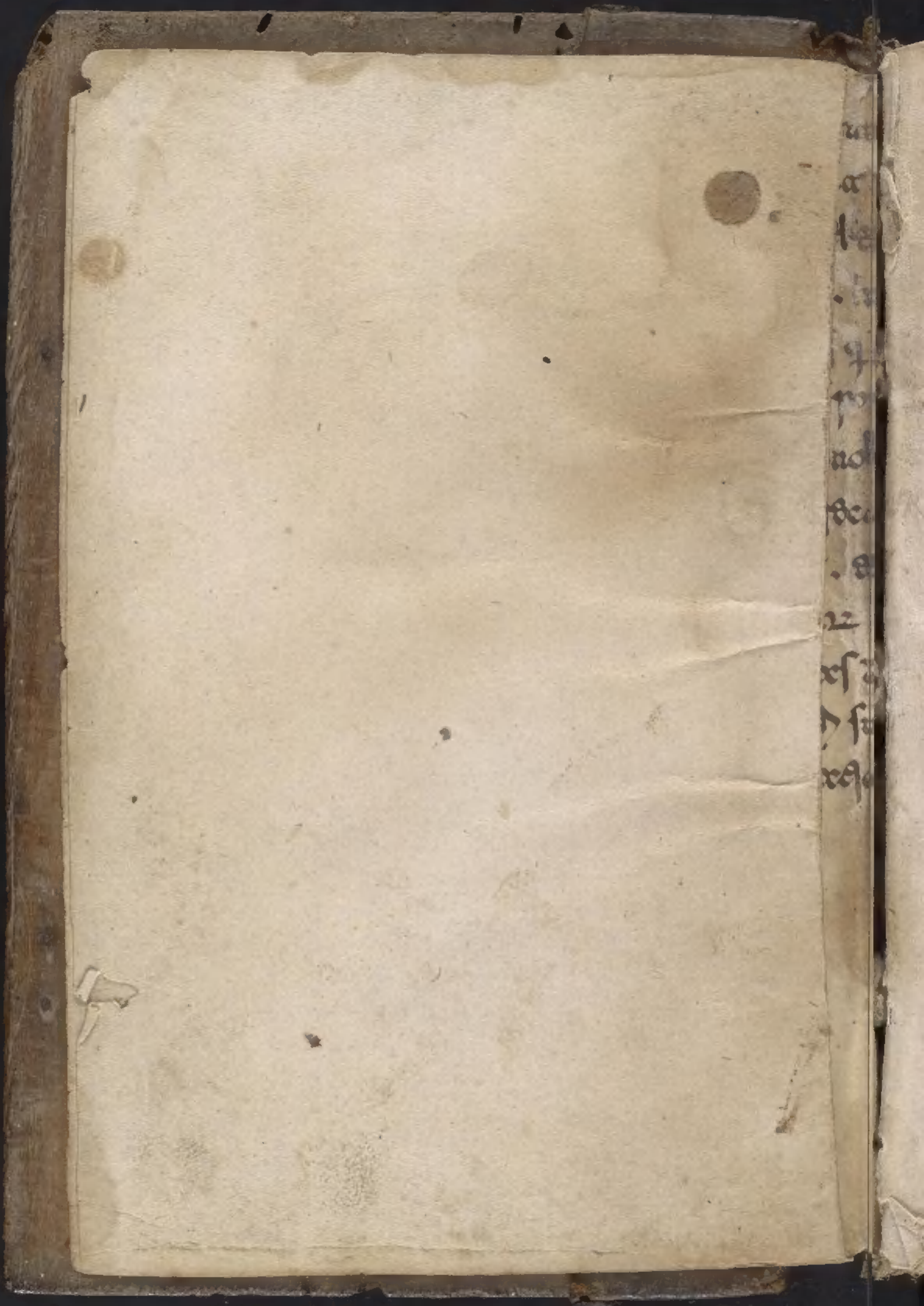

ut
a
te
.
q
p
no
de
.
22
xf
f
xx

PROEMIVS MARSILII FISCINI FLOR
ENTINI IN SPEVSIPPI ET ALICINO ET
PYTHAGORAE OPVS CVIVS AB EO E
GRECA LINGVA IN LATINAM TRADVE
TA: AD IOHANNES CAVALCANTEM
FLORENTINVM CIVEM AMICVM VNI
LVM

ERAM PLATONI PHILOSOPHI
amicitiam optime mi Iohannes. stabile
uite duorum unionem definiunt. Vna
uo nos inam in illis et dum tunc hoibus arbitramur.
qui opere uno ad unum finem. tamq[ue] eodem calle ad eu
de itineris terminum gradiuntur. stabilem q[ue] eorum
ita: denum fore societatem existimamus, cum non vno
solum, uer[um] et stabile firmum q[ue] id fuerit, quod sibi
communi quodam inter se officio sectandum proposuerit.
V erum cum o[mn]e hoium studium atq[ue] comertum ad id
qd bonum putatur. semp[er] contendere soleat. bona tria
uo ee mortalibus uideantur. bona inq[ue] animi, cor
poris et externa, aut uirtus animi ab illis, aut uolup
tas corporis aut diuitiar[um] copia queritur. Horum
p[er]fecto primum illud cetum est et perpetuum: duo re
liqua caduca sunt. atq[ue] mortalia. Quia obre in
ter illos solum stabilis uite unio que uera est
amicitia ee potest, qui neq[ue] ad diuitias cumuladas

ex libris Iacobi Cavalli

neq; ad explendas libidines corporis quae oia
fluxa et caduca sunt. Sed ad adiungendam stabilem q̄ritute
animi capeffendam atq; colendam communi quodam
inter se studio et recto mentis ardore proficiamus.
Animi uirtutem, philosophorū ille omnium magister
et dux plato noster sapientiam uoluit nuncupari
sapientiam uō eē rerū diuinarū cognitionem existi-
mauit. Res aut diuinae idē in libris de re. p. nō
aliter menti nr̄e innotescere posse. q̄ deo nos illustrato
demonstrat, quēadmodum et corporū formas oculis
nō aliter q̄ sole oculos illuminante uidere. Idem
igitur deus ē quem desideramus: uidere: qui se
menti ut intueri possimus illuminat: qui lucido
menti se deniq; monstrat: monstrando delectat. Idem
uīa nobis est deus. est ueritas: ē et uita. Via q̄de
qm̄ suis nos radijs ad se conuertit et ducit et rapit.
Veritas aut, quia uerū se nobis ad ipm̄ conuēsis
ostendit. Vita deniq; qm̄ animū totū ipius
contemplatorem beata illa uisione pascit pēpetuo
et oblectat. Huo ergo sapientie om̄is peremnem-
fontē sitiant oportet om̄es qui cūq; sapientie
gustare liquores suauissimos cupiunt. Sapientia
uō sectentur necesse est om̄es qui uirtutē animi
adipisci desiderant. Quo efficitur ut qui cūq; animi
suū colere instituant, deū colere cōpellantur. Amicos

aut inuicē ~~in~~ superioribus definimus qui
simul et ~~in~~ studio aduirtute contenderent.
mutuoq; fauore suos amicos colerent. cultus
~~in~~ sola uirtute constat. Vir ~~in~~ sapien ~~in~~
Sapientia cognitio diuinarum. Cognitio huius
moi. Lux nobis diuina largitur. Cultus itaq; aī
dei ipius est cultus. Amicitia ~~in~~ igitur duorum cōseſu
ad animū uirtute colendum nitatur nihil utiq;
aliud ~~in~~ uidetur q̄ duorum ammorū summa. Ideo
colendo concordia. Am ~~in~~ tur aut a deo quicūq;
deum pia mte colunt. Ideo ~~in~~ ~~in~~ quidam de
solū sed tres necessario amici sunt semp: duo ui
delicet homines, unus q; deus. deus iq; iupiter
hum ~~in~~ uitę seruator: quem coluit plato semp:
Semp Socrates honorauit. Hic uitę dux hominū:
hic ~~in~~ iunum conciliat. hic ~~in~~ solubilis ē amicitie
nōdus: custos q; perpetuus. hoc deo quondam conc
liatore prisci illi theologi q̄ ~~in~~ ~~in~~ uene
ramur. sanctam inter se copulam ~~in~~ aīe misse
tradunt. Apud persas Zoroaster i religioſe phi
losophię misterijs assiduū sibi comitem Arima
spem aspirante numine ~~in~~ adſciuisse. Mēcuri
trismegistus apud egyptios similitē esculapium:
Museum miracia orpheus. Illic ~~in~~ aglaophemus
pythagoram. Atheniensis plato dionē ~~in~~ siracu

sanum. dione demde defuncto Zenocrate. usque
adeo sapientes uiri ad celeste iter tuto et placide
peragendum et ducem deum et comitem hominem necessariū
fore arbitrantur. Horum ego uestigia supne poeli
plagas impressa et sumissime sequi posse confido.
hoc enim ~~mihi~~ ~~mihi~~ abunde uideor consequi
ut ad sacre philosophie studia exercebam uirtute ue-
ritatem inuestigandam optimi uiri comoda et iocū
da societate non caream. Reor enim johannis
caualcantis et xarsilij ficini familiaritate meam
nūc quas paulo ante commemorauimus ponendam
esse. ac ducem deo qui nobis felicitatem hanc copulam
instituit et conflauit utriusque nostrum ad res agendas
ad uite tranquillitatem ad diuinorum indagatores
plurimum cōduciturum. Huius autem singularis be-
nivolentiae monumenta posteritati mandare
alias quidem maiora constitui et nūc opuscula
quedam amice nup est greca lingua in latinam
traducta. quae admodum illam platonice sectam
cuius sacris miratus es collatura maxime ui-
deantur. Accipe igitur amice unice, librum de
platonis definitionibus, abeius nepote scilicet per-
sippo cōpositum. librum praeterea alium ~~platonici~~
de huius secte conclusionibus. postremo pythagorae
quae praecipue secutus est plato, Leges et symbola.

13.

His legendis ad arcana diuine phie misteria
 eruditus, mania umbratilis huius uite somnia
 quibz anxium uulgus inhiat, aspernaberis, inteq;
 ad celestia eriges quorū cōteplatione in p̄nti m̄ta
 tranquillitate in futura beatitudine nascieris. de
 S. p̄cipi platōis discipuli
 ratiōibz a s̄c̄is in ficino tras.
 hānēz caudā.

SEM PITERNUM: quod p̄m̄e t̄ps et
 prius extitit et nunc ē nulli cōruptiōi
 obnoxium.

Sēptimū.

DEUS uiuens īmortale perse ipm ad beatitudi
 nem sufficiens: essentia sempitēna. ip̄i boni causa.

de

GENERATIO: motus ad essentiam: acceptio cōt̄is
 processus īesse.

gēratio

SOL celestis ignis qui solum abortu ad occasum ab eis
 dem aspici potest: animal sempitēnum: astrum
 diurnum a nocturnum.

Sol

TEMPVS: solis motus: progressionis t̄p̄ura;

t̄ps

DIES: solis abortu ad occasum: lūm nocti gēu;

dies

AURORA: dici p̄m̄cipium. p̄m̄ū a sole lumen.

Aurora

MERIDIES: Tempus īquo umbre cōporū q̄ b̄uissēt.

Meridies

OCCASVS: dici finis.

occasus

NOX: Umbra dici cōtraria: solis priuatio.

Nox

fortuna

FORTUNA. Motus ab occulto i occultum casu qdam
felix actionis causa.

senectus

SENECTVS. Decrementum vite tempore factu.

ventus

VENTVS. Agitatio ~~in~~ circa terram.

aer

AER. elementum cuius omes Loci mutationes secu-
dum nom sunt.

celum

CELVN. Corpus omia complectens corpora pret
ipm supremu aerem.

anima

ANIMA. Quod se ipm ~~in~~ uet. ~~in~~ talis motus anj
~~in~~ antibus causa.

potestas

POTENTIA. Quod est p se ipm efficax.

visus

VISVS. bitus ~~in~~ corpora discernitur.

os

OS. Medulla calore consolidata.

elementum

ELEMENTVS. ex quo componuntur et in quod
composita dissoluntur.

virtus

VIRTVS. Dispositio uel habitus optimus mortalis
~~in~~ mantis p se laudabilis. habitus secundum que
quod bet bonum uocatur.

CONVNVNIO. Legum iusta institutio qua quod
predictum est. probum dicitur. bitus cōcōdia p̄stas.

prudentia

PRVDENTIA. visque p se ipm ad beatitudinem
humanam ducit. scientia bonor. et malor. dispo-
sitionem felicem prestans. qua quid agendum
sit. et quid non disjudicamus.

justicia

IYSTITIA. CONSENSIO aie ad se ipam ~~in~~ q par

tui ordo aduicem mutuis. huius quoque
 prodignitate distribuens. huius: quoque pre-
 ditus semperque iusta uidentur eligit. huius
 uicem legibus obediens: equalitas commu-
 catum. huius quoque legibus rectis semper obtemperat
 TEMPERANTIA: Moderatio anime circa naturales
 concupiscentias atque uoluptates. compositio ordo
 autem ad naturales uoluptates atque dolores. consonantia
 autem ad imperandum et obediendum: uoluntaria
 corporis que secundum naturam sunt: actio rationalis
 anime compositio quo ad honesta et turpia. huius
 quoque decreta eligimus et seruamus.

Temperatio

FORTITUDO: huius autem intrepidus. militum
 audacia. peritia illorum quae ad bellum spec-
 tant: constantia autem aduersus illa quae
 terere solent. Audacia prudentiae pedisequa.
 Intrepiditas immortalis expectatione. Affectio ser-
 uans in periculis rationale propositum. et obui-
 contra periculum obstitens. Vigor tollerans omnia
 uirtutis gratia: seueratio animi in iis que recte
 rationi audenda: uel metuenda uidentur.
 Observatio corporis que ratio dictat in rebus pa-
 uedis. Rei militaris peritia: huius in lege in-
 mobilitas perseverans.

Fortitudo

CONSTANTIA potestas perferenda molestiae se-

Constantia

quentis exijs que recta ratio iussit. potestas
que nunq̃ deijcitur ē rationis proposito.
Sufficiencia: perfecta bonorū possessio: habitus quo
unusquisq; sui ipsius dominus fit: ~

• Equitas •

EQVITAS: Iustorum conducentiumq; remissio.
Moderatio in cōmētijs. Ordo rationalis anime
quo ad honesta et turpia;

• Tollerantia •

TOLLERANTIA: p̃pessio molestiæ honesti grā. ppe
ssio laborum honesti grā:

• Audacia •

AVDACIA: Securitas: qua quis malum: neq; futurū
expectat: neq; presens horrescat.

• Indolentia •

INDOLENTIA: habitus quo in dolores nūq̃ in
cidimus:

• Perseverantia •

PERSEVERANTIA: affectio: que perficit quod
cunq; elegerit: tollerantia uolūtaria. Adūsus
labores inconcussus habitus.

• Pudor •

PVDOR: audaciæ remissio. Eius quod optimū
aparet. spontanea et libens acceptio. formido
uituperationis uerq̃.

• Libertas •

LIBERTAS: VITE dominum dominatio in omib;
absoluta: licentia propria uite. Affectio inposessi
one et usu rerū minime parca;

• Liberalitas •

LIBERALITAS: habitus qui inq̃rendis erogandisq;
pecunijs decorū seruat: decoris acquisitio
mulatioq; pecuniæ.

MANSVETUDO: Constitutio ~~me~~ aduersus
ire impetum immobilis moderata temperies

MODESTIA: Voluntaria ~~id~~ quod op~~eratur~~
~~concessio~~ concessio. ingesta corporis copos.

BEATITUDO: bonum ex bonis omnibus accumulatum
potestas ~~bene~~ uiuendi seipsa sufficiens. p~~er~~
secundum uirtutem. Sufficiens uite commo-
ditas.

MAGNIFICENTIA: estimatio secundum
recta et honoranda.

INDUSTRIA: Ingenium autem quo quisque
ritus est. in singulis quod decet. facile conpar-
mentis acum.

FRUGALITAS: rationalis uite simplicitas. moris
que bonorum studium.

BONITAS: Affectio qua elegimus optima.

MAGNANIMITAS: Moderatus contingenti usus.
urbana hominibus conuersatio. Magnificencia
animi ratione.

PHILANTHROPIA: i. humanitas: Affectio amicitie
hominum conuictrix. habitus hominibus beneficis. gratiarum
reddito. Gratiitudo ~~benefic~~.

PIETAS: iustitia erga deum. Affectio colens deum.
uoluntaria ueneratio dei. Recta honoris diuini scientia.

BONUM: quod ipsius gratia expectandum;

Mansuetudo

Modestia

Beatitudo

Magnificencia

Industria

Frugalitas

Bonitas

Magnanimitas

Philantropia
humanitas

Pietas

Bonum

Intrepiditas

INTREPIDITAS: virtus per quam timoribus
illis mouemur.

Sanitas

SANITAS animi habitus affectibus non succumbens.

Pax

PAX Quies qua ab inimicitijs belli cessamus.

Humilitas

HVMILITAS: facilitas animi omnes ex parte iracundie.

Astutia

ASTVTIA Affectio: qua sine proprium coniectamus.

Amicitia

AMICITIA. Consensio inter obus honestis et iustis.
eiusdem vite electio consensus in deliberando
atque agendo. Concordia in communione vite cum
beniuolentia. Communio idcirco accipiendis quibus
beneficijs.

Generositas

GENEROSITAS. Virtus ingenij moris. facilitas
an ad dicenda pariter atque agenda.

Electio

ELECTIO approbatio recta.

Beniuolentia

BENIVOLENTIA. Electio hominis ad hominem
grata atque accepta.

Propinquitudo

PROPINQVITAS. Communio in eodem genere.

Consensio

CONSENSIO. Communicatio rerum
cogitandum suspicionum quibus concordia.

Caritas

CARITAS. Integra animi declaratio. cuiuslibet sci-
entia honestorum atque utilium. Scientia iustitiam
ducens in rem. p.

Societas

SOCIETAS Amicitia ex diuturna equalium consu-
etudine conflata.

Sagacitas

SAGACITAS. Innata ratiocinandi virtus.

FIDES. recta p[re]sumptio quod sic feres h[ab]eat ut
sibi uideatur. ASOR. stabilitas.

VERACITAS. habitus in affirmando atq[ue] negando
rectus. Scientia ueri.

VOLUNTAS. APPETITVS secundu[m] ratione[m] recta[m]
affectus rationalis. Affectus cu[m] ratione secundu[m]
naturam tendens.

CONSILIVM. admonitio alterius de agenda rege[n]te.

OPORTVNITAS. Imminencia temporis: in quo ut
agere uel pati quicq[ue] oporteat.

CAVTIO. DECLINATIO mali. diligentia custodiendi.

ORDO. CONCORS opationum aduicem communis
vicissitudinis in omnib[us] causa. Cōtepa
ad percipiendum.

ATTENTIO. intensio animi ad discendum.

INGENIVVS. discendi uelocitas. Genitura bona
virtus sita in natura.

DOCILITAS. Ingeniu[m] ad uelocitate[m] percipiendum.

EVOLUTIVVS. Rata pronu[m] de eo quod in disci-
ptionem uenit.

LEX. Norma ad quam queritur an quis in uia[m]
inuit. ne.

LEGIPTIVA CIVILITAS. Bonis legib[us] obediencia.

GAVDIVVS. Letitia i[n] operib[us] temperantie.

HONOR. BONOR. Largitio propter uirtutis officiu[m].

6.
fides.

Veracitas

Voluntas

Cōsillu[m]

Oportunitas

Cautio.

Ordo.

Attentio.

Ingeniu[m]

Docilitas

Evolutiu[m]

Lex.

Legitima

Honor.

Estimatio • Estimatio ac dignitas uirtute acquisita, figura
uenerationis conseruatio dignitatis.

grat
PROMPTITUDO patens expeditio pposito aduers agenda.
GRATIA VOLUNTARIA beneficentia. Redditio boni
obsequij in tempore oportuno;

Concordia
CONCORDIA Consensus imperantium et subditorum
imperandi obediendi ueraciter;

Res p
RES p. ceteris multorum hominum ad sollicitudinem
p se sufficiens legitima multitudinis conspiratio.

PROVIDENTIA preparatio ad finem.

CONSULTATIO Consideratio futurorum quoniam
pacto conferant.

VICTORIA. Vis incertamine superans.

FAEVNDIA perspicacia et facultas obtinendi
quod propositum est;

DONVM: *ms* gratia

OCCASIO flos ipse temporis rebus agendis con-
rens. Tempus quandam bonam ferens opem;

MEMORIA Dispositio a meminerem illi
ritatem custodiens.

INTELLENTIA cogitationis intentio

INTELLECTIO scientie principium

SANCTIMONIA cautio declinans a peccatis
que aduersus deum committuntur Diligens
obseruatio diuini cultus secundum naturam;

DIVINATIO: Scientia rer. absq. demonstratione
presaga;

VATICINIVS: Scientia qua dno scit quid ad sit.
qui dno futurum sit mortali uiuenti;

SAPIENTIA: Scientia que nihil penitus pre-
supposuit. Scientia que semp sunt. Scia
que re. omnium causam contemplatur.

PHILOSOPHIA: appetitus sapientie. Contemplatio
ut est. C. ane secundum re
rationem.

SCIENTIA: comprehensio me immutabilis
ratione. Vis compreh. sua alicuius uel quoru-
dam. ratione immutabilis. A. incogni-
tione immutabilis.

OPINIO: perceptio fide. p. ratiocinatione. Ra-
tionis discursus. Cogitatio in adens in uerum et
fal sum. ratiocinationem;

SENSVS: Anime progressus. mentis motus. Numera-
tio anime p. corpus in formas hominum. a qua
fir. rationalis anime uel p. corpus noscens;

HABITVS: affectio anime. secundum qua qles dicimur;

VOX: prolatio ex ore secundum cogitatione;

ORO: vox que scribi pot. promutativa cuiusqz
rei. Compositio ex uerbo a. sine armonia car.

NOMEN: Dictio simplex significatiua eius quod

secundum essentiam predicatur. et omnis quod secu-
dum seipm minime dicitur.

DICTIO. vox hominis que scribi potest. et signu
quoddam cōe absq̃ cōtū Harmonia significans.

SYLLABA. Articulus humane uocis qui scribi pot.

DEFINITIO. Oratio ex gñe differentia q̃ cōposita.

CONIECTURA. Rei Latentis indicium.

DEMONSTRATIO. RACIO. RATIO ostendens
aliquid p̃ p̃cognita.

ELEMENTUM VOCIS. vox simplex. cuiusq̃ quod cete-
ra uoces sint.

VTILE. causa quod unum quodq̃ bene afficiatur.
causa cuiusdam boni.

CONFERENS. Quod in bonum fert.

PVLCRUM. Quod bonum.

BONUM. Quod in omnibus que sunt salutis est causa.
causa omnis quod ad id ipm tendit. id a quo
nunt quecuq̃ sunt eligenda.

TEMPERAMENTUM. ornamentum ai. Ius Legis insti-
tutum / a quo iustitia prouenit.

VOLUNTARIUM. Quod seipm ducit. Quod p̃ se ipm eli-
gendum. quod cogitationem p̃ fiat.

LIBERUM. Quod sibi ipi dominatur.

MODERATUM. Medium inter excessum atq̃ defectu
secundum actem sufficiens.

MENSURA: Medium excessus atque defectus.
PALMA: virtutis premium sui ipsius gratia exoptandum;
Immortalitas. Essentia uiuens; et seipsum per se uerum.
SANCTUS: Dei cultus. quod deo gratum;
HOMO: Animal sine pedibus bipes. Lingua unguibus
quod solum ex animi ratione scientie rationes
sit particeps.
SACRIFICIUM: hostie donum deo exhibitum
Votum. precatio libere qua uel bona uel
que bona efflagitant
Rex Imperans secundum legem nulli suspectus in
reprehensibilis ciuilem ordinem institutor.
PRINCIPATUS: prouidentia
LITENTIA LEGIS concessio
LEGISLATOR Auctor legum quibus gubernari
ciuitas debet.
LEX ciuilis institutio multitudinis; absque ipsius
suppositio: principum ambule. sex
ms summa.
SECRETUM institutum ciuile ad rem respiciens.
CIVILIS HOMO: peritus que administratione
rei p. pertinet.
C habetatio multorum hominum communibus
utentium legibus. C hominum yfide legibus

. homo.

votum

. Ciuilis.

subiectory:

CIVITATIS VIRTUS: Recta rei p. constitutio;

MILITARIS VIRTUS: experientia in bello.

COMPUGNATIO: Communio in bello.

SALVS: Munus ab omni dano securum.

TIRANVS: Imperans civitati secundum feram p. p. nam;

SOPHISTA: EVVENVS belu. atq; diu. tum.

marinus uenator;

OPULENTIA: possessio sic moderata, ut ad felicitate conferat. Abundantia rer. ad beatitudinem conferentium;

DEPOSITV: Tributio fide.

PURGATIO: Deteriorum amolioribus segregatio.

VINCERE: Aduersarium superare.

HOMO BONVS: Qui huiusmodi est: ut homini bona reddat.

TEMPERANS: Qui mediocres concupiscentias habet.

CONTINENS: Qui partes in se nos repugnantes cohibet.

PROBVS: Qui perfecte bonum, quod propria sunt, tute habet.

CONSCIENTIA: Cogitatio tristes absque ratiocinatione.

INDOCILITAS: Tarditas ad discendum;

DOMINATIO: principatus iustus nulli subditus.

APHILOSOPHIA: habitus quo quis rationes odit;

METVS: Concussio in expectatione mali;

ANIMOSITAS: impetus uolentius irrationalis
aut absque ratione et ordine mentis

PAVOR: Trepiditas — exspectatione mali;

ADVLATIO: conuersatio ad uoluptatem absque ratione
boni. habitus ad oblectationem consuetudinis
rendens. — mediocritateque — insurgens;

IRA: prouocatio — scilicet anime — per aduersitatem

CONTUMELIA: Inuictus — quae — per — fertur;

INEONTINENTIA: affectio trahens ad — quae —
— da uidentur preter recte ratio —

PIGRTIA: Fuga Laborum qui ex gubernando pue-
nunt.

TIASIDITAS: prima causa recurrentis impetus;

CALVMNIA: Dissensio amicorum uerbis facta.

OPORTVNITAS: Tempus — quo unumquodque aptum
est — pati uel agere.

INIQUIVITAS: habitus qui leges despicit.

INDIGENTIA: Bonorum diminutio.

VERECUNDIA: formido inexpectatione in finibus.

■STENTATIO: affectio quae sibi uendit ea bona
quae minime adsunt;

PECCATIUS: Actio preter rectam rationem.

peccatus;

INUIDIA: Tristitia ex amicorum — seu presentibus
suis preteritis;

IMPUDENTIA: habitus autem — per — lucrum cum sciens

FEROCITAS: Excessus adae: haud metuens
metuenda sunt;

AMBITIO: habitus auct. omnes honores gratia sum-
ptus admittens praeter rationis normam.

DEGENERATIO: prauitas innatura: declinatio
ab eo quod secundum naturam. Modus eius est secundum naturam

SPES: Expectatio boni;

FUROR: Corruptio aestimationis uere;

LOQVACITAS: Resoluta loquendi sine ratione inperantia.

CONTRARIETAS: Distinctio maxima illorum, quae
eodem genere per quasdam differentias continentur;

INVOLUNTARIUM: quod praeter sententiam factum;

DISCIPLINA: Facultas cum;

ERUDITIO: Discipline traditio;

LEQVVS INSTITVTIO: Scientia tumultu
uacuum reddens;

MONITIO: Sermo ex sententia castigans. Sermo
ad erroribus absterrens;

AVXILIUM: Expulsio: uel adulescentis uel et imminetis;

CASTIGATIO: auct. ob commissis sceleribus;

POTESTAS: Excellentia in agendis seu dicendis.
habitus quo potentes efficiuntur.

ROBUR: Vis unumquodque a natura sua seruans
quod detrimenta deuorat;

FINIS DEFINITIONVM:

Finis definitionis.

Alcinoi Platonici liber de doctrina Platonis tra-
 ctatus a Marsilio Ficino florentino ad Iohannem
 Calvacam amicum suum

RECIPVARE PLATONIS institutionū
 doctrina hec traditur phia ē appetitio
 sapientie uel solutio anime a corpore
 et conuersio quedam ad ea que
 sunt atq; diuina. Sapientia est diuina et humana
 q; scientia philosophus aut est qui ap̄ia
 caput quomodo musica musicus
 Et quid phus futurus est ab ip̄a sic instituit
 cē debet ut primo quid ad omnia disciplinam
 gnā facilis ac promptus sit. Deinde ut
 is que influxu uēiuntur. Sed illis que semp
 eodem modo consistunt adhibeat. Tēpo
 Loco ut natura sit uerum ab omni mendacio peni-
 tus alienus. preterea temperatum hūc quod
 modo nasci oportet easq; anime partes que affec-
 tibus efferi solent domitas in natura suscipere
 Quisquis enim ueritatis anidus ad diuinorum
 contemplationem mentem uertit voluptatis

corporis parumpendit. Oportet proutem liberali
philosophia esse et rerum uelut extrema
homo ueritate rerum contemplaturus aduersa
huius in se uoluntas iustitiam diligit, quippe
ueritatis, temperantiae, liberalitatis studij
osus existat. Adde quod ingenij acumine atque
memoria illi opus est. haec nam philosophum uicem per
ficiunt. Atque haec quidem naturae dotes, cum di
sciplina atque educatio decens adhibita est, per
fectum uirtutis uicem efficiunt. Vix sine glee
te sint maximorum scelerum cause sunt. Atque
has plato communior quodam nomine temperantiae
fortitudinis iustitiae significare solet.

Uita uero due sunt uita contemplatiua
delicet et actiua et contemplatiue officium mueri
gnitione consistat, actiue autem machos
eorum quae ratione dicatur, honoranda quidem est uita
contemplatiua, pedissequa uero necessaria quae corp
ministra uita illa quae magendo uersatur.
Quod autem ita sit ex his declarabitur. Contemp
latiua est operatio mentis diuina intelligentis.
Actio uero operatio mentalis per corpus exp
leta. Animus namque diuinum intelligentiam
quae diuina contemplans, quae optimo affici dicitur. Atque
haec eius affectio, sapientia nuncupata est. quam

Contemplatiua.

Actiua.

Sapientia.

eundem

quidem nihil aliud q̄ dei similitudinem appe-
 re oportet. Quā obre huiusmodi operatio
 cupia ueneranda est. maxime annua et spec-
 tenda. non hoīs q̄ maxime propria. cui nulla
 obstitunt impedim̄ta. q̄ minus m̄m potestate co-
 sistat. Atq̄ et propositi finis nobis est causa. Ac
 aut̄ eius q̄ actio cum corporis ministerio
 plurimū utitur. Impediunt̄ se m̄o. et quę contē-
 platur. speculatur ad officia m̄m transiit
 desiderat. Et studiosus disciplinę uir tunc de-
 ad ciuilem administrationē se coīert. cū illa
 male agēteris hominibus tractari senserit. Adm-
 nistra quedam q̄ ex existimans militiam le-
 giorum q̄ minorum. p̄p̄u uō et
 omnia agendorū officia. Leges condend. Reip.
 p̄ scribend. ordinē disciplinam educandorū iuuenū
 m̄itue. Q̄ pp̄ philosophum ut̄ uis
 indagatorum nutre. sed nutre semp̄
 et augere. humanas aut̄ actiones tamq̄ infeciora
 quedam nō nūq̄ attingere. studiu p̄fecto phi m-
 rebus potissimum plato uicarij uoluit. Inre
 speculatione. in actione uirtutum. in sermone
 fideratione. Vocatur q̄ rerū cogn. cōtemplatur
 moru. Studium actiuum. f̄m̄ cum dial-
 Dialectica uō in multis p̄p̄ distribuitur. in f̄m̄.

Dialectica

Definitionem inductionem ratiocinationem. Hec
autem inductionem quae est ratiocinatio ne-
cessaria et in ostensionem quae ratiocinatio
perfecta uocatur. Ac denique in sophismata in quibus
Legitimus probus operam dabit non quod ut pre-
cipua probet: uerum quod interdum necessaria
fore censeat. Eius praeterea philosophiae quae magis
uersatur prima pars mores ipsius hominis curat.
Altera domum gubernat: praestrema tuetur reip.
et praestrema quidem moralis. Secunda domestica.
tertia cunctis dicitur. Atque eius philosophiae quae contem-
plationi studet pars immobilis et diuina

Astrologia

praeprimis quae cunctis inuestigat, quam
theologiam curamus. Altera motus siderum
inspicit: circumspectaque et restitutiones celestium
seruam mundi: quae naturalis cognitio cur-
patur. Sequitur mathematica: quae geometria
et arithmetica continet. Cum uero philosophia inter
potissimum spes distributa sit: contemplatiua
actiua et dialectica. de ipsa praestrema diale-
ctica tractandum est: quid plato de illa sentiat:
et praestrema quidem de iudicio;

QUONIAM et quiddam quod dicat
quiddam quod iudicatur: necesse est
aliquid et ex utroque fieri: quod quidem iudicium

uocare possumus. proprie itaq; ipm dicui
 di nominatur. Communis aut ipz
 quoq; quod dicat. iudicant preterea duplex
 et datur. Vnum a quo alterum p quod ui
 dicatur. Illud intellectus noster: hoc organ
 nale. Id q; primo secundo loco falsu di
 iudicat. neq; hoc aliud quicq; est q; ratio
 nalis. Quod si liquidius et explicare uelis { iudex
 dex appellandus erit philosophus a quo res
 ipse di iudicant. Iudex item ratio p quam uer
 et iudicatur. quod quidem organum appella
 uimus. duplex aut ratio est. una penitus
 comprehensibilis ac uera. Altera secundu
 rerum cognitione infallibilis. prima deo
 uenit. hoi nequaq; secunda homini cōgruit.
 Sed hec quoq; duplex est. una ad intelligibi
 lia. altera ad sensibilia spectat. prima quod
 scientia est. secunda uō opinio. et illa stabilita
 hē quippe circa stabilia uēsetur.
 hec uerisimilitudine. et imaginatione ut po
 te que ad illa dat. Scientie uero
 circa intelligibilia et opinionis c sensibilia
 intell sensus principia sunt. Sensus
 pfecto est passio anime p corpus primo
 tians potentiam patientem. post q uō i anima

Sens.

organum sensuum species rerum secundum sen-
sum impressa est adeo ut firma indelebilis
que permaneat huius utique conservatio memo-
ria nuncupatur. Opinio autem est memorie sen-
susque complexio. Quando enim sensibile quoddam
primo nobis [ ] eoque sensus [ ] nobis efficitur
et a sensu memoria [ ] deinde rursus idem nobis ob-
iicitur [ ] precedentem cum sequente
sensu coponimus. et mihi [ ] dicimus Socrates
equus ignis ceteraque huiusmodi. Atque hec opinio
nuncupatur componentibus nobis precedentem
memoriam cum recente sensu. et quotiens hec
que colligantur [ ] sonant opinio vera
existit si dissonant opinio falsa. Nam si quis
dum Socrates speciem [ ] memoria servat pla-
tonem ipsum offendit putetque se ob quandam
similitudinem socrati rursus occurre post modum
platonis [ ] velut a socrate hauriens mo-
[ ] socratis ipsum [ ] addebat opinio falsa re-
soluitur. Idem in quo sensus atque memoria sunt
esse effigies plato comparat. At vero cum opinione co-
cepta per sensum atque memoriam [ ] cogitatione
refringens [ ] hec respicit velut in illa aqua
ista manent picturam quamdam [ ] etiam
phantasiam plato [ ] nat. Cogitatione vero usant

discreetum. et cōtinuū aī ipius ad seipm. ser-
monem aut effusum et cogitatione p asuna cū
alterata uoce. Intellectus uō est operatio intel-
lectus prima intelligibilis speculantis. Hec
hec quoq; duplex et uidetur. vna
descendat incorpūsi nō ipa intelligentia
intelligibilia conuertitur. Utera postq; corpus
hoc inersa est. Sijs itaq; prima intellectio
proprie dicta est. Secunda p intellectioe-
nālis intelligentia. Intellectio
quedam i. Objecta. Quotiens
ergo intellectioem scie apuro dicimus
nō ea quae nō proposuimus intelligi uolumus
sed potius quae aīo a corpore soluto conuenit
quae quidē ut diximus tūc intellectio nō nālis
intelligentia nūcupatur. Atq; ipam plato
intelligentiam, sciam simplicem, aīalā
tū et reminiscētiā nominat. Exij deniq; sim-
plicibus scientijs nālis scie rō natura inherens
cōflata ē. cū sit et sciens et opinans rō
et intellectio et sensus. necesse est, et ijs subiecta
quedam existere uelut intelligibilia atq; sensi-
bilia. Et qm intelligibilium quedam prima sūt
ut idee quedam secunda, ut inherētes materie
spēs quae ab illa separari nequeūt. intellectioq;

adiacētia uel ex ijs que continentur p̄ductionem uel
 ex ijs que continent. p̄ratiocinationem ut merito dicitur
 m̄bra sūt diuisio. definitio. resolutio. i. ductio. ratiō
 tio. Diuisionū preterea quedā ē ḡn̄s i. sp̄s distri
 butio. q̄dā totus i. p̄tes. ut pote cū animo i. p̄te ratiōe
 et ratiōe cōtēte diuidimus. atq; hāc i. apparet et nasci
 di. cum distribuimus. Est i. sup̄ uocis i. significata di
 uisio. q̄tens nom̄ idē. res plures significat. Accedit
 q̄. accidētū i. s̄iecta diuisio. ueluti cū dicim̄ bonorū
 q̄dam circa animā alia circa corpus nō nulla circa
 res ex t̄r̄is. Nec deest i. accidentia s̄iectōrū p̄titiō.
 ceu cū dicim̄. hominū quosdā bonos nō nullos malos
 medios alios diuisiōē i. ḡn̄s i. sp̄s p̄mo utētiū ē
 q̄tens q̄d unū q̄q; sit. dīnosce uolum̄. Id aut̄ absq;
 definitione s̄. nequidē definitio q̄ ex diuisione
 hoc pacto cōfiat. R. ei definiēde ḡn̄s cap̄ i. primus
 oportet. ueluti ḡn̄s hominū aut. Id de i. ceps secūdu
 p̄ximas differētiās partitū. usq; ad sp̄s descēdēdo. ut
 i. ipm̄ ratiōe et i. ratiōe mortale et i. mortale. cuapp̄si
 p̄xime differētiis ḡn̄ adiciant. hōis definitio cōsti
 tuet. Resolutionis tres sunt sp̄s una ē a sensibilibus
 ad i. ratiōis ad intelligibilia p̄ma. Altera accessus p̄ de
 monstrata et subdemonstrata ad i. demonstrabiles et i. m̄
 medio et p̄positiōes. postrema ex suppositiōe ad p̄m
 cipia que minime supponūtur et p̄ma quidem

[illegible]

suppositiois rationem reddere aliam suppositionem
affirmans quod utrumque prius suppositum fuerit
rursus ad secundam suppositionem sequitur. idemque semper
obseruetur donec ad principium ~~et~~ supponatur ad
scilicet. Inductio autem est omnis propositio per ~~omnes~~ quae
~~est a~~ transit in similem uel in singulis ~~con-~~
Atque haec argumentatio ad excitandas mentes intelligenti-
as summe confert.

Orationes ~~autem~~ propositioes uocantur
species duo sunt ~~affirmatio~~ et negatio. Affir-
matio haec est. Socrates uult. Negatio haec
Socrates ~~non~~ uult. Affirmationibus autem et nega-
tionibus quaedam uniuersales et quaedam particulares.
Particularis affirmatiua haec. ~~Quidam~~ uoluptas
bonum. ~~Quidam~~ uoluptas ~~est~~ malum. Uniuersa-
lis affirmatiua omne turpe malum. Negatio
uniuersalis nullum turpe bonum. Ex propositionibus quaedam
predicantur sunt quaedam suppositivae. predicantur
que simplices ut omne iustum bonum. Suppositi-
uae que consequentiam uel repugnantiam inferunt.
Vnde autem rationationibus plato in redarguendo.
et demonstrando. Redarguit per questionem que falsa
sit ~~autem~~ per doctrinam que uera. Rationatio est
quaedam ~~in~~ quibusdam positis ~~et~~ non ~~essente~~ conclusio
sequitur. Rationationibus quaedam predicantur sunt.

non nulle suppositiue. Relique ex his ueris q̄
commixte. predicatiue. quare. — assumptiones q̄
conclusiones simplices sunt. propositiones suppositiue
que ex suppositiuis propositionibus fiunt. Mixte
que ex uerisq̄. ueritur aut plato demonstratiuis argu-
mentationibz i dialogis. que ad expositione p̄tinet.
Probabilibus uō et apparentibus aduersus sophistas
atq̄ — aduersus illos. q̄ se li-
prosi — ut ad eucthemum et hippiam. Cū
predicatiue figure tres sint. prima est —
communis — ad hoc predicatū. ad illud subiec-
tū est. Sicut — remmus de utiq̄
predicat. Tercio — remmus utrisq̄ subij-
cit. Tercio dico partes propositionum. ut homo est
animal. homine et aīa. Remmus appellamus et
secundū primā figuram ut plurimū plato dispu-
tat. — secundū figuram secundam — tētiā.
Atque admodum prima sic malcriade argum-
luta — pulchra — luta — sunt
bona. Admodū secūda. sic mparmeride. Quod p̄tes
nullas hēt. — rectū est — Atque qd
figura ē particeps — — rotundū ē. qd
ergo partes nō hēt. figure nullius est particeps
Admodum tertia sic iōde libro. quod figura par-
ticipat — ē qd figura p̄cipat — ē qd

ergo est quale finitum est. Argumentationes pre
 que p suppositiones contextu sunt crebres
 apud platone reperire licet. precipue uo i par
 menide rationes huiusmodi. Si no het partes ipa
 unum. nec principiu nec finem. neq medium.
 het. Q. uod si principiu mediu fine q no het. ne
 het et terminum. si no het terminu figura nulla
 participat. ergo si no het partes ipm. nullus
 figure particeps est. secundum uo figuram secunda
 argumentationis suppositiones. quodam plurimam etiam
 nominant. i qua cos terminus. extrema utraq se
 quunt. i huc modum ratiocinat. Si no het partes ipm.
 unum. neq rectum est. neq rotundum est. Si figura
 participat. aut rectum aut rotundum est. tunc
 si partes no het. nec figure q de piceps exit. Q. uo
 et secundum terminum figuram. qua no nulli secunda
 et uolunt. i qua cos terminus utraq a
 iphedone. sic quodam mo argumentatur. Si sciam
 ipius quid adepti nuq obliuioni tradimus.
 pfecto scimus. Sin aut obliu sumus. remimus.
 Mixtis et argumentationibus q p consequentia
 procedunt. sic uenit. Si unum est. et finitum.
 hoc principiu media fine horu. figura quoq p
 tiapat. Verum antecedes. ueru igitur consequens eor
 aut q p consequentia sunt. sic quodam mo distinctio considerat.

[illegible]

sed quod ex utroque compositum. ut omnis nomen recte
 sit. secundum impositionem rei nature conveni-
 entem. non enim siquid libet nomen remere aulibet
 adhibeat. recte significat. veluti si equus huius
 nomen imponamus. Et enim loqui una quedam
 operationum est. quam obrem non quicumque quis loquitur
 recte loquitur. si loquat ut verum ipse
 requirit. Quoniam vero ipsius locutionis pars
 quedam nominatio est. ut omnis pars nomen recte vel non
 recte nominare. haud sane per quamlibet positionem
 fieret. sed per naturam nominis ad rem ipsam cognationem
 ipsa rectus erit novum. unde qui per nomen
 rei significabit. nam organum nomen
 est. non quodcumque fors obtulerit. sed quod natura congruum.
 Ac postea utrum nobis res indicamus. nam quod
 discernimus. quo fit. nomen sit instrumentum
 quod dicitur indicans atque distribuens unuscuiusque
 functionem. quemadmodum telum testoris pecten.
 Ad dialecticum igitur hoc et pertinebit. nominibus recte
 ut pectine testor. proprium illius
 opus cognoscens. cum illud faber effecerit. haud
 secus dialecticus nomen. quod novum conditor effinxit.
 ut decet uter. Et enim non remane constituit fabri
 uti aut recte gubernatoris officium. Eodem pacto
 ipse quod novum institutor. recte nomen statuet. siquidem

presente dialectico intrinsece. ope autem dialecticus
natus. sub nominis latet intelligat. hec de
dialectica dicta sunt. deinceps despectum
philosophia descendit. huius membra dicimus. theo-
logiam. physicam. mathematicam. theologi finis
supernae cognitio. physici, quae sit mundi
natura perdiscere. quale animal homo. quid sit principium.
in mundo sortitus. utrum deus provideat omnibus. et num-
cetere huius subiecti munus. atque et quo ad deos
sest. homines habeant. Mathematica finis. plana
tres perfectam dimensionem nam cognoscit motum
atque celestem progressus suspicit. itaque in summa
quadam mathematica speculatione proponat. hec utique
ad cogitationis acumen a platone suscepta est. ut in-
gerat animum. et ad rerum divinarum intrinsecum aciem mentis ex-
acuet. pars autem mathematicae facultatis. quae
ad rationem spectat. non mediocre ad divina propianda
prostat. ab errore atque ignorantia. quae
circa sensibilia ita uersatur. nos liberat. ope ferens
ad essentiae cognitionem proutque ad certam. per consequen-
tiam ordinisque proutque huiusmodi reddit. Geome-
tria quae plurimum ad ipsum bonum intelligendum conferre
videtur. cum quod non mechanice dimensionis gratia ipsam
sectatur. sed ut ut eius ad munusculis ad superna
ascendat. nec in rebus quae oriuntur et accidunt dime-

15.
tiendis iustat. Quid et iter id est
solidior dimensio quā maxie utilis est. Nam
post secundam augmentatorem sequi eius considero
tenui suscipiens augmentum. Velis pr
ceū quartā qdam disciplina: alia est p.
quā celī siderū motū auctore qz diē et noctis
mēsu et mēsu inspicimus. Ex quibus quasi pxiā
quadam reperiē. horū auctore iustigam
et ab his disciplinis ueluti a quibusdā subsecutis et
elementis et gradibus ad aliora progredimur. Usus est qz
discere nos oportet ad eā adhibentes auditū. N
quodammodum ad astronomiam oculi cōditi sunt.
sic aures ad harmoniam: ut qz astronomie iustigantes
ab iis quę oculis percipiūt ad inuisibiles effluū duc
mū sic et auribus harmoniam haurietes
ab iis quę audiūt ad intelligibilia gradatim acce
dimus. Quāobrem nisi finis istius grā mathematica
psequamur horū profecto curiosius et amēs
nullus qz estimandus censeret. Decet em̄ cōfestim
ex iis qz oculis et auribus percipiūt ad illa quę sola
cēnt cō pmissis. Nam mathematicorū cōside
ratio preludū quoddam ē ad diuinorū cōtemplā
tionē. Arithmetica ppe et geometrica et qui om̄s
colunt. essetiam ip̄am uidere desiderant. Verū tū
circa illā quodammodo somniant. nec re uera

cerne possunt. ignorantq; principia. et q; ex prin-
 cipiis constituit. Veri nihilominus ~~ad~~ que dixit.
~~ferunt.~~ Ideoq; n̄ scias disciplinas huiusmodi plato
 appellandas ēē censuit. Ceterq; dialectica facultas a geo-
 metrias suppositionib; ad pr~~incipia~~ principia
 minime supponit adurgit. Quapp di~~sciplina~~
 iure scientiam appellavit. disciplinam uō mathe-
 maticā nō opinionē quia clariora sunt q; sephibila
 neq; rursus sciōm qd obscuriora sunt q; intelligibilia
 prima. sed opinione corpore scām diuinorū cogi-
 rationē mathematicorū fidē preterea et coiectum
~~rationē~~ ~~maginibus~~ imaginibus idolisq; attribuit.
 Qm̄ itō ~~dialectica~~ dialectica efficacior est q; mathematica ex eo
 qd cr̄a diuina eterna q; uēsat. uicirco mathema-
 ticas uniuersis preponit uelut arx quaedam et
 custodia reliq;

POST hęc de principijs et usque ad theologia
 spectant. breuiter differamus a prioribus q;
 ordiamur descendētes idē ad ipsius mūdi generatio-
 nē. ac demū usq; ad hominū genituram. Imprimis
 igitur de materia tractādum ē. hāc sane effigie
~~receptaculum~~ receptaculum. nutritiōe matrē. locum sibiectū
 q; nominat. ~~in~~ q; asserit. sine sensu tūgī et adul-
 terina ratiocinatiōe comprehendj. Materis propriū
 ēē uult. omes gnatōes suscipere. ac nutritis instr-

Materia

19.
eos fouē. ~~et~~ formas capere cū ipā suapte nā
dū forme qualitatis et speciei sit expert. Conspēta
preterea illam et figuram ~~formis~~ uelut effi
giem asserit. ~~Illius~~ pte figure q̄tatis ue p̄tipe
ti eqz uō subiectum esset ad uarias formas imp
fiones commode pparatum nisi qualitati omī quā
suscepturum est. penit. ~~et~~ Videmus ~~et~~ eos
qui unguenta ex oleo odore suauia cōficere sūdēt
~~et~~ nullo odore prorsus in ~~et~~ quere. eosqz
~~et~~ formas impressurū sunt uel cere uel luto p
mū materiam ipām polue penitus ~~et~~ lenire
~~et~~ figure pristina delectantur. Couenit namqz
uniuēsalij materię. sūmō formas omēs suscepturū
fui. nullam illarū h̄re naturam sed ~~et~~ qualita
tē omī ~~et~~ specie subijci speciebz. Et cū h̄mō sit.
neqz corpus erit neqz et incorporea sed p̄ ~~et~~
cōpus quēadmodum aet potentia ~~et~~ tua. qm̄ spēs
suscipit natura fiet. Cū uō materia principij
~~et~~ qdam rōem ~~et~~ alia ~~et~~ principia plato p̄t
materiam introducit principium uelut cet exemplar
ad qd̄ idee ipē reducūt. et principium patēnum qd̄
ad ~~et~~ rōem omnium cōm pmet. Est aut̄ idea ad
~~et~~ qd̄ intellectio ~~et~~. Admūdū uō sensibilem.
exemplar ad se ipām essetia. quicqd̄ ~~et~~ intelligētia
fit. ad aliquid referre necesse est. qd̄ qd̄ opus exemplar

idea qd̄
intellectio
dei.

idea.

erit. quemadmodum si aliquid ab aliquo fiat
ut ~~est~~ mei ipsius imago. Et si exemplar haud
fit ab agente seorsum. ut quisque artifex in seipso
artificiorum exempla concipiat. horum deinde formas in
materialium explicat. Definiunt autem ideam ex
Exemplar ~~est~~ ~~in~~ quae secundum naturam sunt. Nam
pluribus ex his qui platonem secuti sunt. ~~in~~ me
placuit artificiorum ideam ~~existere~~. ~~in~~ clipeo atque
lyre. neque rursus eorum quae sunt naturae. ut leonibus.
~~in~~ bouibus ~~in~~ temperatis. ~~in~~ particularium ~~in~~ locantibus
et platonis. neque et aliorum eorum. quae imperfecta
sunt. ueluti sordium ~~in~~ festuitio. ~~in~~ relationum.
ut maioris et excedentis. Esse namque ideas intellectio-
nes dei eternas ~~in~~ seipsis perfectas. Quod ~~in~~ sint
ideae sic probant. Siue intellectus deus ipse sit. siue
intellectuale quiddam. notiones illi adsint etne atque
immobiles. Quod si hoc ~~in~~ scilicet ideae sunt. Et
etiam siue supra per seipsum materia ~~in~~ et ab aliis
superioribus et materia penitus absoluta ~~in~~ inferioribus siue
seipsum necesse est. Verum quidem est intercedens. nec
igitur consequens. Et si hoc. ideae sunt in fine quiddam
sine materia ~~in~~ ratione existentes. Accedit quod
simulacrum non temerario quiddam cuius talis est. non solum
ex aliquo. uerum et ab aliquo factus est. neque id solum
sed ad aliquid et fabricatus. id est uero. ad quod effectus est

mundus.

quod si idem ponitur utrum existit: Quod sequitur
ut idee ipse sint. Et si intellectus aut opinio
differt, intelligibile quod ab opinabili discrepabit. hoc
si fuerit, erant intelligibilia ab opinabilibus diff-
rentia: ut sint prima quod intelligibilia, quod admo-
dum et sensibilia prima. Ex quo idem est concluditur.

P RINCIPES de tertio principio loquens est.
quod ponitur intelligibile plato autem est
hoc modo conuenit ostendere si intelligibilia sunt
et nec sensibilia neque illis coherencia: sed
intelligibilibus primis exiunt prima intelligibilia
simplicia, quod admodum sensibilia prima. Anteco-
des uer. Ergo quod sequitur homines sunt ut pote
perturbatione sensui occupati, quod intelligibile quod
dam contemplantur statunt. et fantasiam mox abieciunt
sensibilibus redeunt. adeo ut se primo modo ei quod intelli-
gendum est. uel magnitudinem uel figuram appli-
cet, uel colorem quod sit ut illud sincere intelligere
nequeant. Si autem sine corporaliu mixtione
pura in mente atque sincere inueniuntur. Quod
intellectus noster melior est. intellectu autem eo quod ipse
tota melior intellectus ille qui actu semper
omnia quod simul intelligit. hoc denique pulcherrimum, quod
eius est causa: quodque omnibus superius est. ut utique deus
ipse primus existit. idque causa est, ut mundi motus

semp agat: i quam i mobilis ipe semp hand secus
 quam i oculum obiectum sol agit: Atq; rōe
 m qua id quod appetit i mobilis ipm: appe
 tentem agitat: hoc i q pacto mens ipa suprema
 is celi mente ducat. Et primus hic
 intellectus pulcherrimus sit. pulcherrimū q i
 gibile illi subiecti necesse est. Nihil aut ipso pul
 chrius. se ipm ipit ac notiones suas semp intelligit.
 Atq; hec eius operatio idea est. Q et deus ipse
 supremus. eternus ineffabilis. seipo pfectus. nul
 lius egenus. semp et undiq; absolute pfectus
 Diuinitas essentis rō. Veritas. hāmonia bonū
 existit. neq; uō hec di numero abinuem
 ipa secernam. imo ut unū. potius cuncta conte
 plor. Bonū pfecto obcam cūm dicit: qd oia p compa
 tate cuiusq; beneficijs replet. omniū q; bonorū
 ē. pulchrum ex eo qd ipm plenitudo ipa
 et hāmonia ois existit. Veritas obid uocatur
 qm ois principū ē. ut sol q; luminis
 uersi. Est et p q omniū cā: celi totius m
 te et mūdy aiam i sui ipsius exēplar exornat. nā
 sue uolūntis mūdy seipo cōpleuit. mūdy a
 nimia exatans et ad se cōuertens qppe cūm iis ei
 cā sit. Atq; mē i ista beneficio patris ornata
 oem h mūdy p ornata. i ineffabilis preterea cōsola

bonū.

Veritas.

p.

ineffabilis

mente

mente percipiendus deus ideo dicitur quod ~~non~~ ignis
circa illum neque species neque differentia ulla
neque accidit illi quicquam nam ~~non~~ aliud nefas
cum dictum id esset. Neque ~~est~~ bonum: siquidem
participatione cuiusque bonitatis praefertim in
his existeret. Neque differentia illi accidit ulla.
Et quod in informis non enim ~~participat~~ ulla adse-
ptamente priuatus ~~est~~ Nec est pars ~~cuiusque~~ nec
totum ut partibus constitutum. Neque idem est cuiusque
nec alteri quippe nihil illi contingit: quo ab alijs
secerum queat. neque ~~est~~ uet ~~est~~ mouetur. Unde
prima huius intelligentia est secundum horum
omnium ablationem: quemadmodum punctum quod
cogitamus secundum ablationem: primo superficie
deinde lineam. postremo punctum considerantes.
Secunda eius intelligentia est: secundum propo-
tionis rationem hoc pacto. Quam rationem sol habet ad
uersum: et adea quae uidentur ~~est~~ existens ipse
uisus: probens uero hunc quidem ut uideat.
his autem ut uideantur: eandem perfectam rationem habet
intellectus primus ad intelligentiam quae a se
est: et illa quae intelliguntur: neque enim ipse idem
quod intelligentia est porrigit enim intelligendi
genere: autem quidem ut intelligat intelligibilibus
autem ut intelligant ueritatem quae illis ~~est~~ est.

illuminat. Tertius intelligendi modus huius-
modi est. Aduertes quod quam pulchritudinem que
corporis ad est. ad animam pulchritudinem sese con-
fert. deinde ad eam que in officiis ac legibus.
postremo ad ipsam pulchritudinis fontem. superius
que ipsam bonum amandum et expectandum intel-
ligit. uelut splendorem in animam que illuc
Laetis subito resurgens huiusmodi uolumen
deum ipsum esse. ob excellentiam agnoscit.
Cumque in primis sine magnitudine quan-
tatis agnoscit. Nam prius atque id ex quo aliquid
constituitur illud semper cuius pars est. antecedit.
Primum namque prius quam corpus. et linea priusquam
partes nullas habeat. neque secun-
dum locum. neque secundum alterationem mouebatur.
et enim immutationem patitur. uel a se ipso uel ab alio
quodam. immutari necesse est. si ab alio. illud utique
ualidius erit. Si a se ipso. aut in dexterius
in melius transmutabitur. Verum utraque impossibilia
sunt. Quibus omnibus perspicuum est ipsum incor-
poralem esse. Verum etiam ex iis que adiacentibus
idem quod patebit. si corpus deus esset. ex materia
specieque consisteret. ex eo quod omne corpus compositum
quoddam est ex materia simul et specie quod quidem idem
simile redditur. dum illis ineffabilis quiddam ratione

participat. Absurdum autem est deum ex ma-
 teria spe qz constitui. Neqz enim simplex neqz
 principium eet. Quod obrem incorporeus est. De
incorporeus
 Preterea si corpus e. ex materia constat. Ideo
 qz uel ignis est uel aer uel ~~terra~~ uel aqua
 aut aliqd ex ijs conflatum. At quomodo cuqz se
 heat primum ~~in~~ materia erit. ~~terra~~ materia
 ipa posterior siquidem ex materia coficiat. Que
 qm nefaria sunt incorporeu ee deum necesse
 est. Et n. si corpus e corrupi pot. generatqz
 et transformationi subiectus. Atqui horu nihil in
 deum cadit. Qualitates i sup in huc ~~corpus~~ in
 portat monstrabimus. ee. Omne corpus subij ~~est~~
 Qualitas ~~in~~ materia subiectu sed accidens.
 no ~~est~~ corpus est qualitas. Nullum corpus i subiec-
 to. omis q. alitas in subiecto. no ergo corpus q. litas
 Itē q. litas contraria qualitati. Nullum ~~est~~ corpus
 quod corpus contrariu corpori. ~~est~~ ergo corpora
 st qualitates. Q. ~~est~~ rationi maxime consen-
~~tem~~ cum est ut quocumq. modum materia qualita-
 tis est expers. ita et qualitas materie expers sit.
 Et si materia careat. corpus ee ~~est~~ poterit. Et
 si corpora ~~est~~ alitates sunt duo ac tria corpo-
 ra. ~~est~~ in locum cōcurrent. qd ~~est~~ procul ab-
 errat. Quod si qualitates ~~est~~ corpore sunt opifex qz

corpus
 qualitas

illam ~~est~~ corporeus ~~est~~. preterea agentia nulla
esse preter corporalia sunt possunt. siquidem
corpora passibilia sunt atque fluentia neque
semper eodem modo se habentia neque in eodem statu
perseuerantia et in quibus aliquid efficere alicui
forsim uidebuntur. multo magis illic pati re-
perientur. Vnde quemadmodum est aliquid quod
omnino agat existere. id uero nihil esse aliud quam incor-
poreum inuenimus. Sermo ~~autem~~ de rebus proprijs
que theologice appellatur. hic ~~autem~~ finem suum
cepit. Nam deinceps eam disputationem que
physica nuncupatur descendendum esse uidetur.

CORPORALIVM omnium que secundum
nam distincta inuicem inuicem efficiunt
premissa quedam exemplaria ideas esse oportet.
adeasque scientias et definitiones referri. Nam
preter singulos homines hominem ipsum intelligere
debet et preter sequos singulos ipsum equum.
generatum preter animalia ~~etiam~~ in mortalia
~~etiam~~ in genitum quemadmodum ab ~~ipsis~~ signis
pluribus exprimitur ~~etiam~~ generis et ~~etiam~~ uisus hominis
imagines multe. quibus omnibus idea ipsa inest
ut huiusmodi sint cuiusmodi et ipsa est ~~etiam~~ app-
mudum hunc uniuersum pulcherrimum opus
cui dei necesse est ab ipso deo ita fabricatum fuisse.

ut ad ideam quandam mundi huius exemplar
 ipsa fabricatione respexerit. ~~in~~ mira quodam
 prouidentia atq; optima norma hoc e propria boni
 ratione ad huius machine constructione sese deus
 accingeret. Ex tota ergo ipsa materia genuit
 quam quidem sine ordine ullo ~~in~~ celi generatio
 ne tumultuante deus ex confusione deformis
 in pulchrum ordine reuocauit. nunc qd deitibus
 et figuris eius partes undiq; dechorauit ut co
 mundus sit p portione contextus quam nunc et
 ignis atq; terra ad aerem et aqua fluant. hor
~~um~~ uestigia solu absq; ratione atq; mente in ipso
 elementorum receptaculo confuso iacebant. quati
 ebant qz materiam et amateria uicissim qua
 tiebant. Ex integris enim quatuor elementis ou
 composit. Ex toto scilicet igni aereq; et aqua
 simul ac terra nullam aliam partem potentiam
 uel reliqua. prouidebat enim qd corporeus
 futurus esset tactu atq; uisu percipiendus. Absq;
 uero ignis exterioris presentia nihil tangendi uide
 di qz sensum mouere pot. Quamobrem secundum
 congruam rationem ex igne terra qz construxit.
 Qm uero ~~in~~ culam quodam utrorumq; medio ad
 extrema ~~in~~ cienda opus erat diuinum autem
 unicum est qd secundum proportionem fit. qd et

mundus
 ex materia

et seipso — ea que uniuersum unum efficit pla —
 nusque mundus nequaquam futurus erat alioquin
 — — — — — medium suffocasset. sphericus autem esse
 debebat ideoque geminis illi medijs opus erat ob
 hac — — — — — quam inter ignem ac terram aer et aqua
 secundum proportionis consonantiam interiectus
 ut quendammodum se haberet ignis ad aerem sic aer
 utque aer ad aquam sic et aqua ad terram. Ac rursus
 ut terra ad aquam sic aqua ad aerem sic aer ad
 ignem. Ex eo insuper quod nihil extra mundum reliquum
 — — — — — illi fecit et ideoque sunt que uniuersum est
 nullo quod parte. In que preterea nec morbus unquam
 neque senectus incurreret quippe cum nihil extra
 superesset quod — — — — — inferat. Verum seipso sufficiens nul
 lus quod indigus atque in columnis perseveraret. Figuram
 quod dedit illi sphericam ut pote omnium pulcherrimam
 figuram capacissimamque et ad motum facillimam. et
 quoniam nec auditu — — — — — visu neque ceteris sensibus in
 digebat ideo sensuum instrumenta ad obsequium
 sentiendi nulla prorsus adiecit. Ceteras item
 motus species paulum esse uisit. solumque circuitum concessit
 illi tamquam mentis et sapientie proprium. et cum duo sint
 ex quibus constructus est mundus corpus scilicet atque
 anima quod est illud uisibile corruptionisque obnoxium
 hec inuisibilis atque immortibilis utriusque uis consti — — —

477
 11

figura sphericam
 omnium pulcherrima

mundus
 corpus in anima

qz differentis existit corpus siquidem mundi ~~quod~~
~~est~~ aqua et aer compactum est. Quatuor
 hec artifice ipse mundi comprehendens nullum prius
 elementum ordinem observantia figuravit ea py-
 ramide atqz cubo. et octaedro. i. figura octo fac-
 iatqz icosaedro. i. figura ~~faciunt~~ viginti. Cunc-
 tis autem impressit duo octaedra. i. figurarum facierum
 xij. Quatenus ergo materia pyramide figuram
 induit ignis emittunt. Eaque figura tenuis et
 ad incisionem protensus apta. ~~et~~ paucioribusqz
~~est~~ constituta. ideoqz omnium figurarum levissima
 Quatenus autem octaedrum. aeris subinduit ~~quod~~ le-
 tit. At vero cum primum icosaedrum ~~est~~ cepit
 aqua nam sortita est figuram de m cubum pro-
 longitqz est solidissime quidem atqz elementorum
 omnium stabilissime. figura deniqz duodecaedrum
 ad universi fabricam usus est. his omnibus antequam
 nam planorum. plana. n. solida precedunt plane
 ubi nature due quedam origines rectis angulis
 figurarum sunt. scalenus et isocetes. et scalenus quidem
 est triangulus ~~rectus~~ rectum ~~angulum~~ angulum habens. alter
 duos retusos. alium unum retusum. scalenus ergo
 triangulus pyramides et octaedrum atqz icosaedrum
 elementum fit. cum pyramis ex triangulis quatuor
 equaliteris constet. atque quorum quilibet est sex triangulos

octaedrum

scalenus

scalenus

scalinos distribuit. Octaedra uero figura ex octo
similibus quae quaeque sex triangulos scalinos diui-
det. Cosedra figura ex uiginti similibus. Scit-
les autem triangulus figura cubice elementum
est. Nam quatuor isosceles trianguli coarctati
quadrangulum complent. Ex his uero aut qua-
drangulis sex cubus conficitur duodecim uero
figura adinuicem constructione ipso deus assumpsit.
Vnde et animalium forma duodecim in zodiaco cir-
culo conspiciuntur. Quae quaelibet in partes triginta
secantur. Similiter quod ipsa duodecim figura
inueni licet pentagones duodecim in triangulos
quosque diuisos. ut unusquisque sex triangulos
exultat. et in omni duodecim recenti sexa-
ginta trianguli reperiuntur. et in zodiaco
portiones exultant. his ab ipso deo formata materia
agitari cepit. primo quidem uetigibus absque ordine
deinde adeo in ordine redacta est. singulis secundum
proportionem in uicem temperatis. Neque enim discre-
ta haec permanent in desinentemque concussione et
ipsa hinc et in materiam inferunt. Ac circumferentia
enim mundi coarctata seruant. atque in uicem aeris
pulsioni coarctata ferunt. tenuis quidem in pumcia
solidior. Qua de causa nihil omnino uacuum restat. et
in equalibusque uigore perseverans pulsationis.

prebet. Abys ~~■~~ materia et ista uicissim ~~■~~
 teria quatuor. Ex corporibus itaqz animas uiros
 inuestigare concessit. Nam ~~■~~ res singulas ~~■~~
 discenamus. rerum omnium principia merito
 huic indidit. ut quicquid unquam ~~■~~ cerneret ~~■~~ cogni-
 tione quidam recognoscentes rebus consonam illius
 essentiam adhiberemus. Ego cum diceret esse ~~■~~ rel-
 ligibilem quandam ~~■~~ diuisibilem qz substantiam
 alteram qz circa corpora dispersam tradidit. inue-
 nituram p̄telligentiam. utramqz substantiam p̄cipere
 posset. Et quia in rebus istis qz ad intelligentiam
 attinet et in istis et que ad sensum ipsam idem
 atqz ipsam altera esse cognouit ex istis omnibus animam
 uiri constituit. Aut n. simul simul. ut pythago-
 res placet agnoscat. aut quemadmodum heraclito
 physico dissimile semper dissimile. cum uero mundum
 plato genuinum inquit. haud quicquam sic ~~■~~ sensisse
 credendum est. ut aliquod olim tempus ante mu-
 dum precesserit. uerum quia semper ignorantia p̄du-
 rat. indicatqz substantie sue cum p̄sentiorum.
 Animam preterea mundi qz semper extitit. aut efficit
 deus. sed ornat eam rotam illam facit non nunquam asse-
 rit. qd extant enim et adscriptum eius memorem
 uelut ex profundo quodam somno conuenit. ut adea
 qz intelligunt adeo respiciens diuinas notiones affectus

spēs in formasq; recipiat. perspicuum est preterea
qd mundus aīa simul et mte ab ipso deo donatus
est. Nam cū optimū opus fore id uellet merito
et aīa tum mundum et intellectualem effecit.
Et n. opificum uiuens non uiuēt oīo presta-
tus est. et mentis compos eo qd mentis est ex p.
N. forte sine aīa accideret mudo mēt poterat.
Cūq; aīa amūdi medio ad extrema usq; se fundet.
■ undi corpus ■ circulo cōplexa ē uniuersus
■ ppe circūtegēs singulis eius cōtenta particulis
eoq; pacto insolubili connectit unculo i columnā
■ cōseruat. Atq; ea uis aīe quē extra restitit
partes eius intimas antecedit. Illa si quidē indu-
sa pmanet. ■ tercia aut portio i septē diuisa
circulos est. ab ipso principio duplis ac triplicis mē-
uallis undiq; distributa. Et illa qdē quē ab i-
diuidua spha cōprehendit ei qd ipm idem ē
cognata pmanet q aut dispersa est ei q cōtra
quod ipm alterū appollat. Motus n. cōly singu-
la cōprehendens cū minime uaget unus
est ordinem q; p apuū suat. At uō subiect-
or pgressus ■ aruis ■ tibq; et occisibus pmutat.
Vn. p uagatio quēdam atq; oberratio nūcupat.
Extimus qdem circulus ad dexteram ab ortu i occi-
sum usq; transcurrit. Interiō aut cōtra i sinistra

ab occidente i oriente superioris rotule. Stellas
 preterea & astra dē ipse molitur ē et que exis
 neq̄q̄ uagantē ad celū noctisq̄. Atq̄ hinc
 stellarū multitudo nūa est. Que uō uagantē
 septē ad nūq̄ tēporisq̄ et ad rex illu
 tempus plane mūdū in uallum
 facit uelut quondam etēritatis imaginē. Eter
 nitas p̄p̄ gēnū status mēfura ē. Vagam
 tum q̄ siderū hanc lino uis eadē est.
 Sol n. dux ē omniū reliquorū et illu
 oculis patefaciens uniuersa. Luna dē potestatis
 grā secundū obtemet ordinē. Ceteri planete se
 cū p̄p̄ sorte propria singulū. lū
 liq̄de m̄fū idcirco ī spatio
 suū excurrēt. solemq̄ comprehendēt. Sol autem
 m̄fū m̄fū. Transcurrēt namq̄ zodiaculū cūculū
 tēpora complet. Ceterorū siderū q̄libet p̄
 circuitu sectur. Atq̄ q̄ q̄dem circuitū. q̄buscūq̄
 hōibus sed eruditis sunt. Ex omnibus
 lutionē absolūt. Solebunt
 cū idē punctum omēs planete puenientes. m̄fū
 accipiet ordinē. ut linea recta a supremo
 ad tērram secundū pendiculum. cōside
 rā omniū centra ī cōspiciantur. Cum igitur
 septem spere ī arcū uago cōstructe fuissent.

ipsa corpora septem conspicua mundi condito ~~in~~ astra
ex parte ignea fabricavit. ~~in~~ specul ~~in~~ altero ~~in~~
q^{ue}q^{ue} circulo constitutis adnexuit. Lunam profecto
~~in~~ circulo supra terram primo dicavit. Sole uero secu-
do. luciferum dem et saccum. Mercurij sydus
in circulo port ~~in~~ sol uelocitate arrepto disposuit.
supra ~~in~~ reliqua secundum propriam spem
gradatim ~~in~~ posuit. Tardiorum sane omnibus saty-
rellam ~~in~~ proximam sub no ~~in~~ te circulo sede loca-
uit. Quia uero hunc aliqd interdixit cedit. Iupiter
continuo seq^{ue}batur. hunc mars dem successit. Octauus
demum potestis hęc oia circūplexa est. horū singula
uiuētia sūt. et intelligētia: nec nō dii cognominat^{ur}
eorū q^{ue} figurē rotunde sūt. Sūt et alij qui uocant^{ur}
demonēs i singulis elemētis quos intelligibiles deos
nū cupere possumus. partim qdem uisibiles partim
aut uisus rēem fugientes. i ethere atque igni
aereq^{ue} et aqua. ne pars ulla mundi exers aut
animantis ue nā prestam^{ur} relinq^{ue}ret. his aut
~~in~~ et quę sublimia sunt cuncta sibi ciuit^{ur}
Et. n. dē mundi totius. deorūq^{ue} et demonū auctor
atq^{ue} id uniuersum uoluntatis diuine munere nūq^{ue}
i posterū dissoluet. Ceteris aut operibus eius filij p^{re}sūt.
secūdu p^{re}s p^{re}ceptū imitationēq^{ue} singulas transi-
gentes. A quibus furentiū cōcūctio atq^{ue} nupti^{um} et

somnia et oracula et quaecumque putativum
 mortalibus accidunt. Terra vero omnium
 sua est discordiam agitatorem ut. quae pro
 porrigit coarctata diei noctisque cultos deorum
 omnium qui celum sunt antiquissima. Ac potest
 post ipsam di totius mundi dulcia nobis ali
 m. utitur circa quam celum hauritur.
 astra ipsa quoddam est obiectum
 p. tmet. quod equilibrata est in medio similis conti
 nerum. Et hoc autem exteriore pronuntiam
 sortitus est speras vagantium et non vagantium
 distribuit. Quibus successit. In medio
 terra una cum eius humore refedit. Cum haec
 fabricata esset restabant mortalium
 genera tria volatilium, nativum, atque gradientium
 quorum generatione filijs suis faber mundi mandavit.
 Nam super haec et genuisset, immortalia nata
 fuissent. Illi igitur a prima materia periculas. quae
 exactis certis temporis circulis redderent. me
 cuantes, mortalia finxerunt animantium genera.
 Quoniam vero de hominum genere ut pote dijs cognationem
 tum pro deo, tum et conatis cum erat. demiserat.
 huius generis animas in terram ipse omnium artifex
 stellarum numero pares. Verum cum quaelibet antea co
 gnato astro tamquam vehiculo imposuisset. instar

Legum conditoris fatales illis leges explicavit
ut ipse extra culpam delictorum existeret. Docuit
igitur perturbationes a corpore mortales exortum
primo quidem sensum. postea uoluptatem atque
dolorum metumque et ——— quasque supera-
rent. neque se trahi permitterent. iusto victurus
que uero et cognatum astrum denique rediturus
quae uero ab iniustitia superarent. secunda
gnatione iustam semine migraturus. Et
que ——— dum ab improbitate cessarent. imbu-
torum denique namque degnaturus. finem uero Laborum
tunc domum futurus. cum inatos corporis affectus
expulerint. et improprie habitum ——— re-
dierint. Diu autem in primis hominem externa et
ignis aerisque et aqua finxerunt. portiones quae
asidui. quas quique redderent a materia mutua-
tes. ligantesque in uice latentibus nexibus corpus
unum ex omnibus confecerunt. Ac partem deinde
ante praestantioris in capite locauerunt. cum corde
prius cum cultum agrum praeparauissent. Circum
uultum organa ad ministeria sensum disposue-
runt. composueruntque medullam ex lenibus
——— sine flexura triangulis. quibus elementa genita
fuerunt. genitalis seminis futuram originem
os autem ex medulla atque terra coegerunt. postquam haec

duo ignis et aqua crebrius irrigant. Nervi
 ex ossibus atque carne. Caro uero salsa et acuta qua-
 dam quasi fermentatione compacta est. Circūdedo-
 runt autem ossa medullae: et ossibus iuncturarum
 gratia nervos. Vnde nervorum obsequio flexiones articu-
 lorumque nodi prouenerunt. Per carnem postremo
 mentum illis adiectum est: quod tum alba tum pluri-
 ma et ad decorem et ad usum uiuentis est tradita.
 Ex his praeterea interna sunt implicata. Scilicet uenae
 et circa ipsum intestina undique conuoluta. Superius
 uero ab ore arteria et fistula faucibus. Quod est in
 stomachum: altera autem in pulmones protensa est.
 Cibi perfecto in uentre digerunt. Spiritum simul et
 calorem accipiunt atque illi: atque inde in totum cor-
 pus manant. Per mutationibus propriis. Duae autem
 uenae circa spinam erectae caput contrario modo
 implicunt. Inuicem obuiantes. hic in multa sese
 dunt. postquam dii hominem fabricauerunt. animamque illi
 dominam corpori coniunxerunt. ante ipsius principem
 in caput habitare iusserunt. A quo medullae
 nervorum origo deducit. cuius uariis passionibus
 mentis alienatio sequitur. Quae circa positae capiti
 sensibus ipsam corporis arcem quasi quibusdam satelliti-
 bus munierunt. In ea siquidem ea uis habet quae
 naturam uidet et contemplet. At uero partes sunt quae

mouet affectibus humilioribus sedibus adduxerunt.
Iraſcedi — cōdī cōcupiſcendī uero atq; iſque
circa umbiculum ſunt partib; deq; i poſteriorib;
diſſeremus. Verū poſtea q̄ i uultu luciferos oculos
iſculperunt. Lum illis igneum accōdoro. Quod
quom lene et q̄dam mō crallum eēt diurni lumi
nis gēmanū exiſtimarūt. Id utiq; paſſim p̄ oculos
emanat. uerū p̄ pupillas purius uberiusq; tranſ
currit. Quod quidē extēno fulgoris ſimile cōmix
— ſimili ac corroboratum uīdēdī ſenſum p̄ſtat.
Ideoq; noctu abeūte uel obumbrato lumine
aut amplius radius hic nō aer ſe propinquo
p̄miſcet. Quo fit ut ſeſe ad interiora recipiēs
demulcent atq; reſoluat. Et nos motus ſomno q;
in dñm delinmat; cū et palpetras quom iam retra
ctum ē claudat. et plurimū q̄tis induxerit
ſomnus forme ſm̄ in ſomnijs ſurrepit. Quod ſi
q̄dam adhuc agitationes reſiſterunt frequentia cō
ſeſſim ſintafmata nobis occurrūt. Atq; hoc pac
to ſintafſie ſeu uero ſiue falſe tranſiit q̄dam
directo naſcunt. poſt illas aut ſecutur imagines
q̄ in ſpeculis uel alijs cōporibus tranſlucētibus
leuibusq; uidēt. q̄ qdē haud alit̄ q̄ ſecū dū
reuerberationē reſultant. Quatenus n. uel
cōcūū uel cōuexum uel oblongū ſpeculū eūt;

■ tenuis uisa diuersa ituentibus appropinquat.
 Nam lumina ad partes alteras reflectitur a con-
 uexo quidē repulsa atq; dispersa: iocūm uō
 cōuenientia. Quā obrem iqb;dam dextra atq;
 sinistra cōtranēsa ■ dōt. infera ■ ■ cōuēsa
 adsupna ■ fere conuētiunt. Audiat uō aduocis
 pceptionē pcreat est exortens amatu, q; circa
 caput efficit adiectur usq; deuētiens. Vox autē
 paures cerebrumq; et sanguinē ad nām pene-
 trat acuta ■ uē mouet uelocius, grauis quā
 tardius, magna quē plurima, paruaq; pauca
 post hęc narium uis seqt. ad odorē pceptionem
 progenita: odor autē est passio qdam anarū
 uenis usq; ad umbellici regiones transfluens.
 huius spēs prētē duas cōmunes nōa nōq;
 hent. Atq; hē qdem nō alitē q; bonus odor et
 ■ alius odō, quē suauitatis et nauos nōa sūt
 cognominant. Odō cerit omis aeris castior est
 aqua subtilis, proprie autē ijs odoris gnis occi-
 dit quē nō dum transmutationē integram su-
 sciperūt. sed communē quadam aeris et aque
 cōstant. cuiusmōi sunt quē ex fumo et caligine
 cōficiūt. his ■ inuicem alternatis orandis sensus
 efficit. Gustum de m uariorū admodum
 fucorū ■ cem dii formarunt, uenas porrigētes

ab illo ad ceteras sedem, quibus diversi liquores ex
amminantur: hec siquidem implicata simul atque
explicata secundum suorum incidentium eorum varie-
tatem discernuntur: sunt autem saporum differentie sep-
tem. dulcis, acer, potius, austerus, salis, acutus
amarus. dulcis et dulcis quidem nam reliquorum
nulli contraria. Et n. humoris lingue imbibitum
profundit, atque delimit acerbatur. atque dissepit
acutus inflammat, et ad supera euolat, qui uehe-
menter abstergit et liquefacit amarus dicitur
sed qui lenius purgat atque promollit salis
ex his aut saporibus qui obstruunt lingue mo-
ratur, et contrahunt qui id asperius agunt po-
tius. qui uero lenius austeri dicuntur. Tandem
postremo sensus ad hunc generis est ut calida di-
noscat. et frigida molli et dura. leuia
atque graui. leniaque et aspera. cedentia que
corpora dicimus, que tactum recipiunt. Resiste-
ntia, que minime cedunt. hoc autem pro corporum
iporum fundamenta contingit. Que n. amplius habent
stabilia ac solida, que contra exiguo fundamento
utuntur: cedentia molli lubrica sunt. Asperum
sane est quod inaequale ac durum. leue quod plenum
simul et pingue: quem uero calida et frigida
passio ad modum appropinquat. diversi causis in se

30

runtur. Nam quod acumine ac uelocitate prius
 scindit. calidam passionem gignit. frigidam uero quod
 ingressu pigrius. dum ~~quidam~~ quidem expelluntur et
 illorum sedes calidiora petere cogunt. Tunc sine
 concussio tremorque prouenit et quae hinc passio in
 corporibus nascitur rigor exilit. graue et leue
 per superiorem et inferiorem locum definire non debet
 nihil enim aut sursum est. aut deorsum. Nam cum
 celum omnino rotundum sit et in conuexa superficie
 equaliter leuigatum haud debet aliquid superius
 aliquid inferius predominare. Ceterum graue quod
 descendit id est quod difficile in locum extra naturam
 suam trahitur. Leue uero quod facile. Item graue
 quod ex plurimis. Leue quod ex paucissimis partibus
 est compositum. ~

RESPIRANSVS autem hoc pacto. Aer am-
 plus circumstantis undique per os ac nares ce-
 terosque latentis meatus corporis influit. caelestis
 inde ad externum cognatumque aerem reflue-
 runt. Quia uero ex parte effluxit. ex omni
 ad interna reuertitur. et huiusmodi circulo nunquam
 cessante. inspiratio et expiratio sequitur. ~

MORBORUM cum plato multas esse docuit. primam
 quidem elementorum excessum atque defectum
 tum mutationesque locorum ipsarumque naturarum

minime ~~est~~ us. Secundū ~~est~~ mutuam cognā
~~est~~ regenerationem. Veluti si ex carne sanguis
 aut bilis: aut pituita fiat: hec n. omnia nihil
 aliud q̄ colliquationē et putrefactionē sūt. pitui
~~est~~ sūt recentis carnis liquationē. Sudores
 aut et lacrimas effluxum quendam reliquias
 pituitę. Extra q̄ relicta pituita albas infectiones
 inducit. At vitus atq̄ bilis composita mōbum
 tiale q̄ sacer appellatus est: procreat. Acuta
 uō et falsa pituita: passionūq̄ fluxum
 dūt. cū est. Omnes n. qui pituita simul et bili gra
 uant: id pati necesse est. Nam multos uariosq̄
 morbos bilis ~~est~~ pituita gignit. floris continua
 ignis excessu contingē putat: diuinam acri. tēta
 nam aque quartanam deniq̄ terit. deinceps
 de anima hic summet exōdū dicendū est. Et si i
 idem redire uidemur. Amm. hōis imōtalem
 a pr ~~est~~ deo suscipientes diu mōtaliū generum
 cōditores partes illi ~~est~~ mortales. ~~est~~ diu mus
 adiunxerūt. Verū neuis aū imōtalis atq̄
 diuina delimitis mōtaliū mīceret in ip̄a cō
 poris ante sedem eius ut potē principis omniū
 statuerūt. Et n. habitaculum ~~est~~ caput esse
 uoluerūt. Figura qua mūdus elaboratū
 Reliquum uō corpus huic administratorū quasi

pituita

sudor

Mor
sacer
compositus

Alia
mo. tal.

Alia
Incapit.

habitaculum

vehiculum subijacerunt. Ipsi uero mortalibus
nibus proprias singulas prouincias assignauerunt. Ita
cūdie quippe precordia cupidini uō locum mediū
iter ~~vehiculum~~ atq; intē ibiq; ~~vehiculum~~ ueluti
puriosum et apertē ~~vehiculum~~ mal. ligauerunt. pulmo
nes machinati sunt grā cōdis. molles atq; uento
sos et mistar fistule colos et spongie similes: ut cō
mō ardore nō nunq̃ exstuant aliqua salte refri
geratione mitigentur. Iccur aut ad excitandam
cōcupiscentiam aut rursus q̃ sedandam dulcedine
simul ~~vehiculum~~ ritudine nactum ē. Quia et uia ē
istitutum ut diuinationes que p somnia fiunt in
ipō reducunt. ~~vehiculum~~ siquidē p lēmitatē soliti
~~vehiculum~~ riterem ~~vehiculum~~ amōre manantē refulgerē pu
tauit splenem ~~vehiculum~~ iccoris ipius grā ut et purget
ipm et splendidum reddat. utq; putredines corro
dentes que quibusdam morbis ~~vehiculum~~ iccor affluit
isplene cōtinuo delabunt. Qm uō secūdu mres
rationales oīa triformia diuisa ē id hōi contingit
plato existimat ut nūq̃ prudens eē q̃at dū aut
timidus aut intemperat⁹ existit. Ideo q̃ absolute
uirtutes iūco isepemibiles sunt. dicūt et alio qdā
~~vehiculum~~ uirtutes nature dotes et inclinationes bonę
ob quādam similitudinē idē qd et pfecte uirtutes
nom adopte. Quāobrē milites fortes quādoq;

vehiculum

vehiculum

iplen.

vehiculum

dicimus, nec ~~imprudētes~~ imprudētes ac temerarios
quosdam fortes aliqñ p̄dicimus. haud sine
defectis uirtutibz. Sed de donis naturę loqn-
tes absolute p̄fecto uirtutes, nec crescunt
unq̄, nec decrescunt. Vicia uō intenduntur
atqz et remittuntur. unus siquidē altero
prudētiōr et m̄stio. Neqz in se inuicem
uia cuncta secuntur. sunt. n. contraria quedā
que ī idō progredi nequeunt. Sic se hēt ferocitas
aduersus timiditātē, et aduersus auaritiā pro-
digalitas. Neqz inueniunt q̄q̄ potest omnino
maculis inquinatus quōdāmodū nec cōpus cū
ctis morborū corruptionibz simul afflictiō.
Accipienda ē in super media quedam affectio:
que nec adiutum, nec adiutū p̄tineat.
Neqz. n. homines uniuēsos probos uel improbos
ēē necesse est. Nam huius mōi sūt: quā ad in-
tegrum prouenerunt. haud q̄ p̄t facile est. eue-
stigio ad uirtutē progredi. Longo. n. in tēuallo
extrema inter se distant. Virtutum proterea
q̄dam principes, q̄dam uō pedissequę. prin-
cipes quācūqz parte aīe rōnali. quibus et ceteris
uirtutes p̄ficiunt. pedissequę uō, quācūqz
partem rationis expertem uersant. hęc q̄d ho-
nesta operant. haud sine secundum rationem.

dam principes
q̄dā pedissequę

que ipis insit neque habent. Verum secundum
 normam a providentia ex consuetudine et opera-
 tione illis impositam: et quomodo neque scientia neque
 ars in illa parte neque rationali constant vir-
 tutes que circa partes rationales versantur
 doceri nequeunt quia artes nec scientie
 sunt: neque propria intelligentiam possident.
 Prudentia enim que et scientia est, propria
 iumentis tribuit: quemadmodum gubernator na-
 utis quodam abusu minime inspecta iocundum
 edicit illi non secumtur. Eadem quoque ratio in muliere
 exercit ducit: quomodo non mala et intendat
 et committant delicta parva nequaquam erunt
 sed quedam nulla. Quia
 ob eam conditores legum quedam lenius quoda-
 asperius puniunt: et quantum ipse virtutes sum-
 mas quedam sunt: ex eo quod recte sunt ac-
 recto comperant. Alio enim modo mediocritates dicunt
 eo quod singulas vel saltem plurimas duo
 ultra que conspiciuntur quoque unum excessu
 alter defectu proveniunt: velut circa liberalitatem
 hic avaritia inde prodigalitas contrahitur. Nam
 affectibus intemperantia sequitur: aut ex eo quod
 ultra docens transiit: aut quod neque attingit
 neque non qui parentibus suis furoribus nihil

mouetur. Neq; et qui ex quibus cūq; minimis
effertur moderatus est. I. qui parentibus
iuxta factis nihil dolet. Insensatus est. Qui uō
metore seipm pdat effrenus. Atque mediocrit
tristat moderatus dicitur et qui moribus trepidat
formidolosus. qui nihil omne metuit ferrox
fortis aut qui ad timendum atq; audendum me
diocritate seruat. Eademq; de ceteris omnibus
rō est. Quoniam uō mediocritas i affectibus

fortis

mediocritas

oprima est. nec aliud est mediocritas q̄ modus
inter excessum atq; defectum. ob id uirtutes
huiusmodi mediocritates dictæ sunt. quod nos
mediocriter affectos cūq; perturbationes huma
nas reddunt. postq̄ uō si quid aliud intra po
testate consistit. est coactum eiuscemodi
pretipue uirtus est. neq; . Laude digna exi
stimaretur si uel natura. uel diuina forte cōtinget
sequi ut luminaria uirtus existat. atq; id p
affectionem quamdam flagrantem generosam atq;
ppetuam. Ex hoc tandem qd uirtus uoluntaria
est. prauitatem inuoluntariam eē cōcluditū.
Quis n̄ in parte eius pstantior extremum eē
malum sponte unq̄ eligat. Quod si quis inuitū
labitur. primum quidem nō ut in malum. sed
uelut in bonum potius inclinat. Et si in malum.

irruit — deceptus est: ut p[ro]mittit malum —
 — aut quoddam malum deiecit. Atq[ue] hoc —
 uoluntarius agit. Neq[ue] n[on] fieri potest: ut quis eo
 ad ad mala declinat: quasi mala optat: neq[ue]
 spe aliqua boni, aut metu maioris mali perre-
 feratur. Quam ob id o[mn]ia que improbus agit
 inuoluntaria sunt. Nam — inuoluntaria inuolun-
 taria sit: multo magis in uita agere inuo-
 luntariu[m] erit: quo deterio[r] est operatio ip[s]a
 uitij: q[uam] eius h[ab]itus o[mn]iosus. et q[uam] inuoluntaria
 sunt scelera, scelera, scelera in homines pu-
 niendi. Ac et in diuina penar[um] p[ar]te ee debent
 que admodum illata p[er] uicium damna desse-
 rentia sunt. — Inuoluntaria p[ro]terea igno-
 ra quadam uel p[er]turbatione consistit. Quae
 p[er]fecto exatore licet e[ss]et consuetudine q[ue] am-
 atq[ue] diligencia: ~

AMITIA p[ro]prio nihil aliud est, q[uam] benigno
 lenia mutua. hec uo[tum] tunc existit, q[ua]n-
 uerq[ue] bonum alteri equae ac sibi ee desiderat.
 quae quide[m] equalitas haud alite q[uam] p[er]simili-
 tudine mori p[ro]uat. Simile. n[on] simili ac —
 demto amicum est. Intemperantia uo[tum] neq[ue] in
 uice neq[ue] moderatis — g[e]n[er]e possunt. Dicunt
 et alie q[ui]dam: nec in sunt amicitie, a uirtute

Amicitia

quod ad mō coloratō. cuiusmōi et nālī paren-
tum ad filiō cognatorū qz aduicē beniuolentia
nec — que ciuiliſ — rhetorica nūcupat.
hē ſiquidē non ſemper beniuolentię uiciſſitu-
dinē hēnt. Spēs preterea quedam amicitie
— amoris affectus eſt. amor honeſtus eſt animi
gñcoſi. turpis abiecti. mediū deniqz mediū enim
uō que admodum tres diſpoſitionēſ ſunt rationa-
liſ an, bona uidelicet malaqz et media. ita tres
amatorū ſunt affectus inuicem ſpēie differenteſ
Quod aut tres ſint amores ſineſ illorū diueſi de-
clarant. turpis qdem ſolam corporis uolupta-
tem ſequit. ideoqz brutorū paſſio eſt. Generoſo
uō nudum reſpicit — aduirtutis officia pntū.
Mediū utramqz diligit tum corporis — an pul-
chritudinem. A — ille ē qui ſic amatur. neqz
probus eſt. — improbus. Quapp amorē ad cō-
pus exptē aliqua declinantē demonē potius
qz deū appellare decet. nūqz mēterea corpora
merſum. diuina ad homines. et humana ruruſ
ad deos trahy ciente. Cum — amoris motus.
et tres ideāſ ſit. quaſ diximus diſtribuit boni qdē
unū amoris paſſionis experti artiſticioſuſ quodā mō
eſt. vñ et in rōnali aīę parte ſedet. Eiuſqz cogi-
tationeſ huiuſ — ſunt. diſcernere qui ob aī doteſ

sit benivolentia dignus atq[ue] sibi ciliare.
 Deit eius que amat. cogitationes appetitiones
 signose sunt et ad hunc feruore quodam
 as p[er]ferantur. laudat et approbat. Sic contra
 se habent. nec assentabit illi. neq[ue] suavis
 uerbis obsequijs deliniet. sed interrobu po
 tuit atq[ue] decebit nequaq[ue] illi donec talis sit
 co uinendum. p[er]mittit aut semp[er] porriget ea
 q[ui]bus exercitatus is que amat. ad optima p[er]uget
 finis emde is est. ut ex amore amicitia
 p[er]tinet.

TANTUM ~~est~~ uisita est.
 iuriam pati p[er]ter admodu[m] q[uod] intere
 et em mura quequa[m] afficere improbi hoies
 opus est. Affici uo[m] mura. imbecilis e[st] passio.
 Turpe q[uod] ~~est~~ q[ue]q[ue]. At m[od]o ~~est~~ mura
 riam ~~est~~ detestus est quo turpis. Atq[ue] ope
 pretium est in iusto se iudici ultro subijcere.
 que ad modum egrotanti medico se committere.
 ois ~~est~~ castitio medicina quodam est delinq[ue]n
 tis animi.

Tura affici
 est.

QUONIAM uo[m] uirtutis q[uod] plurime eia
 affectus p[er]urbationes uelantur. affectus
 ipsi tam distinguendi ~~est~~ dunt. Est aut affectus
 motus ~~est~~ sine r[ati]o[n]e gratia boni cuiusda[m]

affectus

aut malum. Irrationalis motus ideo dictus est, quia
 nec iudicia nec opiniones affectus sunt, sed
 rationalium partium animae motus. In parte
 autem rationis expressae motiones sunt, quae et si irascuntur
 opera nihilo magis in nostra potestate consistunt.
 Sepe igitur involuntarii motus huiusmodi nobis
 exoruntur, voluntati quoque repugnant. Quod non
 accidit ut dinoscimus nec spera est quae in
 cadunt neque dulcia nec expectanda, nec et
 metuenda, nihilominus ab ijs trahimur. Quod
 nunquam sane pateretur, si perturbationes idem contine-
 ant quod iudicia. haec enim tunc rejiciamus, cum ipsa
 per consilium confirmamus, si vero decet, seu non,
 id agimus. Adiectum praeterea in definitione
 est bonum cuiusdam aut mali praesentis. Nam in indiffe-
 renti occurrenti affectus minime coarctantur. Et
 non quod aliquid aut bonum aut malum apparet,
 perturbationes omnes nascuntur. Et si bonum adesse
 videatur, voluptate perfundimur. Si forte cupimus.
 Malum autem praesens apparet, dum
 futurum metumus. Simpliciter precipue affectus
 sunt, voluptas scilicet atque dolor, ceteri autem
 ex ijs velut elementis quibusdam conficiuntur.
 Neque enim cum ijs timorem et concupiscentiam,
 qui simplices principalesque sint, enumerare

precipui affectus

Voluptas
 Dolor } simplices

debemus. Nam qui metuit no[n] ~~est~~ ~~metus~~
 priuat[us] est quippe simulor[um] repulsionem uel
 Leu[ati]onem penitus desperarit haud ultra
 metueret imo acrior[um] inde passione afflictus
 doleret iam potius q[uam] ~~metueret~~. Qui uo cupit
 q[uod] q[uod]e c[on]secutione eius ~~est~~ ~~metus~~ sperat q[uod]da[m] Cupido.
 no[n] delectatur. ~~est~~ cum haud certo spe habeat
 angitur. Q[uod] si cupido ~~est~~ metus minime
 simplices sunt sine controu[er]sia concedetur
 nullum q[uod] reliquor[um] affectu[m] simplicem esse.
 Velut uim ~~est~~ desideriu[m], emulatio[n]em
 ceteraq[ue] huiusmodi. In ijs .n. uoluptas et do
 lor ~~est~~ ~~est~~ co[m]positis inspicu[n]tur. Perturba
 tionum p[er]terea ~~est~~ agrestes, no[n] uelle dome
 stice sunt. Domestice ~~est~~ quidem q[uod]cumq[ue] secundu[m]
 nom[in>e] ho[m]i[n]ibus insunt. Atq[ue] hec sane dum modu[m]
 tenent, necessarie ac proprie sunt. Dome
 stice quide[m] q[uod]cumq[ue] secundu[m] nom[in>e] ho[m]i[n]ib[us] insunt.
 Atq[ue] hec sane du[m] modum tenent, necessarie
 ac p[ro]prie sunt. At cum sup[er] ~~est~~ effluunt
 p[er]fecto delinquant. Eiuscemodi sunt uoluptas
 dolor, ira, misericordia, uerecundia. Coue
 niens quippe hominibus est ijs quae ~~est~~
 du[m] nom[in>e] accidit ~~est~~, contrarijs uo de
 Lect. ~~est~~ quidem ad repellendum ulciscendaq[ue]

Metus

Cupido

 ra. Desideriu[m]
 Emulatio

 Agrestes
 Domestice } p[er]terea

inuicem necessaria est. Misericordia hu-
 manitatis atque caritatis est propria. Verò
 iudicia uero, ut ab aduersis declinemus nos
 proferat. Agrestes autem et ferine perturbatores
 preterea nam hominum experientia proce-
 dunt huiusmodi sunt. visus effusior. et imolus
 penitus gultatio. humani generis odium
 quod siue uehementes atque intense. seu remisse sit.
 aut quomodo se habent semper aberrant.
 mediocritateque laudabile nullam prosum
 admittunt. De uoluptate autem dolore sic i-
 quit plato. has quicunque perturbationes in-
 nobis ab ipsa origine nature exant. Dolorē
 quod est is qui preterea nam mouet acciderē uo-
 luptatē uero illis qui in nam suam restitunt.
 Existimat. naturalem statum esse medium
 inter uoluptatē atque dolorem. dū neutro
 uetur quo in statu plurimum tempus.
 Tradit iterum plures species uoluptatum. quos-
 dam per corpus. non nullas uero per animam. nec non
 ex uoluptatibus alias dolori coniunctas. alias
 puras esse. aliquas ut per memoriam fieri. secundum
 spem alias exant. non nullas quoque turpes. ho-
 nestas alias et illas quod ex incontinentia et ex
 iustitia suscipi. has autem ex temperantia aut

alio modo quodam bono contingere uelut gaudium
 illud quod ex uirtutum operatione percipitur. cum
 igitur voluptatem plurimorum non obscena sit ne-
 quaquam disputandum esse censent. voluptas
 simplicitate et absolute bonum esse possit. Exilis
 et inanis esse uidetur cuius non pedissequa est, atque
 succedens neque substantie proprie principalisque
 particeps. contrario quod suo congreddat dolori semper
 immixta. que sane nunquam contingerent si voluptas
 absolutum bonum. dolor autem absolutum malum
 esse posset.

ERVAS publicorum quasdam presupponendas
 esse dicit quas milibus de re. p. tradidit. In ijs. n.
 priorem quidem concordem. secundum uero disside-
 rem descripsit inquirens quare nam istos presta-
 tiores essent. et quo pacto constituerentur. Est
 et apud istos diuisionis anime res. p. quod
 intra membra diuisa. Incustodes adiutores
 artifices. primis aut consultatione. principatum
 tradit. secundis propugnationem. si quoniam opus
 fuerit. quos in acie comparat. quasi opem rei
 ferentes. Postremis uero artes cetera. De
 principes existimans philosophos. et contemplationi
 ipsius boni deditos esse debere. hoc. n. modo duntaxat
 ipsos omnia recte gubernaturos. quippe nunquam hu-

vel publica
 - incustodes
 - adiutores
 - artifices

ut philosophi
regant

Rei publice
quique spiritus

manum gravis annalis cessatur: nisi aut philo-
sophi regant: aut qui dñant: diuina quadam
sorte philosophent. Optime. n. et cum iustitia
tunc administrari rem. p. cum una queque ciuita-
tis portio suo munere fungit: principes ppli co-
sultant atq; decernunt. Militaresq; obsequi
atq; tutant. Reliqui uo superioribus libenter ob-
ediunt. Quinq; rei. p. spes induxit: primam opti-
matum gubernatione qñ cui optimi presunt.
Secundum ambitionem: in qua fastu inflati
homines domant. Terciam popularem. Quãtam
paucorum potentiam: postremam tyrannicam
cunctorum deterrant. Describit q; alias ex supo-
sitione rei. p. cuius mol est: que libris de legibus
instituit: et que ex emendatione in epistolis extat
qua utitur aduersus eas ciuitates que egrotantes
in libro de legibus relate sunt: que iam distinet
regionem nacta sunt: et homines ex omni parte
electos: ut secundum diuersitates nãr et re-
gionum disciplina ppria in portatione et exporta-
tione: et armatura indigere mostrentur. Qui
n. mari finitimi sũt navigationi studebunt: et
naualia prelia ph tractabunt. Qui aut conti-
nente habitant: ad pedestrem pugnam aptiores
erunt: et armaturam leuiorem: quĩ motus colunt.

grauiore qui litora — nulli uō exys equestre
pugnam exercebunt. In hac utiq; ciuitate mu-
lieres cōmunes nequaq; īstituit. Est igitur ciuis }
facultas uirtus contemplatiua simul atq; act-
iua: que eligit atq; proponit bonam cum tunc
beatitudinē efficere: et secum maxime cōsentiēte.
eiusq; propriū ē imperare. Vnde — mili —
artef omes directas hēt: —

¶ VOD aut ille — — partes Locis proprijs
seuuncte sint hīc discere licet. imprimis. n. quae nā
segregata sunt altera existunt. nā — segregat
qā rōm hēt. et qā pēturbationi subijatur. Siqđ
illud circa ītelligendū uersat. hoc aut circa
molesta uel leta. Quid et rō hoībus dū —
pars aut pēturbationibus obsequens ceteris q;
iuuentib; competit. Ratio utiq; irrationalis aīe
portio cum nā distincte sint locis q; seuuncte
eē debent. Inueniunt. n. hec duo sepe inuicē
repugnare. Nihil aut secū pugnare potest: neq;
et que inter se contraria sunt circa idē secū —
dū idē eodē — tēpore adesse ullo mō possut.
Videtur aut inmedea — cū ratione pugnare.
Intelligo īquit quae factura sum eē mala:
ira — cōsiliū superat. In ipso et laio dum
chrysippum raperet cōcupiscentia rōi nimū

repugnabat: Sic enim inquit heu heu diuinum
hoc hominibus malum: quoniam quis bonum nouit: sed
minime utitur. Item aliud quiddam esse im-
rationalem: aliud irrationalem ex hoc plane
patebit: quod diuersa utrorumque est. Illa
quippe disciplina hec aut consuetudine et ex-
ercitatione curat.

ANIMAS preterea hijs rebus immorta-
lem esse plato demonstrat. Anima cuiusque
adest uitam affert ut pote ipsi naturaliter insitam:
quod uero uitam prestat: mortem minime suscipit.
Quod autem huiusmodi est immortalis existit: quod si
immortalis est anima incorruptibilis quod erit: essetia
enim incorporealis secundum substantiam immutabilis
intelligibilis: inuisibilis et uniformis est: non ne-
igitur et simplex et indissolubilis est. Corpus uero
contra se habet: sensibile inuisibile: dissipabile: compo-
situm: multiforme. Preterea anima cum per corporis
sensus: ad illa que sensibilia sunt descendit: angitur
atque turbatur: neque similis esse potest illius: cuius
presencia perturbatur. Quare intelligibilis potest
quod sensibilis similis est. Intelligibile uero ipsa
sua natura semper incorruptibile. Accedit ad hec
quod anima ipsa: anima corpori dominatur: quod autem
natura sua regit et imperat: diuinitati cognatum.

Intelligibile
est immortale

Quapp[er] [ ] proxima immortalis erit. [tem] querumq[ue] sine medio contraria sunt, neq[ue] se-
cundum se ip[s]a: uerum secundum accidens q[ui]ddā
sic anā sunt [ ] structa: ut ex se inuicem mutuo
perire ualeant. [ ] q[uo]d homines uiuere uocant
ip[s]ius q[uo]d mori d[icitu]r contrariū est. Quēadmodu[m]
igit[ur] mors est [ ] a corpore separatio: sic uita a[utem]
cum corpore cōgressio est: a[utem] m[agis] quā[m] ante cōpus
extiterat: q[uo]d si et fuit ante et post mortem erit
consentaneum uidetur uidetur, [ ] sempiterna
sit: neq[ue] [ ] ultra quicq[ue] q[uo]d illam p[ossu]t excogita-
ri potest. Adde q[uo]d disciplina remniscencia
q[ui]dam est immortalis e[ss]e nam necesse est. Esse
u[er]o remniscencia[m] sic adstruimus. neq[ue] n[on] alio
discere q[ui]q[ue] possumus q[uam] per recordationem eor[um]
quae quōdam nouimus. [ ] si a singulis uni-
uersalia intelleximus: quo [ ] pacto singula
ip[s]a uniuersa [ ] inferita sunt percurramus.
At quōmōdo ex paucis [ ] diuini[us] co[gn]itā ip[s]a p[er]cepi-
mus: deciperemur. n[on] atq[ue] mentemur perinde
[ ] si iudicauerimus. omne q[uo]d respiratione uitā
solum n[ost]ra e[ss]e: uel quō ip[s]a intelligentie [ ] bis
principales e[ss]e. Remniscendo igit[ur] intellexim[us]
ex paruis [ ] certionibus aq[ui]busdam secundum p[ro]p[ri]a
incidentibus, remniscentes eor[um] que [ ] dudum

an
corpus d[icitu]r

mors
uita

remniscencia

cognouerimus. Quorum ut obliuione tunc pri-
 mum p[er] p[er]f[ec]ti sumus: cum p[ri]mu[m] in c[or]p[or]a
 descenderunt: preterea si n[on] a proprio malo
 nequaquam corrumpitur: n[on]q[ue] alterius malo neq[ue]
 simplicit[er] a quocunq[ue] alio destruet[ur]. Cumq[ue] h[uius]m[od]i
 sit incorrupta p[er]seuerabit. Item quod se ip[s]o
 mouet: ut pote motus p[ri]ncipiu[m] semp[er] mouet[ur]
 et q[uo]d huiusm[od]i immortale est. Anima uero
 se ip[s]a mouet[ur] et quod se ip[s]o mouet[ur] motus o[mn]i[s]
 g[en]erationisq[ue] p[ri]ncipiu[m]. p[ri]ncipiu[m] n[on] inger-
 tum et incorruptibile p[er]manet. Quapp[er] ho-
 minu[m] et reliquor[um] animantiu[m] a[n]i[m]e forte ra-
 les existunt: atq[ue] eiusde[m] mixtionis participes.
 p[er] se mobilem sine a[n]i[m]a uocant[ur] q[uia] innatam
 h[ab]et uiam: semp[er] secundum se ip[s]am operantem.
 Quod igit[ur] a[n]i[m]e r[ati]onales immortales sunt: ex plato-
 nis sententia quisq[ue] asserere pot[est]. Verum
 u[er]o et et irr[ati]onales ambigui ad uidet[ur]: proba-
 bile t[ame]n est irr[ati]onaliu[m] n[on] cum sola phan-
 tasia ducunt[ur] ratiocinationis iudicia p[er] exp[er]tes
 nec intelligentijs ear[um] ut collectione, aut boni
 mali ut discreptione utunt[ur]: hanc sine eiusde[m]
 cuius et animae n[ost]re naturae participes s[un]t: sed
 mortales p[er]tinent corruptione obnoxias. Ex eo aut[em]
 q[uo]d r[ati]onales a[n]i[m]e immortales sunt: sequit[ur] ut et ip[s]ae

a[n]i[m]e.
 b[er]to 24.

mortales.

secus ingrediuntur in corpora, formotis iam fetibus
adherentes, et in corpora plura tum humana
et alia eundem semper sexus nūm mīf-
migrare ualerunt: atq; id seu uoluntate deorum
sue cōmentia uite, cōporisq; amoris. Quippe
corpus qd cōnationē inter se quandam hēnt
qualem ignis atq; butumē. Quidē et deorum anime
um discernendi, quē ot dinoscendi facultas dīa
pōt nacte sunt. preterea et agrediendi namq;
quē assitendi uigore possumus nūcupare. pōt
hec uim quandam qua cōaliunt et gubernant.
Quēquidē naturā cum in hominū aīf mīf
postq in cōpora uenerint, pmutant. Cōaliandi
namq; et gubernandi facultas in cōcupiscentiam
Agrediendi aut uigor in iracundiam trāsmutant.

Corp' et aīf dīa
se cōnationē quādam
hābent

fatū.

DE FATO aut huiusmodi quedam platonij
uisa sunt. Omnia inquit in fato sunt.
non tñ in fato decreta. fatum n. Leges insta-
nequaquā dicit hic talia faciet. hic talia patiet.
Infernum namq; progressio foret: cum infiri-
ti sint qui nascunt, et in numerū quē illis
dem contingunt. libertas qd nulla restaret, et
Laudes uituperationesq; penitus tollerentur.
Verum sic fatum prunant. Quecumq; ad
mle uitam elegerit, et huiusmodi quedam

ED

libera
libera est

comiserit. consequente talia patietur. libera ergo
est anima, et mens arbitrio uel agere uel
agere potest, neque hoc ab aliquo cogitur. Quod
autem sequitur actionem ab ipso fato perficitur. ueluti
ex eo quod paris helenam rapit quod quidem in
eius erit arbitrio, sequetur ut greci de helenam
deceant. Sic quoque appollo ipse laus predictus
Sigenueris filium, nam ipse se promittit. mis-
ge quidem et laus et generatio filij simul comp-
henditur. fato uero institutum est quod ex generatione
filij sequitur. Ipse autem quod possibile est, natura
mitis falsum et uerum media cedit. Et quia suapte
natura in definito libera anima rationalis potestas
dignus superferretur. Quod uero eligentibus nobis
efficitur, consequens autem uerum et falsum. Ab eo
autem quod in potentia, id est quod habitus quando
tunc erit, ad modum discrepat. Quod enim potest
talia facultas quandam et aptitudinem ad aliquid
quod non dum ordinem suum sortita sunt, significant
quod ad modum potest potentia quandam gram-
maticam, tribuere, ac subest dicitur, eritque tunc minus
aut duorum habitus constitutus, cum de dicerit. habitus
que istorum aliquem nactus fuerit. In actu uero tunc
de omni eo dicitur cum secundum acquisitum habitum
operabitur. At quod possibile uocabimus, hoc neutrum

est. Indeterminatum enim atque indifferens nō
sua libertate nō ~~placuerit~~ placuerit statere
Lancem quoddammodo declinante. Inexpaut
uerp aut falsum expossibily fit.

DEINCEPS quę platonem democritum
placuerunt. breuiter perstringamus ve-
nerandissimum profecto et supremum bonū
nec facile inueniri, nec postq̄ inuenieris tuto
cuiuslibet reuelari posse putauit. Ideoq̄ cum pan-
cis admodum atq̄ his quidem familiarissimis
ac pbe electis contemplationē ipsius summi boni
communicauit. Nostrum tñ bonum si quis diligeret
eius libros examinauerit, in ipsa primi boni con-
templatione posuisse reperiet. Quod quidem
bonum et deum et primam mentē nuncupant
licet. Omnia n. quę ab hominibus bona dicuntur
et ea bona nominari uoluit, quod aliquo mō
ipso primo mō participant. Quęadmodum
dulcia omnia atq̄ calida participationē quādam
primi dulcis et calidi appellationē huiusmodi
sortiuntur. Ex ijs uō quę nobis insunt mentem
atq̄ roem dum taxat ipsius boni similitudinem
consequi. Quā ob id bonum nūm pulchrum
quiddam uenerandum diuinum, amandum
comensuratum et beatitudo apud illum uocatur.

id est bonum

id est
est summi bonum

Beatitudo

*boni
mali*
Eorum aut quae uel dicunt bona cuiusmodi
sanitas est, formaque et robur nec non diuitiae
atque dignitates nullum prorsus esse bonum
in usu uirtutis in aditu. Separata. n. haec
ab ipsa uirtute, materis sortis solammodo tenent.
atque ipsi qui male utuntur, mala procul dubio
sunt. Non nam in ipsa mota bona Plato
minuat.

BEATITUDINE uero haud quidem in bonis
hominibus sed in diuinis ac sanctis esse.
Ideoque ingentibus quibusdam admirandis
que bonis. Legitimorum proque dios repletos esse
predicant. Ac post corporis mortis interitum
diuinis epulis uesci, ueritatisque compam
cum dijs una lustrare. Idque ex eo potissi
promoueri, quod omni uita desiderio
scilicet diuinae flagrauerit. atque petens
omnibus ueluti pretiosissimum quiddam coluerit.
cuius munere mentis illorum appetitus oculis
atque reuiuiscens antea obtenebatur in mentis
corporeis oculis pretiosior, eos uniuersae naturae ra
tionalis copotes efficit. Et non ignorantes uoces
ipsi comparat. uita omnem in subterranea qua
dam spelunca transierunt. ubi fulgidum solis
Lumen nunquam spexerint, sed obiguas et tenebras

1 umbras corporum — quae nos supra terram
 inspicimus. Quas dum intuerentur uera se corpo-
 ra uide putauerunt. Vt. — hos si quidem ex tenebris
 ad lumen emerferint, consentaneum est omnia
 quae antea uisa fuerant — se ipsos multo
 magis tamquam oculos deceptos uituperare, sic et
 eos qui ex huius uice tenebris ad diuina se
 conferunt, rationabile est, quod quodam magis
 fecerant, aspernari: diuinorumque beatam beatam
 speculationem dumtaxat amare. Ex quibus conse-
 quens est, dicere ipsum solum bonum et scientiam
 primum, quod et pulchrum est consistere.
 quod per omnes platonis libros ostensum est, sep-
 timum secundum ipsam participationem id asse-
 tum. In primo igitur libro de legibus hoc mo-
 do:

VO quidem bona sunt, humana uidelicet,
 atque diuina et quae sequuntur. Si quid
 autem absque uirtute possideretur essentiae primum
 est expers, id preterea ab ignorantibus bonum
 est appellatum. quod in in euthydemio plato in-
 gens bonum malum esse testatur;

VOD uero uirtutes per se ipsas eligendas exi-
 stimat ex eo patet, quod solum pulchrum
 honestumque bonum esse censet. quod cum in multis
 eius dialogis demonstratur, cum magis in iis quae

homo
deus non est
similis

Similitudo dei

dere p. elidit. Quia si ~~homo~~ dei scientia
consecutus felicitatem beatissimam q. existit
neq. in bona causa q. huiusmodi uix fecit
~~homo~~ alicuius alterius premij q. ~~homo~~
cat. sed licet homines uniuersos lateat on
q. ~~homo~~ que uulgo mala putant in bonis q. ha
atq. mors illi contingant. Nihilominus beatu
fore. Atque hominem absq. dei scientiam cuncta
quae uulgo bono predicat possidentem diui
tias regna sanitatem robur et formam nihilo
magis beatu putat. Quibus omib. consequen
te atq. consonu fine ~~homo~~ duxit hoc est dei
lem fieri qd. hom. ~~homo~~ gnis assequi pot. Va
rijs aut. modis id astr. ~~homo~~ tentat. Interdum
quippe similitudine dei dicit prudentem iustu
sanctum ~~homo~~ esse. quemadmodum in cetero de
clarat. Unde aduertendum monet. oculus hic
addiuina confugere. fuga uo similitudo ~~homo~~
similitudo dei prudentem iustum sanctum ~~homo~~
fieri. No. nuq. et p. solam iustitiam quemadmo
du. i. ultimo de re. p. libro dei similes fieri nos
posse demonstrat. Neq. ~~homo~~. adeo mag. unq. de
spiciat q. q. conat. ut iustus euadat et ipius
uirtutis officio sese q. tunc l. dei simile reddat.
In phedone uo dei similitudine p. teperan ~~homo~~

iustitiamque acquirere sic asserit. Nonne
 beati sanctique sunt in optimo loco migrati
 qui populum suum cum legibus quam tem-
 perant et iustitiam vocant excoeruerunt.
 Interdum ergo utitur fine et dicit dei simile
 fieri, alias autem sequi deum. Igitur
 Deus profecto ut antiquus sermo
 principum, medium finemque rerum omnium conti-
 nens rectitudinem perficit singula secundum
 nam undique circa currentes. Et tunc semper
 sequitur iudex qui a diuina lege discit
 erit enim qui beatus futurus est, sponte subij-
 cionis mitis et modestus obtemperat. Nonne
 utique cum inquit. Animum vero deum sequere
 atque illi conformari, et cetera quae secuta.
 Et in utilitatis principum bonum ipsum existit.
 hoc autem ex deo dictum est. Consonus ergo
 principio finis erit. dei simile effici, dei si-
 licet vel procul dubio super celestis
 qui uirtute quidem non habet. Et in uirtute
 permittit. Quam obrem recte quispiam dixe-
 rit ex deo demonio. id est. nisi demonio
 deprecationem est. Eudemonismo uero id est
 beatitudinem. bonum demonis habere. tandem
 uero ad ipsam dei similitudinem accedemus,

C. 12
 Hinc est
 ut

si conuenienti nā utamur moribus q̄ et uictu
ac sensu secundum legem. robq̄ prestim
atq̄ doctrina. ut ab humanis negotijs
longe admodum alieni. diuinisq̄ cōtem-
plationibus dediti semper uiuamus. pro-
pugnationes aut et quasi purificationes
q̄dam itioris demonis. sinioribus expia-
tionibus opus fuerit. ip̄e mathematicis disci-
plinis erit. p̄musicam arithmeticon. astro-
nomicam atq̄ geometricam. Corporis quoq̄
cum p̄gymasticum habenda est. qua pron-
tus ad oporatum. pacis ~~et~~ belli reddat.

¶ Vnde uō uirtus diuina quidam thesa-
urus sit. ip̄a q̄dam est affectio quedam-
uē p̄fecta et optima oriturum cōcōde et sta-
bilem efficiens hominē tum ad agendū tum
et ad loquendum et ad se ip̄m paritē et ad
alios. Ex ~~istis~~ aut quedam circa partē
rationalē sūt quedā circa ~~partē~~ p̄r. Nam cū
alia sit nā rationalis partis alia uiuendi po-
tentia. alia et cōcupiscendū. diuersē quoq̄ hanc
p̄fectiones eē debent. Vñ ad primam p̄uide-
tiam. ad alteram fortitudo. ad postremam tē-
perantiam p̄tinebit. et prudentia q̄d bonores
et malos. in differentia uel scientia ē. tem-

rationem: ordo circa voluptates atq; libidines
 eas obediens rei efficiens. — aut —
 et obediens — rebus temperantibus id sunt
 intelligi — quod — quidam — qua cupidines
 pedissequae naturae sunt. fortitudo est legip-
 time institutionis — arduus suus finis ser-
 — — — — —
 legiptimae rei propositi. iustitia est assensio
 — — — — —
 p quam tres aie vires s in uita consonant. et una
 aq s in dignitate p munere fungit. — iustitia
 est qda et integra, hanc triu uirtutu, prudentia
 fortitudinis, temperantiae, pfectio sit. du ratio duc
 et impat, relique uo pter aq pnae suae officii
 superiori subiecto obediens q pmonet. Quia uero
 uirtutes coniunctione quida se — — — — —
 tumidum est. fortitudo enim — sit institutionis legip-
 time consuetudinis rei recte consuetudinis erit. Recta ut
 ro prudentia proficiat. — — — — —
 ad fortitudinem constat. bonorum nepe scia e. nemo
 aut bonum discernere pot, du timiditate perturba-
 tionibusq illam sequi obstat. Atq; eodem modo
 neq — intemperantia prudens uir ullum hnt
 comertum. Ac quatenus quisq perturbatione coactus
 qd pter roem efficit pposita semp aberrat: —

legiptimo.

iustitia

iustitia
consequitur.

in
in
RVDENTIA uō rem p̄p̄am et rē similitudinē
et rē. p. administrat. et ut rem. p. gubernat.
civilis scia nūcupat. Cuius sūt officia legos-
dere conditū ex equ. prima nomothetica. i. legū
positiva. secunda dīcastica. i. iudiciaria nōiatur.
cōsiderat deniqz civilis peritia ea q̄ ad pacē et
q̄ ad bellum p̄tinent, et in eo cum alia plurima.
tum hoc p̄cipue, bellum nō in eundem sit
an potius remittendum: ~

Somn
Actenus cuiusmōd sit philosophus dictum
fuit. Sophista uō a philosopho, tam modo
q̄ materia discrepat, mō qd, quod sequit̄ mōdes
uicem. bonusqz et clarus uidet̄ q̄ ē manifestus.
Materia aut qd philosophus cū illa q̄ sepe cadit
et, eodē modo st̄bent uelatur. Sophista circa id
qd minime est contēdit, atqz laborat inprovinciā
p̄tē q̄ ob tenebris difficile cēni pot. refugiens.
Ip̄i namqz qd est, id qd nō est hanc quāqz ut cōfrū
opponit. hoc n. nec existit, nec substantie ullius
ē particeps: nec et intelligi pot. Qd qdē siqz
p̄terro uel cogitō cogit̄ oberrabit, atqz reguer
labit, ex eo qd secum ip̄e pugnet atqz dissideat.
Ip̄m uō qd nō est quatenus promittentiam
dit. hanc sane nuda ē ip̄ius ē negatio: sed cū
suspitione quadam et subinsinuatione alterius.

quod quidem modo aliquo ipm quod est

Quod n. ipa q. eo qd. participassent
nequaquam ab alijs distinguerent. Nunc aut. quot
sunt q. st. tandem mox qd. est profectur.
Quod. n. nō est. aliquid quae sunt
perfecto est.

Et ad introductionem quadam plato
necnon disciplinam dicta sufficiunt. quorū
quidam ordine suo tractata sunt sine ordine
certo sparsim inducta. Verū tñ sic tradita st.
ut horū uestigijs reliqua et platonis sensu in h.
finis.

Aurea praecepta Pythagorae traducta a Marfuo
ficino ad Iohannez caudicatem

M. M. ortulos primū deos. ut leges iubent
honora. Ius iurandum cole. deinde bonos
heros. terrestres postea demones. Quas leges
instituta sunt serua. Honora parentes atq. pro
prios. alijs hōibz illum tibi. Proci
qui sit uirtute pstantio. Cedo mitibz uerbis
operibz q. utilibz. Deo amicum tuū erroris expug.
causa aduersum tibi reddas. seras quo ad possis
potestas aut iusta necessitate habitat.

Et ita considera. ab ijs aut abstine. auctore
primū. somno de m. luxuriaq. et ira. Nihil

amici

verre

sonu

lucida

iv.

Justicia

Mors

pecunia

adversus

sermones

utile an opus

ignarantia ne
facias

exercitium
corporis

curpe committas, neque communi alijs, neque tecum.
Sapienter omnino uerere teipsum. Iustitiam exco-
uerba simul. opere. Consuecit nihil sine. Mors
proe facere. Sicut motum furo esse omnibus inhi-
pecuniam. tempore cumulare et
rursus cum res postulat exagere discito. eorum
quas fortuitis casibus aduersa contingunt habere
quamcumque sortem habueris sine perturbatione
feras. Rederi oportet quo ad possis. Sicut non
multa exijs fortunam hominibus bonus affert.
Multi uarijsq; sermones partem boni partem
malij uulgo circumferunt quibus neminem
neque te coherere permittas. Siquid eodem falsum
dicat. moderate feras. Quod tunc dico, ois phoro
emo te aut quodo aut dicendo adid induant,
quod tibi sit melius. Consule an opus nequid
temere agas. Nisi quod propter hoc est aliqd dicere
uel quod temere. et efficias. que quum doq;
te possit afficere penitentia. Quas in gnom
uoris, ne facias, sed quum necesse est discas. Atq;
utram uiam iocundissimam transiges. Sane tuam
corporis ne neglexeris, sed mensuram cibo potu
et exercitationibus adhibe. mensuram uo illam
dico, qd nullis te molestijs afficiat. puro et sine
uictu consuecit. Illa deum que inuidia coartat.

Sane tuam
corpora

Mediocritas
Ne facis qd ledet
officiu
- Song.

De fortune bona pret oportunitate effundas. bona
 neqz sis illi liberalis. Medio ceteris. n. i. op
 tima. Ne feceris qd te ledere possint. An opus
 cōsidem. Ne te prius molli somno tradideris. q
 diuturna opem te moneat. Quid
 transiit. Quid egi. qd qd agendum fuerit.
 p̄missi. A primo incipiens discurrens ad reliq.
 Cum turpe qd feceris. te ipm cœcia. Cum
 uō bona p̄feceris. tibi cōgratulare. hec exat
 hec meditare. hec te amare opōtet. hec tēdi
 uis uirtutis uestigijs collocabit. p̄cum qui
 nō quadruplicem solē p̄petuo fluctu
 nae f̄didit. Exi ad opus cum dijs uoueris.
 Nam ista futurius cognosces immortalū
 deorp et mōtalium ut horū cōditionē
 qua p̄cedūt et cōtinētur omnia. cognosces q̄ nō
 sis est. nam error oīa simul nō te sperare cō
 tingat que speranda nō sunt. neqz te qd
 latent. Cognosces bonos om̄s suoz sint malos
 et miseros esse. Qui bēna q̄ p̄p̄t sūt. nec
 dat. n̄ audiūt. Solutionē uō maloz pauca
 ad modū intelligūt. tale futurū ledit mōtes
 hominū. q̄ reuolutionibz qbusda alias ad alia
 ferūt. p̄mis malis obnoxij. latifera discidia
 ista intentō ob est. cum in redendo demit. et

song

song

Sancti

Epistola uenit. ne exauges. o. lupus pr. ut
 amatus homines libera. unde illis quo de
 monis utant. At tu confide, qm diuinum
 gnus hoibz est. his n. sacra na pferet uni
 uersa demonstrat. Quocirca siqz tibi fuerit
 reuelatum. abstinere abijs aqz abstinere
 iubeo. Qd si medicina adhibueris an. abijs
 laboribz libere. Verp abstinere amolulibz q
 supra diximus impuratione solutione qz an.
 Recto iudicio sidera singula. optimamqz met
 sententiam tibi uelit au rigam pponere. Copor
 deposito libe adhaerere ad ethera perges.
 Euades homine. factus deus etheris almy:—

• carmina •

F . I . H . I . S
 Simbola Pythagore traducta a Marfio ficine
 ad Iohanne canuicantē

• in tempore •

VM VENERIS Intemplum adora. neqz
 aliqd interm. qd aduictum pment

ut dicas aut agas;

Exitmēre pē ppos tūp — ē ingrediendum
 neqz orandū. neqz et suppe uestibulum upm
 transueris;

bludis pedibz sacrificia adora;

popularis uas fuge. p diuicula uade.

una

Ab — qd nigrum eandem het. abstinere cōrestru

in corpore est;

Linguam impuram coherce deum imitans; lingua
flantibus ventis eccho adorna;

Ignem gladio noscalpas;

Omnem acutū abste dimovet;

q. p. d. u. f. e. l. e. n. a. t. Viro, qui pondus elevat, auxilium

Non ~~in~~ ~~deponas~~ qui deponit;

p. e. l. d. o. x. t. e. r. In calceos dextero premitte pede ~~in~~ laqueo
u. o. s. i. n. i. s. t. r. u. m. =

. l. u. m. e. n. Dereb. diuinus absq. lumine ne loquaris;

Liqua ne transilias;

Statera ne transilias.

Cum domo discesseris, ne reuertaris.

f. u. r. i. o. = congrederis.

. s. o. l. e. m. Ad solē uisū ne iungas.

Ad solē uersus ne loquaris.

Oleo solem ne abstergas;

. g. a. l. l. u. m. Gallum nutrias quidē notū sacrificis: sol. n.

l. u. m. e. n. d. i. c. i. t. q. d. =

Sup. modū ne sedens;

Animalia recuruis unguib. ne nutrias;

In uia ne sandas;

Anulum ne feras;

? Dei figuram ne insculpas anulo;

Ad lucernę lumen ne te speculo cōtēpiens;

Deder

De dijs rebusq; diuinis nihil mirabile
dicit qd non debeas credere.

Risu effuso abstinere;

Testa sacrificium ne incidat unguis;

Dextram ne ad omnia faciale iniurias;

Strenuiss purgens collige ipsa figuram confudo;

Cor ne uores;

Cor

Cerebrum ne edas;

capilli

Capillorum et quorum sup fluitantes post q
absideris possundas;

Rubrum aliquid ne suscipias;

Ulp uostigum i cinere solundat;

Auribus habenti ne heras plures gnationes;

Honora imprimis figuram et nram.

figuram ac prius dnamioris trid;

fructus abstinere

fructus abstinere;

Herbum molechmann fere: ne tu edas;

herbida

Herundine domi ne recipias;

Ab aialib; abstinere;

ma

ma

luxus

fugare decet oi studio uniuersisq; machinamentis.

Arrog igne absidere a corpore nobis amicu

bato ignorantiam. domo discordiam. ciuitate

seditionem. oib; deniq; intemperantiam. Finis.

Marsilius Ficinus se hanc causam amico unico

S. D.

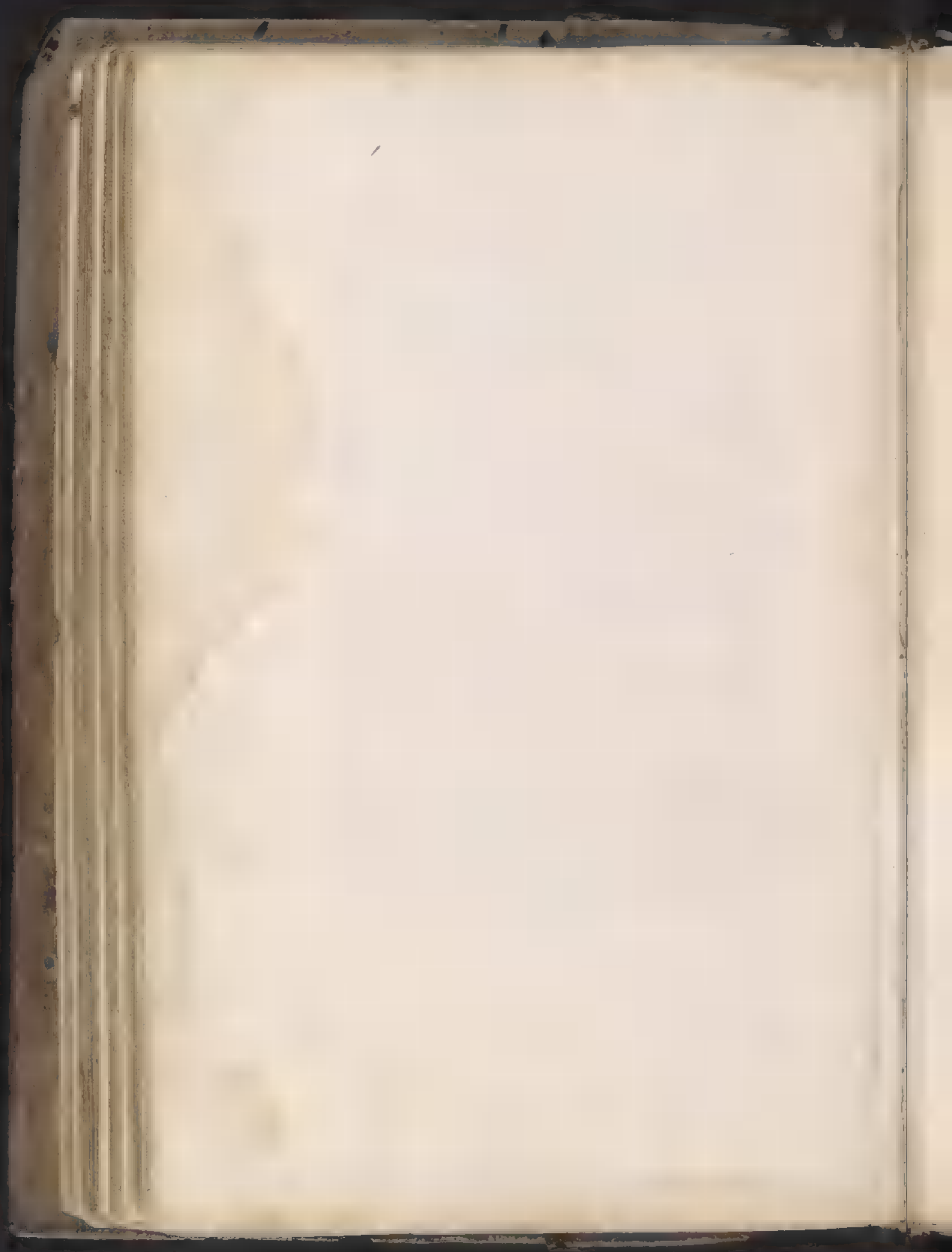
OCRATES apud platonē i libro qđ tñ
 theetetus iscribit amfā amicu suū
 theodorum geometram ad lectus portumq for
 ppulsandos. Atreis ut pleriq solent
 armis. sed aureis hoc pacto munuit. Impo
 ssibile iquit ē o theodore, mala penitus exipar. } bono aliquid
 Necessariū est. } bono aliqd semp ē contrariū.
 Apud superos qđ mala ē nō possut. Sed mō
 rale hāc nām regionēq inferiorē necessariū cir
 cuūt. Ideo cōdamdū est hīc illuc q celerius
 fugē. Fugere aut diuinus se deo q simillimū
 pueribz reddē. Simile uō homin deo reddat pru
 dentia sanctitas atq iustitia. Quēndōmodū
 uō diuinū hoc platonis nri pceptū accipi dbeat.
 bñbz audies. Sicut aīorū nrorū q creatō ē, idē
 et gubēnatō dī. ita cōporū genitor et gubēnator ē
 mundus. Qm uō dei filius aīus mūdy mbrum
 ē cōpus aīus nri a deo innq aprē p uiderio lapid
 olemt et suauit aprē. cōpus aut nri a cōporē
 mūdy fuit uiribz innq particula qđ a tota
 sui mole uolenti qđā impetu ~~hīc~~ nec i
 mō nri fuit uis penetrat. nū ipa se sua spōt
 pus a cōpus fuit subiectū mīnē fecit. nemo q
 a deo cōsilio suo uiribz q cōdat ut mōbos cōporis
 rorū q iacturas deuicant. nō se speret. Recipiat

a corporis peste seipsum animus quique suam
se colligat. tunc enim suam fortuna explebit
in corpore. animus non miscebitur. non pugnabit. casu
uir sapiens contra fatum. sed fugiendo potius re-
pugnabit. fugere non possunt aduersa. sed fugi.
hic illuc. ab omni corpore extrahere respiciamus
ad dei cultum animum. platonem iubemur
aliter enim mala declinare non possunt. addidit quod
celeritate obtemperare rationem aut a ratione
segregare a comitatu corporis animo. cupimus. animum de
utina eius consuetudine liberare. per hoc utique fuga
deo similis non immerito reddat animus quod pro
cum a corpore congruo libere tamen de eadem. huius
modi libertatem virtutibus propriis rebus assequimur.
prudencia. iustitia sanctitas. prudencia quod deo
quod mundo debemus agere. iustitia quod finis est mundo.
sanctitas deo quod finis est. itaque uir prudens
corpus quod finis mundi in seipso mundi ipsi reuoluitur
concedit. quod cum congruit agendum. Animum autem de
fatum a corpore comitatu segregat et diuine comitatur
prudencia per abutro gubernandum. Hoc aureum pla-
tonis non preceptum finis suauissime mihi iocundus
lectabimur. uastum hunc fortune gurgitem. celestis flammie
adspersimus. stauri et columnas ad portum feliciter
navigabimus. Vale.

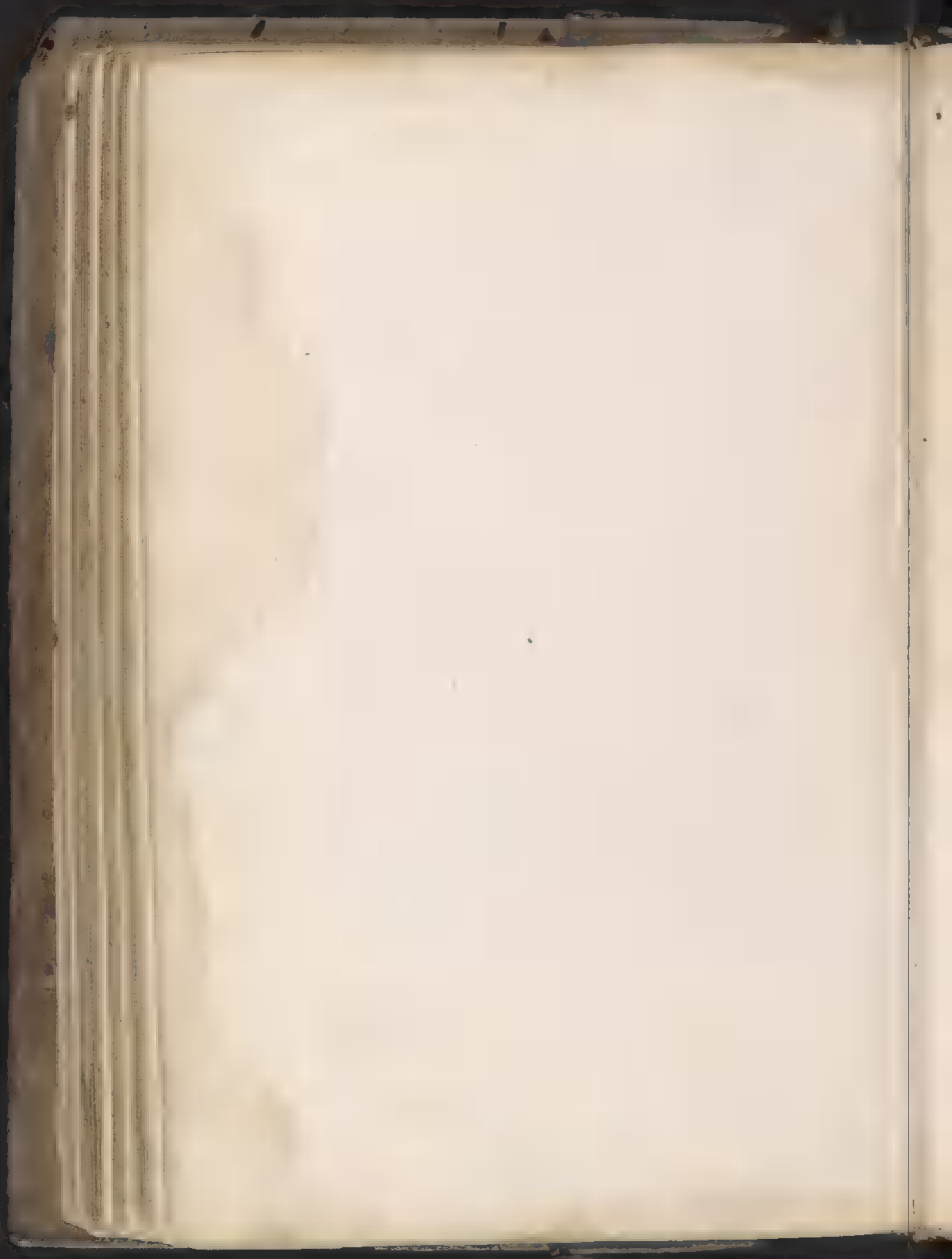
45.

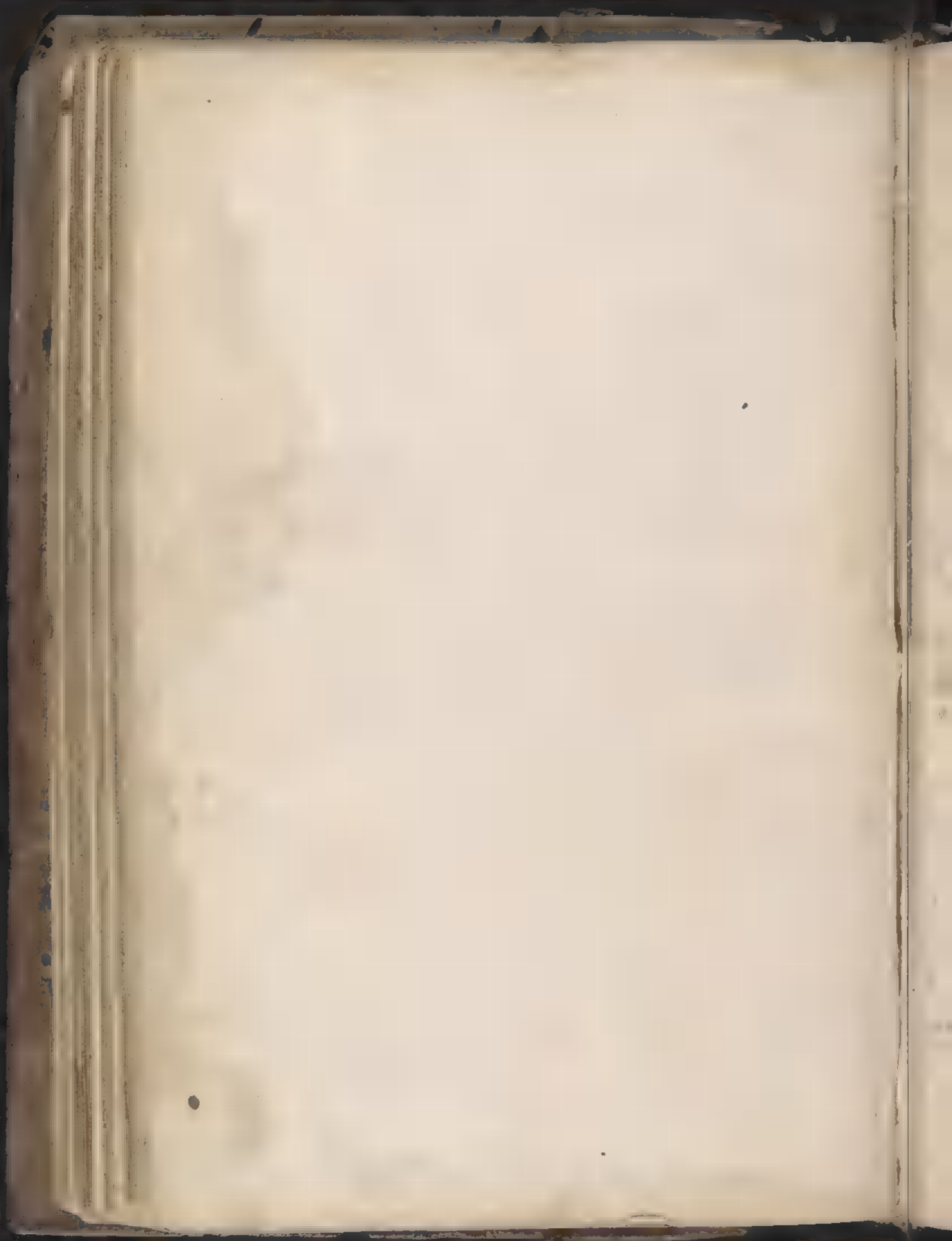
49.

Prohemium in opusculo luciani de sacrificijs
in latinum sermonem conversum per
antonium Tuderum: Ad nobilissimum iuue-
nem Rodulfum latium florentinum civem

OCRATE philosophus interoparetur
quid iocundissimum esset invita: di-
scipulus inquit virtutis ac gloria capere
rum que non tenerent. Sapientissimum pro-
fecto lucia iam nunc est ad hanc voluntatem
quod tam in non fatigat
fuerit et cum in iocunditate
multo plus maius et iocundius comparat quod in
ipsa voluntate iocunditatis consequitur
invis. Hec vero locuti iocunditas non minus
securitatis privatio quam ipsa possessio affert: ne
plane comparatum esse videtur ipsa rei natura
voluptatis honestatis genus honestissimum sit. Quare
cum ad inquisivissem aliquod amoris mei
hominem ex parte more sententiam et ipse non in
hunc locum tuo non deicere ut exendo
honestissimum a quodam iocunditatis quod te
afficerem quem sane tibi cariorem futura
putavi quam si aut accerrimo ex quo aut pretiosi-
ssima res te donavisset. Nam cum iam

uir singulari fere probitate summamq; virtu-
te sis. ~~huius~~ gloriam nominis tui haec munuscu-
lum accedere arbitramur. Et n. ~~non~~ tantu
discipline brevissimis studiis tuis consecutus
et tali ingenio praeditus ut augurē te in
stantissimum nobilissimūq; civem et orna-
tissimum virum evasurum. Sed unū oro hu-
manitatem tuam ne in hac re munusculū
ipsum. Verum animū meū complecteris. a
ita vult est ^{adestus} officio erga me tuo: ut si faci-
tas misset: quemadmodum prius sic
quis numerus tecum aperet. Nam nō ip-
so et prodignitate tui: et pro amore erga
me summo ~~multo~~ maiori munere te
afficiendum fuisse. At nō dubito quicquid
erit pro mansuetudine ~~et~~ tui te grato
animo accepturum. Luciani iō de sacri-
fitiis ubi deorū gentiliū multa petulā-
tiam multamq; hominū stultitiaz ordo
suscepisse. Finis

12. Vis stultitiam infarientium hominū
his rebus quas in re div. ~~et~~ celebra-
et eventu ~~et~~ in ipsa ~~et~~

deprecant sentientes deus inspiceret ne scio
 an ita est mesititia affectus ita se in angustia
 ut non mirum quod mirum profundetur
 plane multo maiori visu moueret arbitror
 si autem apertaret et utrumque an contumaces
 uti deos hostes indicandi sunt. Hi quidem ita
 aeternam et depenerem esse rem divinam
 cernerent, tam diu summa opera indigerent
 et vancibibus delectatione carerent pro
 uisera ferrent sacrificia negligenter
 calamitatesque inictura et caudonia euene
 runt, tota pestes et metagori prutiem oia
 nec diant opera accidisse ferunt: quae
 de sorte conquestra est: quod eam meus ad
 sacrificium minus ^{ad} vocasset: ita animi ei
 perueniat, sacrificiorum abstinentia. Sed mihi vi
 detur ad animi ad meum proficiscentibus
 ut impium aliquid serueret sacrificia in
 tuentem amittere: intueri: ethiopes
 vero beatos felicissimosque diceret forsan
 quispiam quod in principio poematis homeri
 gratiam inuit retulit: quoniam duode
 cim dies sibi rem divinam fecerat: et
 ab hoc ceteros deos aduenerat: itaque ut
 uidet bona ipsa uenaria facientes nati.

agunt sine mercede. Nam si bona ualens sine
frui contingat buccina beneficii pretium a-
petunt: Si autem ee bonos quatuor si re-
gno potiri centum: Sani uero exilium redi-
sse adprium seu adprium thauros non et
adiuum exauide traicisse uirginem regem
Ecce quidem quod eria tunc hanc capta est
emit amirerua bonos quatuor duodecim et
peolo. Coniectura assequi licet multa adu-
merari posse palu et corona et solo thure
Crises et vir et senex et sacerdos et uir-
divina sapientia creditus: cum hec ut puer
recte intelligeret per meforato apame
non difessit tanta generatum benefi-
cium ab appolone suscepurus: et tunc
monet uis est qui offitij retributionem
sine arrogantia petens inquit. Optime
appollo ~~et~~ ^{et} tunc templum nuntius
tus ornatum coronis pre omnibus uerum
tum reddidi et magna uim tauru
et atq capras ad aras molam. Mei aut
cui adrepta filia est tanq fructa tuis
temporis munera posuisses nulla tibi
cura: Quia uero is ita inmentem ap-
na rediunt: ut iuncto arca cu ap-
na

naues coniecisset eadem precibus auxilium con-
 siderans iniecit. Postquam infermone de appo-
 ne incensum ne. um et aia que facientes
 referunt in medium adducere. Sed hanc
 animi est de amoribus quibus muse captus
 est aliquid recensere neque iacinti motus. Apollo
 neque q. adq. contemtu habitus e
 commemorare. Sed q. in morte cyclosum m
 et alia tunc fama iacinti et inra deo
 et ecclo exi factus est ut fortuna huma-
 na uteret non pretereundum putari.
 ineffaria nem. cum aia ad metum reperi
 mercede. inauris servitutem servituit
 et in frigida aia iacinti tunc non
 solam. Sed una cum possessione. a. ui am
 oo quadam re. penuria lateris fingendis
 et multis mouentis operam impendentes
 tandem minime mercedem consecuti
 sunt. Sed frigus ille plurimum triginta tro-
 yarum drachmis se. omosius illis reddi-
 dit. Num. quoniam facta deus generatio
 appetis haud digna arbitrantur. Num multo
 probatiora sunt ea que deus cano ac
 oron et heo saturnoq. et rea et o. i. unine
 la iouis famina referunt. Etiam ad nec

Suppl.

inprunatio carminis ipse vates multas ad
forationem et plorat ut minimis affect
quod crece dignum est: Canant quēad
modum Saturnus ceterum patre morte
affectit et mīse repnavit actilius ut a
uis tyestes eduxit. Dem ut inquit subtrahit
area que lapidem supposuerat et in mīse
crece expositus acapra nutritus sit quē
asmodum thelephus acerua et psicus cy
rus in mīse acane: post exposito vīe in carcerē
coniecto ipse imperavit: et cum multis
alieni thalami mulieribz in amplexum
amēqz venit: unonem in thalores maiore
natu preteritis persapp et asirioz libi
fecit uxorem: quicūm in amores et ve
nerem vana sepius et ceterum magis in
ort nūo replevit et quosdam spurios ex
mortali humanaqz matre ortos in honore
constituit in honore constituit. preterea
nunc in generosum aut nūc in agā nūc
in uarium preteritum se vertebat. Solam
aut minervā ex suo ~~ante~~ generavit qz
cum ipse sine filiis eet in cerebro conce
pit: Baccum vero semisfectum celo ai
no matris ~~huc~~ huc ardentis et partu

colores laborantis rapuisse et semori illi
 adposuisse dicunt. Summa quidem huius
 æiunone forisunt. Fervit. n. poëta
 hanc sine cognitiōe viri vulcani q̄ ventis
 moeror genuisse. Sed huic nō p̄ mutum
 felicitatis oritur. Nam affans fumo fari
 saq̄ obitus ut ^{et ca} manuif metallis ignis in
 cumbit q̄ia patiunt̄ n̄ qui meaminiis ver
 sant. præterea nec cario peditio solum
 inreant. Aunt n. eo tōre quo iupiter eū
 celo receptem addit a tero pede cau
 dum ēē saluum. Et si abis qui leonuz
 merant. quod miq̄e peditus est eū in ip̄o
 precitio succederunt. S. n̄anis quē anno
 dum aſianāa. me ēē turri delectus ē
 nobis ip̄e vulcanus diem obierit. Sed
 satis bona fortuna vulcanus peditus fuit
 p̄ romethens aut quara patus ēē ex eo q̄ res
 humanapp nō paulo curiosior fuerit q̄ ip̄e p̄merent.
 rat. Nam cum inferniam iussit eū re
 duxisset n̄n̄. apud mōtem caucasū
 constituit ac eternuz recur cotticē ex
 utianum s̄onit et sic vitam suaz oro
 dignitate p̄not̄ meritorū vitam p̄egit.
 P̄ea aut et hec forsan cōmemorare s̄onit

non erubuit turpia agere. Quae cum tam
senior et intempestiva esset et tota dropsica
mater pueri amore correpta atque in
nigro circumferebat. Quae namque adhuc in
estate merta mutata esset. Quae namque
to quis eam apud uenerem minus ita
bat. quod meditata fuerit. ne quis
accidat. quod ex medio ipso itinere mu
totiens. Endimionem alter diuenter
am fere huiusmodi sermonibus omnis et
homini et hesiodi poetice proficuentes
intra celum ascendimus. et quibus orna
mentis superiora structa erant inspe
ci. audimus. ab his hominibus superioris
partes creas. Ascendenti autem ad
superius et plane innumeris existen
ti splendidissimum clarissimumque solis lumen
apparet. quidem. in
uimentum uniuersaque dies aurea.
autem in progressu hanc tenent stati
ones. deum uris et mercurius hostianus
ferunt aditus. qui et nuntii et ministri
apud iouem officio utuntur. Exinde in
ulcanus sapientia fabrica et ubi ars
universa exercetur. postea deus est

iouis basilica: quę omnia ornatu magnifico
 struxit vulcanus. Dii uero uero in tā iocundam
 ferentes: Decet. n. ut arbitror ea quę sunt
 apud fagos uerbis extollere. terrena contem
 plantur et se inclinantes circumcirca ex
 oculis omnia lustrant si aliunde videant.
 ignem discurrentem uel delatum nidore
 ac festu^{nu} illam ignis circum uoluta ari
 na et erat quidem hostia quedam in
 aris. Nam omnes fumo hiantes conui
 uebant et sanguine in ara fustum tanq
 musce bibebant. Qui autē ~~etiam~~ cibos
 capiebant et nequare et ambrosia ~~etiam~~
 utebant. diuina inconvivio erant dum
 humanitate fructant et una bibebant
 uxion et tantum: sed post contumeliis
 et lingue procacitatem omnes insectabant
 cruciatu affecti sunt et nūc etiam cru
 ciant. Nam aceto mort^u arcentur. De
 oss uita talis est. His rebus homines sacri
 fitij grā conueniunt et templa frequen
 tant. Qui omni montes silvasq; dijs dedi
 cauerunt et aues plantasq; deos singuli
 consecrauerunt. Dein per populos diuinos
 venerant et urbibus eorū ciues ascribunt

11 am deiphos et deios apollinem colit minervam autem que familiaritatem ipso nomine testatur athene et iunonem: Argo et mygetonia gens ream venerem insula paphos cretenses quidem non modo apud eos iouis natum afferunt nutritum: sed etiam ei sepulchrum ostendunt: et nosque invita contingunt ut puerere: ut torqueri flumina ceteraque alia omnia iouis esse arbitrantur. Hic iam dudum mortuus et apud cretenses sepultus loquebatur: Deum templa erigentes ut sine edibus illorum non essent et praefatam veli polycletum vel pheidiam accerientes statuas illi similes exserunt: qui dum templa aedificant et iovem barbatum Apollinem vero eterne quaeque conspiciant et mercurium exephebis excedentem neptunumque nigras setas: et minervam planos oculos habentes statuas illas: haud eorum exordia inter aspiciendum esse arbitrantur neque autem extracia adnectum sed ipsum suum saturni et regis aphidia excelsio interram mutant accersitum insuper maditis habitare: qui admiratur siquis totos quaque annos rem divinam in olympo vitare ritibus

sibi fecerit. constitutis aris et appellationibus asper-
 sionibusque factis hostias adducunt Aratoremque
 bouem: agricola opus edum pinguem et cap-
 ram quidam alter thurs ac placentia pauper
 autem deum sibi propitium reddere no-
 lens tantummodo eius dextra quatit: Alij non
 sacrificantes: Nam ad illos redire libet et
 uictima coronante multoque ante scrutantes
 si nullam in parte deficiat ne aliqua re-
 uirita in uoluntate utantur uiam ad
 aram agunt et in oculos deorum ciebilem
 hostiam et mugientem mactant ac decet
 uictima semi mortua et bene indiget pa-
 te respondentem dimittit ne quis in
 tet in his cogitanda deos placere libet.
 Preterea quicquid sit manibus ignis ne-
 mitus ad conuersiones increpat. Sacer-
 dos autem cruore aspersus stetit et ut ex
 celsis ille casso corpore viscera effert / cor-
 trahit et sanguinem circum aram fun-
 dit: Dea quid est quod non propria prestat
 absoluat: Nam cum ignis omnia absump-
 serit et non in capram impoluerit et
 hanc pecuniam odor diuinus elatus
 uiam atque diuinitatem in celum perficiat

tur. Sythne aut omnes hostias dimittentes
quod humile quoddam arbitrantur hostes ipsi
dianā petere volunt: Quod sit ut dea in
amore benivolentiamq. reducat. Hec for
san et ea quę ab assiris geruntur et ea
abydis: et ea quę a frigiis modesta. Sed
si in egyptum uenires multa q. ueneran
et celo digna conspiceres. Nam infor
mam arietis iouem optimū: meru
rium spetiem canis celi intuereris: pama
uero totum hyrcum: et alterum uem
egyptiam alterq. cocodrillum: alterū fr
miam spiceres. Si aut cupis clariū
hec intelligere accipe ea quę ab ægyptiis
ac scriptoribus uariisq. eximiiis narra
tur. primū huiusmodi sermone utuntur.
Portas aggredimur opusculi ut a hosti
um ac giganteum rebellionē timerentes
in egyptum ueniant tanq. hic hostes sint
destruendi. Sed dein hostes hirci alterq.
arietis q. formā timorem alterq. fere
uel auis imaginē capere constat. Quia
q. adhuc diis formę seruant. Hec ne
gligent in aditis racent scripta añ qm
rius mille annis. Sacrificia uero eodem

ritu apud illos celebrant. nisi quod cum ip-
 siam plorant et cedunt sacrificiis cir-
 cumfusi iam mortuam illi illam tantummodo
 ingulscam sepeliunt. Apis quoque qui magnus
 deus aqua ipso ut si mortem obierit
 tanti eum omnes faciunt ut nemo sit
 comam non cedat et nudum in capite luctum
 ostendat. Et nimis purpurea illi cesaries fit.
 Est apis divinus nuntius qui infirmos
 sorte electus est ~~et~~ pulchritudine ac
 veneratione prestantes oves amaret.
 Nec cum humana sint et ~~multitudinis~~ fi-
 dem vindicant nemine increpare
 opus esse arbitrio seracito quoddam ac de-
 ino crito: ut alteri redicula sit eorum
 rantia. Alter iustitiam deporet.

— *cap. 110.*

Antonij pacini Prohemium inopusculo
 in laudibus patrie: Peregrinū egregio Ser-
 mone in latinū conuerso adnobilissimum
 iuuenem petrum Passum ciuem floren-
 tinum.

Luxes hytacus quem summa prudentia vi-
 rum ferunt deuicta troia longe errore in-
 uicta militaria maria peragravit et ad circea
 litora procacibus uentis appulit ubi cum diu cir-
 ces apud illum retineret magis honore me-
 gnusq; uoluptatibus afficiebat et summo sordio
 summissq; uiribus adnitebat ne eius pntia
 familiaritate priuaret. Quare post ma-
 ximas cumulatissimasq; omniū voluptatus
 pollicitationes deum facturū illū inquit
 si omisso reddito secum uitā ducē uellet.
 Luxes tanq; ingentibus pollicitationibus in-
 neraret: tamen amore patrie uictus ad
 hytacam illam et paruam saxosamq; re-
 dire maluit q̄ iocundissimas uoluptatū
 et diuinitatis fruitionē susciperet. Quo
 fit ut quam cara patria sit quamq;
 mirabili illius amore teneamū huius
 prudentissimi uiri sententia declara-

verit indicaveritq; omnib; humanis rebus
 iocundiores patriam esse praeertim cum nec
 micene nec lactaemonia nec atene urbes
 preclarissime horridum sed idum patria sua
 fuisset. Inquit q; opulentissimis urbibus si
 natus exstisset minime iurum intant
 admiratione prosequendum putavimus. Ve-
 rum cum magis hytacam vicum fedissimū
 et inuisis saxisq; positū repetere manisset q;
 deum fieri profecto nō parvā ~~ad~~ admira-
 tionē mentibus nostris ~~dicere~~ videt. It-
 aq; cum vellem donari et in fructibus q;
 peperere labores ac stadia mea nescieram
 que ceterosiora munera: que iocundiora
 ad te mittere possem: q; patrie ~~des~~ cū
 hac nūq; tibi iocundius nūq; amabilius
 esse debeat: q; patrie laudes quas haud in-
 gratas ~~est~~ futuras arbitror. Nam summa
 homines voluptate affici solent: si ea q;
 magnopere amant sibi laudant. Accede-
 bat etiam: quod cum habeas patriam tū
 splendidiſsimā tū preclarissimā puta-
 bam cumulatius tibi gratificari si tuo
 nomini laudes egregio sermone ~~et~~ uerbo
 in latinū convertere. Sed id q; summo

iurū

monuit ut te dignū re facere fuit
maiores: nobilissimū ingenium
tū: inreabilis humanitas: quibz mul
ti sumas gloriam compararunt immen
sa cupiditas. Quibus rebus magnā
de te expectationē ciuibz tuis prebui
sti. Non. n. dubitās hū egregius tuis u
tutibus si et p. parte nō fanere me
accerbo: infūmum crue et clarissimū
vrum eē euasur. Accipies iq. hoc
mumusculū et qnq. me adde maio
ra datur expectes.

VM iamdiu omnium iudicio assensum
sit sua patria mortales nō iucius for
turi posse omnibz rebus patria locumior
est. Sed quid aliud maiore honore dignius
quid diuinius. Nam omnium que omni
nū consensu diuina arbitrantur hū patria
que uitam: que alimenta: que erudi
onem prebuit: et causa et magistra ē.
Multi pulchram urbem magnitudinē
splendorem magnificentiamq. admi
rant. Patrie aut omēs amore affici
unt. Quia de causa aliatq. potentissima

nam
miliores oibz

rum civitatu nonuplate int' aspiciendum.
 nullus despicitur decipit. Itaq' haud ex ceter-
 rarum excellentis admiratione in patria
 oblivionem merdimus. Quicunq' it' p'
 mori habet quod civis felicit' civitatis
 nasci contigerit. hic no' recte intellige
 mihi videtur q' honore ab eo patria bone-
 stancia sit. Et si manifestus apparet in
 sese angere si ornatiorem alteram priam
 sua patria intuet. Mihi adiocunditatez
 accedit patrie nomen venerari. Verum
 enim vero volentib' civitatu comparatio-
 nem opere forent et magnitudinem
 et pulchritudine ceteraq' ornamenta
 exquirere. Vbi vero urou' electio faci-
 enda est nemo dimissa patria splende-
 re venustiore eligendam priam ar-
 bitratur: sed optat unusquisq' p'pria splen-
 didis illis civitatib' similem fieri. Eligat eni
 quancunq' motu erit a'io suo. hoc plane idē
 et a filiis iustis et ap'ib' optimis agitur.
 Neq' n. filius a pulchritudine et bonitate
 creditus sit alium maiori honore q' p'pria
 afficiet. Neq' pater neglecto filio erga alium
 adolescentem amore afficiet: ita p'pria

amore uicti eo magis infirios afficiunt^r quo
 et magnitudine et pulchritudine cete-
 risq^{ue} alijs ornamentis ac uirtutib^{us} pre-
 tiores illi in ore omnium hominum prospi-
 ciunt^r. Quicunq^{ue} aut^{em} pater nō sic sentit
 infilium hanc in uidet^r hunc pater hūc
 oculos. Patriq^{ue} nōm pncipatu et fami-
 liaritate longe alia omnia excedit: quā
 patria nūq^{ue} nobis familiarius. Siquis
 patrem promeritis et dignitate honora-
 bit: quemadmodum et lex et nā iubet
 merito maiori honore priam q^{uam} cetera
 omnia honestabit. Et n. ipse pater patriq^{ue}
 possessio est ceterisq^{ue} omēs maiores usq^{ue}
 ad procepsum atq^{ue} discursum deors^{um}: qui
 in patria nati sunt. Nam et dii patria
 gaudent et ut equum est omib^{us} prospi-
 ciunt quē ipsi homib^{us} pertēnere ui-
 dent^r suas possessiones arbitrantēs omē
 terram omniaq^{ue} maria et urbes
 ex qua ipsi originem duxerūt magis aut^{em}
 alijs urbibus honore prosequunt^r. Nam ci-
 uitates deors^{um} patriq^{ue} exstantes: in quib^{us}
 ipsoz gnā celebrant^r: et venerabiliores
 et diuiniorez habent. Sacrificia iq^{ue} hec

dii.
 pater gaudet

grata diis putantur quando cuius domum re-
 petens rem diuinam facit. Itaque si patrie
 nomen diis honori habetur quid est quod
 non multo magis ab hominibus ipsa patria
 veneranda sit. plane omnes homines ex
 patria primo solem viderunt. Quare hic
 deus et si communis est: tamen patrium
 cuius est putandum est. Propterea quod
 ab ipsa patria primo eum aspeximus et
 voce et sermone patri utique patrium audi-
 mus et deum cognouimus. Si autem tale
 patriam fortiri contingat ut altera disci-
 plinam maiorem recte opus sit. De his
 disciplinis patrie debet gratia. Nam neque
 nomen civitatis hac disciplina cognovit
 neque per patriam vitam huius didicit.
 Iamne arbitror omnes homines discipli-
 nam eruditionemque sibi comparare: ut
 longe utiores sese patrie parare pos-
 sint. Nam qui erunt querebant pecunias libe-
 ralitatis et magnificentie gratia ut rei publicae
 expensis valeant suppeditare: quod recte fa-
 ctum existimo oportet. non accepti beneficii hand
 in memoriam esse. Nam si inter homines prius
 gratia referenda est propius rei dignitate

cu^m beneficio efficiunt^{ur} multo magis convenit
patrie. siue cives ~~alio~~ ee. Nam et contra
parentes leges sunt inuitate si deliquerit
et communis mater ~~mater~~ existima
da est gratia referenda et nutritionis
et legum cognitionis. Videt^{ur} quidem ne
minem tam inmemore patrie ee qui
si aliam urbem habet sua negligat. Sed
quidam in peregrina urbe infelicem du
centes assidue sibi p^{ro}suadent patriam opti
mum ee bonorum quidam et alias beatas pu
tantes felices uiuunt. Quare hoc maxi
me sibi oportunit^{er} putant patriam no ha
bitare: sed alii holere uiuunt. Ver^{um} illud
in peregrina urbe inuocatione dignum
eos qui certo temporis spatio ex patriam
splendorem consecuti sunt uel ob pecuni
arum comperatione uel honoris opinionem
uel ob discipline ostentatione uel fortitu
dinis laude ad patriam accelerant
splendorem ostentaturos tanq^{uam} malis
urbibus no insignes uideant^{ur}. Et eo
magis festinat quisq^{ue} patriam repellere
apud alios in magnis rebus clariora
beat^{ur} et iuuenes mag^{is} patrie deside

rio tenent. Senes uero quanto maiori pru-
 dentia pollent q̄ iuuenes tanto plus cupi-
 ditate patrię trahunt. Quare omēs
 senes uehementi cum studio cupiunt diē
 in p̄ia obire ut unde principiū ui-
 tę habuerūt hic rursus in humo que
 nutrimenta ~~deponunt~~ corpus prohibuit
 et patriā potiantur monumento. Mole-
 stum. n. omēs homines dicūt moriēdo
 exa patriam deprehendi et in aliena terra
 post mortem sepeliri. Quanteū autē beni-
 uolentie sit legimus exa patriam cui
 bus ex illis q̄ tandem terra ~~concedit~~ di-
 scere licet. Sed aduenit quādamadmodū ^{aduenit}
 Spuriū facile locorū mutationes patiūt
 Nam nullo desiderio uidende patrię amore
 tenent. Putant quidem ubiq̄ optimā
 uiuendā facultatem habituros ēē si me-
 diocriter uoluptatibus uentris obsecunt
 Quibus autē nūc p̄ia est eiusdem ter-
 re amore tenent. inq̄ et generationē
 et alimentia sumpserunt et si ~~in~~ ⁱⁿ ~~in~~
 et asperitate resq̄ laborent et nō mul-
 tum agri uel uenitus nihil possideant
 laudibz illam. Semper excolunt. Et si ui-

deant aios ornatos ac diuites largi letisque
patulo campis nec in uarijs diuisisq ca-
pis seu plantis tñ in pñs audem minime
obliuiscunt nec in priam redire morantur
qñ in solas colant et apud exteras gentes
felicem vitam ducē possint. Et si di-
uinitate donari pretermitterent ea
cupiditate patrij sepulchri que mentib
nris inest hanc suscipiendam illam
fumus patri } censerent. Profecto pñs fumus
re lucidior. } lucidior q̃ maliena patria ignis uideret.
Sic plane priam omnes honore dignam
arbitrantur a uare uidemus legum la-
tores ubiq maximas penas instituisse.
Sed in re militari nō sic se tñt. Nam effi-
cacissimū ēē militibus arbitrant in ipsa
acie monitos illos reddē bellū instare pro
patria. Quod quicquid audit fortem uirū
se ad pugnam instruit. Nam patrie nom
exigens fortem sibi comparat.

Finis.

Clarissimi. v. quarum uerum ill. d. l.
 nellum est de amici et assentatoris diffe-
 rentia liber feliciter incipit

LATONEM virum doctissimum eum plato.
 demq. et p. p. p. facile principem
 olim inficiliam ierico navigasse
 memorie proditum est leonelle princeps
 ut dyonisiu[m] uniuersum excellentis et id
 ingenij et spei ingenui adulescentis
 disciplina et omnis artium erudiret ac
 institueret. Intellexit n. uir sapienti-
 ssimus et cupiditatis principum ac
 uisus infici uideret cunctas in corra-
 m. et corrigi rectis institutis
 et continentia. Posse uirtutem cum re-
 liquos subditos tum reuolos uniuersos
 bene nutritu iuuenis exemplo aut
 ad probos mores uehementer accendi
 aut ad sanitate[m] pristinam reuocari
 et felicitatem cunctis afferri et sane
 uoti comitem et uirtutis suae
 reuocantem et uirtutis suae
 uirtutis suae reuocantem et uirtutis suae
 uirtutis suae reuocantem et uirtutis suae

nisi gratia mox assentatorum comitatio
& inde ac iactis generis seminis grando
quidam ingruisset et germinantes iam
in ortu fructus et quidam uberes succa-
llet: id aut ne principibus et maximo
dignitatis fastigio ut tu: possitis officere
valeat: si qui fortasse aut bonitate re-
aut amicorum iussu adulescentia: aut in
tutem capeendam imitabuntur: et an-
laudent. Plutarchus cum pueris adeo:
cum doctrina et magis res scientia
tum prudentissima recte iudicari ratione
illudis homo: et ad mirandum certe-
tus. Ite et et priores ceteros et et nu-
riet: et meretur: et ad versis tracta-
lentissimas series assentatores primis
ut eos detectis iudicis adulationem
amicum signantes: hunc et iungit
et frangit: comitatur: alium accersit
de in eorum inter propient: et com-
mentur: cum in maxime videtur et
receptaculum inra potentium animas
construi nenerat: Quasdam ab ecce-
ptas arbitratu meo sentias tuo iure
contas: ut nulla inerte leonelli mei

[illegible]

Atque imos et presenti ingenio viros
 cum humana sepius et multum detrime
 calamitatesque recentent: ~~et~~ tandem
 adduci sententiam video: ut eorum ~~m~~^a
 et ~~q~~^uanta ex assentatione perinde ac pesti
 lenti quodam fonte ~~n~~^u didicent:
 aut latius et diutius ideo regnat: quia
 amicicia cultu lubricata facit ~~lib~~^{lib}
 parat aditum. Proinde illius ortum casus
 considerantibus dux potissimum videtur
 offerri: intestina quidem una extrinse
 cus altera. Prior siquidem sui ipsius
 amor nimis est: Posterior vero homi
 num improbitas: quorum cum innum
 obsecundans conflata est consensio: pe
 stifera illa exoritur assentatio: quis quis ei
 q. nimium amare se se dicat: huic fortas
 sis tanta videtur esse vera precipue in
 omni animantium in anima tributa: ut
 sui met egregiam et p. mis caritatem gerat
 et verisimiliam testante comico illo
 familiari tuo. Verum illud verbum est
 unum quod tibi solet: omnes sibi et me
 melius malle q. alteri et bene proximo

in medio autem certe ne quid sit
iam et dubia magis videtur erroris
non alia et a se ulla non est
humana. omnes in ut magis dicere
etiam non et dicimus ad cognitionem
scientie certitudinem. In qua quod
exponamus. Ad autem erroris deinde
neque et neque et tunc dicimus
Quia si veritas divina in se tota
omnis deus immensa. etiam ea est et
origo ut aqua platonem legitur a se
nem deus. et consequens est an
tam. et per se et magis dicimus
omnis oraculo maximam ad veritatem in
dum. id autem est cognoscere se. Nam
cum sit veritas et a se. et deinde
tunc perquam ea sunt. et tunc
aut futura sunt et mitata dicuntur. et
tunc immensum in se. et in se. et
in se. et in se. Nam et in se. et
que in se. et a se. et deinde
mentem in se. et in se. et
pro veris in se. et in se. et
tunc in se. et in se. et
gentis. et in se. et in se.

veritas

amicus

eo tempore amicum nullum hunc sentias
cum amicos meos res ita posuerit: et cum
profundo vero inconstantem fallacem
mutare possis: Contra in inter se
probatum: et experientia cognitus an ne-
cessitatis diem in thesauri locari debeat ami-
cus. At si quidem si assentatorem meum premen-
te tam dano veniens experiri id sane
conveniet: quod venenum letale veniat
quod interuenturum maricandum ex-
cedendum est vita. Ceterum cum ami-
cus inter se a mutetur et utraque non in
eos continue venio assentatores. Et crea-
mus qui admodum ad tam locuti cum la-
uitate sermonem adhibent: quod nunc
cuncta et diligamus et per amicum et
et tam amicum tam amicum tam se-
ritum mihi nomen ab amaritudine: et
austeritate consecutam fuisse credideri-
mus. Contra si quisquid boni quicquid
boni secum habet concedere suadere
et amicitiae et cupiditate tempera-
tum perit in ore cupiditatem nos qui con-
silia illi tenent habitacula. Nec solum
amici per se appetunt calamitatis recumans

est verum etiam felicitatem et delectationem
 et vitam longa casum affert. Itaque
 non mediocre mortali non infatigabile et non
 ultra commoditatem bonis protectam esse
 cernimus. Ita cum deus vitam nostram ami-
 ciciam imperat et promittit amicitiam
 virtutis dilectionis. Veritatis. et refer-
 ta esse voluit. Quod cum ita esse certum
 assertor intelligat. Et amicitiam mi-
 nime voluntariam adversariam. ubi ami-
 cus ductu voluntatis iures intrat et
 animum quemadmodum adversarium an-
 ym furtivum dum tenet auri speciem
 et tamquam speciem mutat. Et etiam
 amicitiam tantum voluntariam gratiam
 progressus exornat. pulchram utique et
 floridos adit an me ordo. et tenet
 omni. videlicet in rem obsequium. et
 copiam. Quod cum ita sit. si quis
 erit. qui essentis prius amicitiam. mo-
 derationem. liberalitatem. clementiam
 facillimos aditus. reliquasque virtutes
 suas laudem et colat etiam statim ad-
 mitorum suo suspicari. Quia certe de-
 us. cum n. amicitie non minus.

reacquisitions non sunt in se continere
videtur: Contra non tam de rationem
cum amicitia consuetudinis iunctum
invenitur potest ad inter tum deinde tum
adhibere morales quoniam conformatione
ut ita dicam superiorem cum altera ex
se benivolentia vocetur et membra inter
his inter laudes reddat. Admonitiones
item et audaciam laudandi non verior
amabiliter: nullo cum ardore tam
inter: et eam non tolerat. Magna ita
dicit aliam difficultas obicitur ad
affertorem ad amice agnoscendum:
si neque audax: neque volupate illum
discrimen habere precor cum inter
ministrarum contra benivolentiam
cum affertorem coarctorem spectare
supra liceat: eos qui ad eos in
inam comertarum in fine non de
sunt admonitiones quo amicos in
volent: ut simplex ad certum amicum
admonitionem: Arcipicium unum. in
clat. alterum: hoc non in modum
potimus laudat obsecrum latens ne se
in hoc non in modum offert: ut pote

ne illuminant quin aperte ostendunt. Ex
 gnē sunt qui mendacitudo vagantur
 inter menias ecclēsię uerant: aut cor
 urotas manu limbas irascentem in
 corona capant anacientiam si unam tenē
 tes alteram iscora facit. Tunc
 omne euomunt fronte. Atro lingua
 ceteris que xpius facit nōdū uolunt
 rilus auerant: atq; caducos hilos
 diuocant nō multa opus est. Tunc
 sua se uoce preant: ut de mēdantio qui
 alexandri cōfiteri paratus fuit traditū
 est. Terentianus nō uult: quonāmodo
 trucidatus ē alexander: nullus latus
 meū inuentum inquit: Hi sunt qui lo
 culetū culina intrantes nō uerē nō
 ferro: nō atq; deris ludibrioq; plagat
 modis cohiberi possunt: ut ceperit. Re
 uerentia inueniunt. Talem ille terentianus
 parmeno describit. Talem quem ego esse
 infra mērios omnes puto. Nam qui
 assentari quis aium mēdantis. Nam
 petere eorum posse arbitror: 2. nō
 cui tam uerum omis in oculo sit. Et
 huiusmōi mēdantis assentatores

cyprus

[illegible]

amicitia: eia fidei interfuit: an cū illa
 tamē conseruata ne: vbi in qua
 ois decora fuit: nisi viciis interuenirent
 ois: q̄ uare cum amicis ex fortitu
 dines multas ita comparet: fuit: ut in
 centauris virum equo pote amant.
 Videndum est: si eas inimicem dispartie
 cupimus: ne imini cum illius maiestate
 utilitatem abiciamus: aut si ei nocere
 nos bonum et iustituerimus ad noxi
 um incurramus. Videmus certia nō
 nulla forma et forma et magnitudine
 critico: e quam imilia: que motiens in
 micesantur: a corio in p̄p̄a ferunt
 exortationes. Aut n. e angustia ora for
 mina nō excedunt: aut o latiora ma
 gis excedunt. Eodem et de adentatione di
 ci potest: que ad universas amicitie
 atq̄ ad omnes necessitates consuetu
 dines se committens: magis cum negotio
 disungit. Quid cum ita se habeat
 eius detegamus artificia: ut q̄o
 ea sese inuoluit: tanto vltimū accu
 ratius emicemus. Vbi neque vltimū
 omittendum est: que adentator retia

francis interit. Nam incontentionibus
faciens orta bonorum mentio a se
in semper excellentiam maximam par
tem. Attribuit: cum interim vinct
vires licet par sum ista sit secundas
partes allequi se debet et mi
norem usque re linqui. At contra in
malis ac in eius bonum dicitur item ven
dicat. Tu quidem dicitur non nobis.
At acerbus ego. Tu facit iustus. ego
monatus. A amas me. Infamo ego.
Fidebas meritis pauperum. Ego non
meritis. Dormis me cum facit. Sed
loque plures et cupere. Iugis ordi
at ego diuipio. Contra in bonis se
dentem audire non videtur est. Ego
velis meum. Tu non videtur. Non in
concine equito. Tu in videtur. Centa
uribus. Non videtur facio carmina. Tu
ordiens aut amorem alter. Amicus
vera cum laudet: non aut videtur au
des effundit cernes id amorem sum
tem in laudis et vituperis ne am
nibus. Has atque humores affectatoris
incomparando et amici differentias

amicitia. In vando cois vicia ne vicias e.
 Nec n. minus amicus bonus q. a. ex latore
 prout delectat et condet. era et ac
 partem am. a. me. ramus. ut a. id. m.
 se differant. d. v. c. am. hoc aut. n.
 at. h. or. et. mani. f. or. a. v. m. r. o.
 S. i. no. v. o. t. a. s. p. r. o. p. r. i. u. m. i. n. f. i. n. e. m. r. e. d. u. c. a.
 fuerit. i. n. v. i. e. n. t. i. s. e. t. m. e. d. i. c. a. m. e. n. t. i. s.
 o. d. o. r. e. m. m. e. e. p. r. o. i. c. i. m. u. s. A. t. o. v. r. i. m. u.
 i. n. t. e. r. e. t. q. u. e. n. a. n. s. a. d. u. s. u. m. e. t. c. o. r. p. o.
 r. i. s. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. m. I. l. l. i. c. a. u. t. a. d. i. o. s. a. d.
 a. d. u. r. u. l. t. e. r. i. a. s. n. a. r. e. s. q. u. a. l. e. n. d. a. s. i. t.
 d. e. m. a. m. i. c. o. r. u. m. g. r. a. t. i. s. v. e. l. i. m. p. r. i. v. a.
 u. t. i. l. i. s. u. t. u. t. r. i. u. s. q. u. e. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. e. m. i. n.
 a. d. u. c. u. n. t. i. n. t. e. r. d. u. m. i. n. d. o. n. o. m. i. n. s. p. u. b. l. i. c. i.
 a. n. t. o. r. i. u. m. e. t. s. a. l. u. m. m. u. i. c. e. m. c. o. d. i. m. e. n. t. o. r. u. m.
 l. o. c. o. u. t. i. s. o. l. e. n. t. 2. u. n. q. i. n. r. e. b. u. s. m. u. l. t. a.
 u. l. t. i. m. u. m. u. n. q. u. e. p. e. n. u. a. e. t. o. r. i. s. e. t. a. s.
 p. r. e. b. e. t. e. t. a. n. t. i. q. u. i. t. a. s. s. u. p. i. o. e. t. e. i. u. s.
 p. o. r. a. m. i. c. o. r. u. m. n. o. b. i. l. e. p. a. m. e. n. t. i. s. e. r. a.
 c. o. n. e. n. t. i. a. s. e. t. u. n. q. u. e. n. a. n. s. e. t. a. s. c. u. i. o. s. i. n. c. a. r. e. t. o. r.
 i. n. t. o. r. e. l. e. g. e. n. d. o. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. e. m. m. e. m. o. r. a. n. t. e.
 a. m. i. c. o. r. u. m. p. o. t. e. n. t. i. o. s. p. r. e. i. o. r. a. s. u. n. q. u. e. u. n. a. c. o.
 f. a. m. i. l. i. a. r. i. u. m. p. o. r. i. e. r. o. i. o. s. t. e. a. d. c. y. t. h. a. r. e.
 p. o. l. a. f. o. r. t. e. s. a. p. t. a. n. t. d. i. g. i. t. i. o. s. l. e. g. i. s. s. e.

agilis

Seneca

1. 7. 5. 10

et ideo scendam via cum his iustitia
A. et antequam regem cum amicis id
crebro facit. Cuius iustitiam
minus. bene et princeps indignari
debes agere et affert. Nam ex
ercent. cum pro a. et laboru sapientia
corporis etiam valitudine. servient
suntum emuleris regem. Adde platonis
Xenophontis tota modestia. et
s. m. a. quib. ad recreandas. ut ne
tas ad mittatur. locos aut. veteru
et magnos. hominum nemo in memo
riam eruditus. quod. quo more
socratici. bene. et. planti. in. a.
invenit. et. M. Tullius. de. cum. fac
tis. testes. sunt. libris. quos. libris. eius
Tiro. de. iocis. patroni. compendit. in
datur. Ceterum. assentator. bene. in
torem. bene. mentem. in. moribus. bene
ut. in. ut. s. m. a. ut. actionem
et. voluntatem. et. ad. voluntatem. in
sat. et. dirigat. et. ut. vane. ab. solva
assentator. ut. amicus. sit. oia. et. faci
enda. et. patienda. et. vasa. Amic
aut. in. quos. facienda. sunt. in

faciens plerumque secundum naturam in locum
 dñs efficit non hoc quidem aut aliud est
 constituens sed per se res est et naturam
 aliquam: quod et medicis non venit. Ergo
 tum in ora servit lavant. entiter in
 gunt: et plerumque quodammodo natura non
 pharmaca. Alii autem eleborum: et cetera
 graviter graviter contententes amaram
 foris in modum rotat. sequitur ne sic
 amara putetur: neque illud. itatem non
 ne si occurrentia. sed perstantis. etiam
 utrumque in modum querens. Eundem
 in modum et amara facit. eundem esse arbitror
 et per se. et amara ad alium. a
 amara autem. subinde non minus. pro se. per
 se. et per se. et merita. Oro. humida
 et per se. et per se. et per se. et per se.
 verba accurata. Comprehensio animi. si
 et per se. et per se. et per se. et per se.
 scilicet. Nam amicum ut vult. et per se.
 et per se. Non autem contritus ut ami
 cium. et per se. et per se. et per se. et per se.
 dulcis. interam. alicui. et per se. et per se.
 et per se. et per se. et per se. et per se.
 et per se. et per se. et per se. et per se.
 et per se. et per se. et per se. et per se.

caus et inae solens non re non reus aut
colare aut contrariare novit ut vult
fuit adinventum sed ut a tunc ore in
secunda et et natus. tunc e nimis ap
ut liberum ab his laudes aperantur qd
et merendi voluntas est. Id n am
alia officium colandum est cum quis
ita gratiosus est et in a arans ut et
aper et laudem proferens adrem et
et utit et in a arans cum no arans
et gra l magnitudinis non arans
et in a arans et in a arans
existendum est iudicium et autem est
adhibenda ingratia duplicemque bon
ne: an rei laudes agantur. laudes de
q dert laudes agi debent. tunc n rei la
des colantur cum absentes am
presentes colantur: et no in a arans
etiam omnes eodem ore ore com
dari videntur: quia in a arans est in a
tem adhibeamus: si cum laudantur
num quid penitentia et audere dux
mur potius ne contra vel a arans
vel e arans audiamus. si si no a arans
vere: sed comentitio colationis in a

virtute oblectatur. Overretium est
cum prodigium librationis appellat. Illa
vocabulo amorem adornat. Vehementia
aere dicit ingenium. pusillanimitatem
modestiam. amorem familiaritatem studio
fieri vocat. iracundiam elatus iram
Ternam atque demum humanam. quibus in
suis corporis auditor. ut ut virtute
delectari. et delectationum morem perire
consequitur. Illius moris et pestis con
suetudo. ut antiquis pestis aliquid mu
tuemur. prope minima peperit cum paris
sodalium adulatione accensus alienis
honoris ramens quasi pro clare quodam et
animoso facinore. sic. n. illi predicabat
gloriamque aggressus est. Hinc con
tens. M. Antonius. quantas. ro. imperio.
quantas sibi clades importavit dum intem
perantes nimium lascivias suadentibus
ut. n. ~~reprehensibiles~~ reprehensibiles adulatoribus
sunt humanitates quaedam et manifeste
res opera intempe fortune ac potestatis
ingit et exere sibi persuadet. Quid vero
in caritatis. mansuetudinem. cunctum. periculum.
cunctum. laus et alias lenitatis meritis

impoſuit: nūc paratissimum et assensu
 laudes: quæ scilicet ut magis comicus
 existeret infans facit. Libentius hic in
 parte antiquos commemoro: quæ ex æmulo
 nobis discrimen afferunt. Nam
 ut inquit satyrus: securus licet et non
 rutilans: ferocem committas: nulli gravis
 est percussus: adules: non de emet aut
 quos tunc præcipue etas sed veritas
 odium parit: quæ cum veniet contra
 digito compeſce abellum: quo circa cum
 alijs meo: cum nō in laudibus assensu
 diligenter servantis: qui cum ea in re su
 spectum sese haberi intelligat: consensu
 in mille rebus: non ridem quidem et lo
 cupletum carorum: quos secutus tota ut
 amittit sine commendat. Laudes arte tra
 ctat: insignes aut illos et maioris gravis
 et homines attentes respice: consensu
 animadvertens: sed sine recta se obli
 commendationes inimit: et longe circū
 tione quæ ita sentem palpans tentat in
 cum in eundemmodum oratores alienas in
 ducere: et sic uti formosius con
 suerit: ita et assensu aliorum de

auditorum preconiis predicationis et rerum
fuit. In nobis quorum hominum et natu
grandiorum cunctarum magis et summo
curatissime memorandi: qui plurima et
bona commemorabuntur: et summas diu
tes virtutes admirabuntur: quod cum
per te gratissimum esset tum ad te deus
ingenio iudicium confirmatum intelligat.
A non quidem ostendendi viam non videtur
in certe non exequenda haud reuera
oportet. In enim quidam et facti
fuit accusationes: quibus audiamus an
petitur adiutor. Ad venio inquit abste
rui se sollicitus curia me sollicitus
ac frigidum me proinde diebus dixeris in
vis et hominem. Non autem ut par est et
negare cum laudibus pretit incensum
sub gale rare miror aut et vehementer
angor si famulari et ei qui eximio te
amare comitatur detractiones cum me
tua moderatione: et in magnitudine re
rum esse et nomen ostendere et deus co
loqui se eas. Aut si agellum meum videris
ut certe adoratus sis qui obmratu tibi libe
ralitatis iudicium prout etiam ^{ad} longinqua

tem ~~munificentiā~~q; conuenientia ~~quod~~ si
plane laudare uideantur contraria uis
perire agredimur. uirulentia ~~q~~ duntian
tur. ut uer sic ~~q~~ subest illis uirtutibus
propterea clauiculae emittant. Ad lasci
uiam. n. temperantiam quide ac mystici
tatem carunt. Ad prodigum ~~perfectionem~~
ut uirtutem ~~homo~~ ex n. teracitate in
creant. Ad opes et ~~deceptionem~~ auri exuente
uidentes. Tand ~~quod~~ res ~~q~~ ad mini
strationem uirtutis ~~in~~ ~~sup~~ ~~duas~~ alie
rorum curam amissione ~~magistratum~~
in anem et ~~in~~ ~~uirtutem~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
Quia illa frequenter ~~in~~ ~~uirtutem~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
ser ut ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
se ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
aludantur. ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
nant se depressum reddit et humilem. Ne uo
minus ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
mancroium nausio ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
imbecillitate ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
bo. Cum male ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~
uecor infamia. At huic hō uere magno ni
hil terrore: nihil arduum: nihil utur
bans ~~q~~ ~~nam~~ ~~nomine~~ uidetur. Omnia fortiter

benigne et equo animo tolerat animo. Neque enim
tantis singularis homines austeris et acrim
monitae ac rigore laudes abhorrentem
offendat artificiosus adulator aliud maxime
namenti quibus attollit. Accedit ad mirum
quidem ac suis de rebus consilium captantibus.
Cum necessitate res excolat quae contraria
mors aut qui amicos. Tunc ex alio indige
amus comitis civitatem praestanda fides.
Item accedo quoniam is existerit non hoc
proximis sua est sed certa ut apud
oraculum quodam modo hoc testatur ab
de his quodam quibus laudationis merito
et nulla cum voce recuperant. Nam si
cubi frequenter futuris est contentus
horum locum dignum. Item
accident. ut qui tam mirabile quod
ut inde est dicitur. Item
brevi cadente cum hoc sibi fixum
suecuntur eorum multitudinem in
secula videant. Simile et illud est. q
hinc abundante ut hominibus conser
vum et obiant. ut inde et mirum
res et forte sua aut. effluens ad
tunc cum in certamine victoria magis

letur et triumphet. Quasiones graviores et
qui prudentia valent impugnam admonent
autem sunt: ne tam calida assentatione la-
ciatur: ne quoniam inclinationes et con-
cedendi sacramenta adhibet ceterorum
unioni: et non minus creant. Sed ne mo-
do: verum etiam facta minus potius
inveniantur: dicuntur. Deinde precor
quodammodo amicus dicitur et sicemur
etiam et 13. Quasiam me sentiam. Quod
vult: et venit in mentem qui cum
innotatus in priorem sese simularet aduitem.
armis eius innotatus currum et ipsius eas
agitans: solam hastam quam periculis ad-
pellabant: attingere et tractare ausus
non est. Itidem et assentator reliquis ami-
ci ornatus integris amicam dicendi li-
centiam: ut peculiariter amici gestamen
grave ingens solidum relinquit intactum.
et sibi usque imitatu facile proptus omi-
tit. Eam quam assentator adhibere simul-
lat mollem iam inconstantem: nec per-
petuo duraturam orditur. At vera et ab
amico profecta iocundis licentia firmi-
ter et assidue peccatis inficiens tristem

et ceterum salutare curam meretur. Preterea
ita assentator parva quidem pecunia neque
mentiori quodam modo plerumque cum
interim graviora diffidenter obaudi
at. Confundit negligentiam increpat: in
invenit et colorem. Canes et equos pro
dignitate nequa alentem incivili
aut parentes alienet. Liberos mercedem
omittat. Et inominiose trahet amorem
cognatos contumeliose habeat. bona
dilapidet flagitiosorum convivia fami
liarium. Etur adulteria committat. mei
nulla. Eas culas mutum proteris dices
et cingulum. Quod in eorum et in ius
facitat grammaticus: qui sic uti condici
lum anormatum crassus atramentum
obortumque in eum asperit indicium
clamore. Barbarissimum
ut ac solecismum alio minus advertit.
Quibus ex moribus cum omnes homines non
medicinis importetur. Pecte bias eter
tem sapientia unus respondit. Censeri
dus est: qui roganti eundem quodam
grammaticum est animal. et ex rebus
inquit tyrannus exciunt aut alon

70.
rator. Huius enim grandes amicitias
unum illud annotandum et memorie
fixum assidue tenendum: quod admo-
dum salutare cognitum est: ut si um-
namque diligamus. Nam ut ab his tradi-
tum est: qui res caris et secreta pi-
mati sunt: una de rationis est: cuius tro-
nus ut ita dixerim: et principatus in ca-
put locatur veri et honestatis et opti-
morum omnium semper amans et studiosus
suma. Altera rationis exas subter ocerdia
in habitans rationis munera meritiendi
ac voluptatis avida. Amicus priori vere
meliori: arti consiliarius: patronus et
adversor assidue notat ut instar medi-
ci sanitatem omni cura diligentique consuet
et augeat. Penes altera deteriore facit
assensator adheret: quam omni et tri-
tatione irritat. Utq; rebellis arone dedi-
cat quavis arte sollicitat. improbas ei in-
ordines excogitat. prandia coenas. festa
supperat. invidias incitat: inquisitiones
ingenerat: et ad perora decurrit. Insuper
ulciscere concupiscit: vendica. Vxor aut
non facit: perniciem venare: et amos.

no sane memineris. Iamque cum te
ex. Vultusque tuum. Et oculos
quos intenderis ad nos et nobiscum min-
dum nulare viderimus. dum curamus dum
timemus dum impudenti aliquid et in-
digne agimus plurimum nobis sentire van-
dentur. quod nos scire nequeat. Affertur
se ad ea nos ad iocetur ad nos ut medio
creo prudentissimus hominum iudicium ac-
cet ac dissimulat. Eundem more ad nos
grandis. A meo sermo sermo. Iam ex
modestis nullo modo. Proximo Affertur
tortis spectare. Icet accipientes. Longe
la utantes. oculis fronte manibus. Iam
Proesti cum testibus et iure iurando
respondent. A meo. Iam ex
et postea inquit. Si illa varone con-
ci liceat. Proximo licet si res ipse
ita sit. Affertur ac alienam ac na-
turalitatem. Iam ex. Iam ex. Iam ex.
datur. no labor. no periculum. no mors
denique. Quis tibi videor? A meo. no
quam prius spondet. oem. Iam ex
venit. et ut deceat aut expediat
mille adfuerit. Affertur. Iam ex.

considerandi sunt expectat. aut facium erū
 pit mercedis et datur. Beneque se exor
 orationis meritis pmo ad antiquum muer
 honore principem: nō otes inquit amice in
 cione: et dixerunt: ut hoc est amice
 et nō amice. Iamque perea inobstantis et
 muerus adducit. si qua infamiam
 et laetenda sint merita ne meritis in
 tuitusq. credatur. Ceterum si genus re
 minum officia et pro tantum ee inter
 get aut commemorare debetis inquit
 collata sunt: nō is qui ora contemnit. As
 sertator nō decem post erogata benefi
 tia sed infortuniorum commemorat et
 malis inquit oretat et maiora tem
 ampliat hanc contentu ut solat mens
 ubi conscientia recti: nūc exteriores lau
 des augetur. intelligendum est quia
 ee amicis officia sunt ut magis aptius
 fallat assertator nō minus inquit. Amici
 circa omnium res secundissima ex
 nōn magis exhorat. sed cum nō
 ret adiutor et dixi. Decem n. est

perius quod utile sit commendatorem esse
ferre et continua delectatione utitur
et ratio et necessaria est amicitia. Item
ipsum magis aut aliud necessarium ut in
proverbia dicitur est amicus. Proinde
adventator utroque est munusculis meritis
eius iudicium ut quod seam inire certat
institit. Et cum morum actionum inma
litas maxime amicitiarum concitat
invidia: adeo ut non ab re epigram dixerit
amicorum idem velle: idem nolle: ea
dem forma et amicitia: eandem
eandem oio delectari eadem et abhorrere
eas alienatorem quidem res moveri magis
videas et coartari. Tam enim molles sunt
omnesque adiuvandantes licet varias esse
adulator: ut dicere fas sit non enim quidem
pyrrhus sed achilles ipse. Non alcanus
sed eurus: sic senios: sic ille manius
sic ora gerebat. Et de adulate variis
inducunt formas dixit iuvencius eade
quid illum esse ostes: quibus ipse fecit
attulit ad nos. Grammaticus rhetor geo
metres: pectoralipes augur schemates

medicus magis omnia met. vnu est en
 tatoris facinus acri inuicem amicitia
 illam cum is deus bonis magis leo
 nis rugit. canes latrat. aliosq. reliq.
 rum animalium foros. et et dicendi
 etiam propriam amicitie vocem ee
 intelligat. nunciamus ut amendi
 quidam maxime ingenium nec amico
 certe conueniens. nam q. particulari
 neq. re magis intentata. cum ea exi
 mat et imitetur. no. nam quidem
 veram atq. propriam sed fictitiam an
 dam ac titulantem a. circa homine
 deprehendere namq. bonis maioris dif
 ficultas est a et deus is a. obuenit
 magis ab na. tributa. et ut cu. proprio
 loco atq. man. colorum carum in m. magis
 est similitudine. se se facit. et regant. et
 inquentem solo circum veniant. No. m.
 itaq. sit utriusq. differentis max. possi
 eum de se ac m. dare. qui venient
 ornatus inopiam alienis se se coloris et
 amicitis exalare conatur. No. itaq. co
 sideremus initium a. m. de primordia. in qua
 nel. maxime hinc exalare initium et amicitia.

Cum morum coniunctionibus et eadem
cernitur delectatio eadem inquam ease
et opera. Unde et proverbium nain est
paries cum pario facillime congreantur.
Non ne seniore senior puero videri immo
idem mulier magis conerint et reliquis
reliquis. Id cum affector agnoscat hic
primum via amoris facit accedere eadem
et exercitia. Eandem caros senium adperet
donec hinc nactus tantam infamiliaritate
calidius conerit quas et res. qua iniam
quod hominum genus inopes is videri
dat et in eos invehit. Contra amicitia
ibi colluctu est immoderatus audax
exterior. si quis aut negat nego. Eius
maiere animo concutit. Et si a
animas conficit amici. nec adiet sem
culum orum. si forte vobis accipit in
dromidem. si dixeris etno. fadat
ait satyrus. quia inrem carioris et.
adum ut amorem confirmat. ut non
affectione aut ut moru sed accurate
marcio locutus existimet. cum pro
amici similitudinem non gerat. sed
mitetur ac stringat. quorumque depre

more ut qui non ferat sed cernatorem
unelire contemnat et suis bene agens.
Sic iudicium et dicendi cunctis detur
manus de iustis de cunctis de omni
tione omnis illi inno committit confusi
mutatur talis et atur amicus. Vbi
vō deidem et voluntarium modo accipit
tem ostendat hominem. Litteraria omni
abrepta sunt lectura iudicij calaris in
ac instructiva melle calices more atq
cantari: ut est apud Terentium. animus
amandandum est in iudicis vilius inde
ambulando ad veris colophonas illas
ac morsus et rures inerte. Testimo
nio est duoribus illa minor et una
socialis. Nam cum miscellam abate
his venit tunc mutatur nato nam
gasset. Dionysius de quodam iohann. arti
um et cultus cetero infamia ductus dicit
et nam arderet repam cernit. omni
dicit undiq. reverentiam et dicitur. fon
te se veritus in mercentis. Omnes
lectorem quendam pululabant angu
is. Ut aut digrediente platone diony
sius discipulas omisit: quas invenit

Dionysius

potius amore q̃ consilii nō aggressi. Gra-
 tius ad ingenium se rediit. adeo una
 denuo meretricibus rōce. atq. alumnas
 scula conuerso. Imo ut rursus liberis. cum
 ei uelut supra curas scula nūcas in-
 duerant. imo nō detulerant iornas.
 ingentibus meretricibus et sculis late re-
 gnum possidebat. Hic scilicet incitatus
 nō se satis esse tendit. insidit. im-
 cum grandis meretricibus uolucrum mine-
 rat nūc. si ita de uolucris aut sculis
 aut meretricibus. nūc nos scis inantes m-
 le polandimenta incitatus. scis scis
 illa scis. Proinde argens ipse est. scis
 scis scis. ne incitata iam scis ad
 scis scis et scis. Itaq. incita-
 ra parentum uota et scis. Itaq. scis
 nūc scis. Itaq. scis. Itaq. scis.
 lorum aut uolucrum. Itaq. scis.
 a scis. Itaq. scis. Itaq. scis.
 principatus et dignitates scis. Itaq.
 maximas scis. Itaq. scis. Itaq. scis.
 inter urbanitates scis. Itaq. scis.
 ductat scis. Itaq. scis. Itaq. scis.
 scis natus. Itaq. scis. Itaq. scis.

[illegible]

[illegible]

cum ceciderint. Incois ut ut incois de
sumenda deinceps. Lema hec et rama
illa pericula caput alia cum afflictor
scilicet invidis maleficis faciles nactus
aut regis aures: aut eius qui in regno
potestatem habet. occultas invidios et ex
imios viros calumnias ferit. aut tam et
non continue durant atq. proferunt tem
peramentum in aditum interfaciunt et
veritatem rancidit. Quasi et abest
qua in re multa incepta coactum
aut invidis inter afflictores aut ad
arum inactione locutione primariis
etiam cetum perinde aditum feriat
ad verus primores aditum irritator et
multis. eos itaq. ut inprimis illos mor
dore. carere. et maledicis incois
rum deinceps comminatur. Nam
et si videtur aditum deinceps
naretur. ita in calumnie cicatrix in
ebulis permaneret. quia in modum
dia et amotum incois. nunc et incois
necum ipsum christum aditum corolare
capitalis. grandem concitarent. et
in illis. et incois incois. incois. donec

id est.

[illegible]

concedantur credamur et petitis regemur
q̄ regemur. Si mortales etiam solertes bono-
rum malorumque ratiocinantes esse nolent
delicta committere et errores contrariasq̄
discernent et nō tam audaciter q̄ in
crepando amicis deprehendent. de ore
herida eminebunt. audanda corrip-
tione modo aures illis et dicenda. licen-
tiam tradant nē in peste veram. sed in
morte. ^{aut} ~~aut~~ Extremis infirmitatibus nō omni-
num multitudinem quāvis nescire
posset q̄ quis in corpore q̄ ad ag-
nosci audiret. a modis q̄ forte audivit
quem in tabis qui hoc tunc recte apte
comode facere sciat. putant. nō si corru-
tus et vituperis agant eaq̄ auerendi p̄p-
ter licentiam. Eius autē id q̄ et imperitus
medicis couenit. qui cum in impetum
et aliena ulceri adhibent remedia. nō mō-
do p̄nam nō reuocant sanitatem. sed etiam
p̄sumunt et dolores augent. ea p̄nam
loquendi cum amicis licentiam moribus
ratione. caritate. benevolentiam tem-
peratam esse censemus exortere. et nobis
p̄secutione moderatione. de prompta ut au-

com' uires: si uarietate g' aut' oritur. Illi
detrahendo emendent. si laudibus corrigat.
Illi et multitudines in genere et specie admi-
nentur. in uice.

[illegible]

12,500

Tituli uel q̃ argumenta super singulas fityra
lumenalis

1. Materiam quas fatyrarum hac inspice prima
2. Carpitur hac probitas fatyra simulata secunda

3. O disti qua roma bonos: prouos colis hinc te
 Efficit umbratius diuersa pericula uitans
 Crispum hac lacerat uitam: uentrem^p neronis
 T. Ut reges auidos carpat regumq; sodales
 5. Quot mala sustineat parasitica uita notabis
 6. h ac satyra incestas mulieres monstrat: ut omes
 7. Vxorem eripuis deuilet pectore toto
 8. Mendicant artes artes: sic roma coepit auara
 9. Mobilitas propria est uirtus no acta parentu
 10. Concubitus diui: et sodomica probra notant
 11. Arguit hec hominum curas: et inania uota
 12. Laeta reprehendunt conuia: parca probantur
 13. Arguit hec auidos nimium nimiumq; rapaces
 14. Mens cruciat prauos: sapiens fert damna modesta
 15. Imbuat exemplo natos mala uita parentum
 16. Immanes ritus egyptius incola seruat
 17. Comoda militie Satyre comissa sequenti

O S S A

Iuliano Veratio theologo de minorum ordine
 nulli suorum temporum postponendo et qui in
 maturo funere preceptus non sine totius sui
 ordinis desiderio decessit: Antonius medices

theologus insignis et Tuscie provincie mi-
nister pecunia ad hoc sua industria pie con-
quisita faciundum curavit.

VIX. AN. XLII. MEN. VI. DI. X

H. M. H. N. S.

Christophori Landini viri clarissimi ~~deus~~
~~divus maximus~~ innoximus florentino ~~et~~
Consultanti mihi quem potissimum ex oib' latinis
poetis ~~et~~ in hoc nro ~~curriculum~~
vobis interpretandū ~~sumere~~ ~~et~~ ~~quis~~
celerius occurrere potuit: quod sine
benedicendi exquisitissimas res sine re-
vivendi optimū: sanctissimūq; exemplar
requiras ita reliquos omnes superet. ut
cum illam vult opt. primum posuerim
cui deū scdē tribuant nisi longū relin-
quat. ~~in~~ ~~illū~~ neminem reperias
Ego autē cū erudiende adolescentior
melioria ~~unus~~ mihi are. p. dēma
datum videam libent. maximi oratoris
egregij ~~p~~ pti suam amplector. Iudi

cat. n. Cicero cū multis rebus humilis
 inferioresq; sint homines una mansueti belis
 prestant: quod loqui possent: propterea q̄
 clarum quidam eum adeptum videri: qui
 qua re homines bestis prestant ea in re
 hominū antecellat: postremo tñ ita unius
 sum iocum concludit: ut tacita aut
 inopem dicendi sapientia nō mō tñ
 profuisse contendit: eloquentia nō sū
 sapientia & q̄s qui eam adepti sunt &
 suis civitatibus & p̄p̄is maxime laus
 tatum cū fuisse ondat: Ex quo reūq;
 eum demum & sibi & p̄e profuisse qui
 sumē eloquentie nō mediocrem sapiām
 adhibuerit. Quasq; eum ego demū
 preceptoris notē dignū existimo qui
 ita adolescentiā dicendi præceptis in
 formet: ut ea sūapte nā mibi
 cinem voluptatesq; promat: & ne lūi
 e ream in iūtu: fidei facilem gra
 vitate: sanctitateq; m̄as: aut laben
 tem sustentet: aut rem ~~in~~
 tollat erigatq;: Atq; huiusmodi scripto
 res legendis assumat: quib; recte
 sapere honesteq; vivere ~~possunt~~

reclarissime: n. ut cetera omnia: sic haec do-
cet Aristoteles cum virtutes quibus animus per-
batur sedantur. Quod appetitus ipse rationi obse-
quens redditur anima non sint: sed con-
suetudine moribusque in nobis alantur
per magni interesse quo pacto ~~atque~~ at-
tenderis animus assuescamus: Nihil omnino
suavius est optima poeta: Est quod poema
ut placet principi omnium personarum quod atomi
neque fortunae eventus: neque artis
opus: sed in mortalis dei excellentissimi
mundo mortalibus donum concessus.
Itaque ut idem infedro affirmat ~~et~~ adeo
divino furore infusus est: Veri
poetae carmen est: ut ille discordes
nostri animi partes in unam concordiam
temperent. Tanta igitur harmonia
sive aut molle: aut enervatum iun-
ctibus mentibus inpressit intantum
mediis ut ita loquar quod cordis ad-
heret et sua suavitate in ~~medietate~~ ~~medietate~~
ut non in summa cum difficultate au-
di possit. Quid igitur faciendum cen-
ses: dixerit quispiam. Insidice-
ne aqua et igni poetis: et ut

42
plato ere. p. sua ^{illos} repulit. sic nos epusu
hominu exstirpabimus. minime.
Nam neq. plato poëtis oia bellu indi. Et ego ead
sit. cui auctoritate pleriq. cont. ^{plato}
~~conem~~ poetas pueris abutunt. ^{trono}
poetaz defendam. Quid. n. ille in
libro de legib. ait in poetas an ne ee
reijciendaz possum. nusq. ille hoc. q.
eam ee reijcienda possum. q. more
tragico perturbatos aios imitatu. At
videt. q. statim subiungat. Ea mgt acci
pienda est. quæ laudes. virt. deoz
prio instituta describit. mores edocet.
proboz viros excolit. impios de
primit. Hic q. cu. mlyside sapientia. idem
prima poëtis abuenit. Deu. in eo
quem ferbit de sumo bono scribit lib.
uno homeri poemate ois tam diu
nis. q. humanis artes reperiri co
suet. Si q. eius tanti ohi testimonio
homerus greca legentib. dux optimus ad
sumum bonu consequendum ee potest. no
ne q. nos latinu nru homerum ad eandem
illa ~~q.~~ assequendam adhibebimus.
Necesse oio est si ut nante sua navigia

importum: sic nos nunc vite cursum adque
tem tranquillitatem dirigere volumus
ut eam: que de vita et moribus est phras
teneamus: nec ~~in~~ distributa traditur
ut altera parte: finem quendam ponat
adque tandem ultimū: quod ex omni quod sine
facimus: finem agimus: sine quo specula
mur cuncta referantur ad id quod
hec omnia fiant: ipsum autem quod se expectat:
altera parte disputatur de offi
tiis: quibus veluti medijs quibusdam
et via ad ipsum finem perducamur.
Pereterea hoc in loco quod non modo varie ne
etiam inter se diverse sunt definitio
bonorum et malorum apud philosophos opinioes:
quas omnes ita prosequitur M. Varro
non modo que aspiratores suos olim
habuerunt: verum et que hinc potue
runt: ut illi ad alio quod ~~in~~ tanta sup
ducentas producat. Sed ut reliquias
omissis gravissimos sequamur. Plato
post illum aristoteles humanam fortu
tatem in contemplatione et ponit magna
perfecto ~~in~~ ~~in~~ utique nos puros
oportet: nunquam enim in divitiarum rebus

cognitam impurus animus uenire potest.
 Quare sapientissime socrates purum
 et puro attingi nefas esse dixit. Quod
 et sacre littere apertissime docent.
 Unde iurem illud in malis animam
 non introiturum sapientissimum spiritum
 et huius sapientissimus regis per mutum
 sapienter dixit esse deum timorem. Con-
 stat igitur ex his quod oreuimus diximus
 eum qui ueram salutatem sit asse-
 cuturus: et in ista uita mortuus esse
 oportere. quia animus ab ista re et
 renas sordibus expietur: quod
 uales appellant. Et usque ad mari-
 marum re et costis. Quod uenit
 quas opus ab intellectu et in re
 Quod igitur diuinus non maro
 uertens: nosque non solum diuini solu-
 sed ad bene uiuendum deportari cupiens
 ut quod sumimus in gratia humano
 consideret. Iccirco in uno enee ea
 maxime re esse sumpsit: ut ipse tam
 uiuendi exemplar intueremur.
 Et quis unquam rem per meliora
 bus institutis temperauit: inq-

unq̃ dūco: aut audistis: aut legistis
tantam mee rei militaris dūctū:
nam: Et qm̃ nō oēs ~~re~~ p̃nci-
pes eē: aut exercitiū p̃pōm eorū
longeq̃ plures p̃uatim: q̃ cū potesta-
te uiuunt. ne q̃ iis quo pacto secū
quo cū familia: q̃ cum ciuibz. q̃ in pere-
grinis agendum sit frequentissime admo-
net: neq̃ solum excitanda pruden-
tiam: colenda pietatem: obseruanda
iustitiam: retinenda fortitudinem
atq̃ in rebus oibz adhibenda tempera-
tiam q̃ seruandū aetoz inuita
cuius iubet: sed armū enec sum
ultra humanitatez vltimū extolens
id vltimū grūis: quas purgatorias blaco-
nici appellant adeas usq̃: q̃ n̄ in pur-
gato nō nō sunt. Et q̃ p̃ficiunt
felicitas traducit. Nec ego oīa
nō ut cupio: si nō ut res ip̃a volu-
lat expleat. Et tām quoad me
mee vires patient̃ indicabo: Hāc
quod nōnulli eum in q̃to. li. nimis
lasciuire accusant: Eariq̃ q̃ in ur-
pes amōes adolescentiam dicendi

lecebris allicere possit inquit me
 agunt: cū cont^o summo londoniū
 sit quandoq^{ue} in huius^{us} emō aro^{re} nro^{re}
 affectum usq^{ue} adeo inuehat ut illo
 nō nō mentes humanas turba
 ri s^{ed} penitus euertere aemularet & in
 amabit^{ur} ut potius q^{uam} amorem
 nō oderit: q^{uod} aduertat reginā
 olim castissimā: & summa pudicitia
 ingentisq^{ue} in oīa oīa uirilia
 obtemperantissimā: postq^{uam} amorē
 suū fuerit adeo fuisse immutata
 ut oblita eius urbis quā in hostili
 solo tanto suo periculo & labore
 pulcherrimā erigere ceperat obli
 ta fame: quā ad eam diē uis
 proposuerat: oblita labore & ab in
 ferissimō rege & barbaris uideq^{ue}
 ferocissimis populis immanebant:
 oblita salutis carissimorū iuuium
 q^{uod} relictā priā tam difficili navi
 gatioe ad immanissimās gentes ge
 renti erat: Oblita deniq^{ue} in
 adeo amore eptū & sibi incepti
 iuri periret: ut postmo uolo uolūto

vita q̄ eo carō maluerit. Quod
in loco quidnā aliud tentat gravissi-
mus poeta: nisi ut nos moneat.
ut hortetur: ut deterreat, ne huius
mōi blanditijs ita sensus nos de-
mulceri patiamur: ut mens in-
funditus pereat. hoc agit: huc inq̄
tendit: ut ordat infeliciſſimam
mulierem postq̄ tantum morbum pro-
pulſare noluerit: et quicquid vite
reliquū fuit id cō interpretandine
negroreq̄ plenu exiſſe: ac paulo
post i natura ignominioſamq̄
mortē eade furore iſtare ca-
ſam eē. Huicemōi q̄ poetas
ingē pter docendi facilitatem rec-
te q̄ vivendi exemplar intuent
ad iſtā mandā: ingēndāq̄ iuventu-
tē adhibendos cenſeo: Naſos
aut propertios: tibullos: Catullus
et reliquos veteriores vates nō
abigo Mos q̄: Sunt. n. multa in
illis palatiſſima: q̄ nobis mag-
nū eē poſſunt: q̄ graviori
ſtati reſervo: nam cū iā doctina

accepisse: & ipse constituisse videtur:
Quosque quis unum studiosum adolescen-
tes: tam admirabilem: tam diuinu
natem ardentissimam aetate: & ob id ut aut
viri amplecti recusabit: hunc enim
grammaticae elegantiam: hunc oratoris
artis vim: atque ornatu accipietis:
A qua hunc mentes vestras opte institut-
is formae ac finis poteritis: & ut
si ab eo reuincam: si arde hunc mente
tractata sententia: & ut ex eorum utilita-
tem in studio cognoscenda: hunc
autem verborum copia insignita: summa
grammaticae illustrata: tot salubres res
ita tanta fidei varietate: & posita
ut sunt: quis non vel noctes inie-
gras si opus sit diuinis lectionibus ad-
dat: cui summa utilitati summa
sit adiuncta laetitia: Date
ergo hoc praesentem vestre: cui cum plene
vires: neque industria: neque opes desunt
imperium & florentissimum assit
cives suos ut multis alijs & pri-
uatis rebus: sic et doctrina
et eloquentia reliquis morales ante

cent

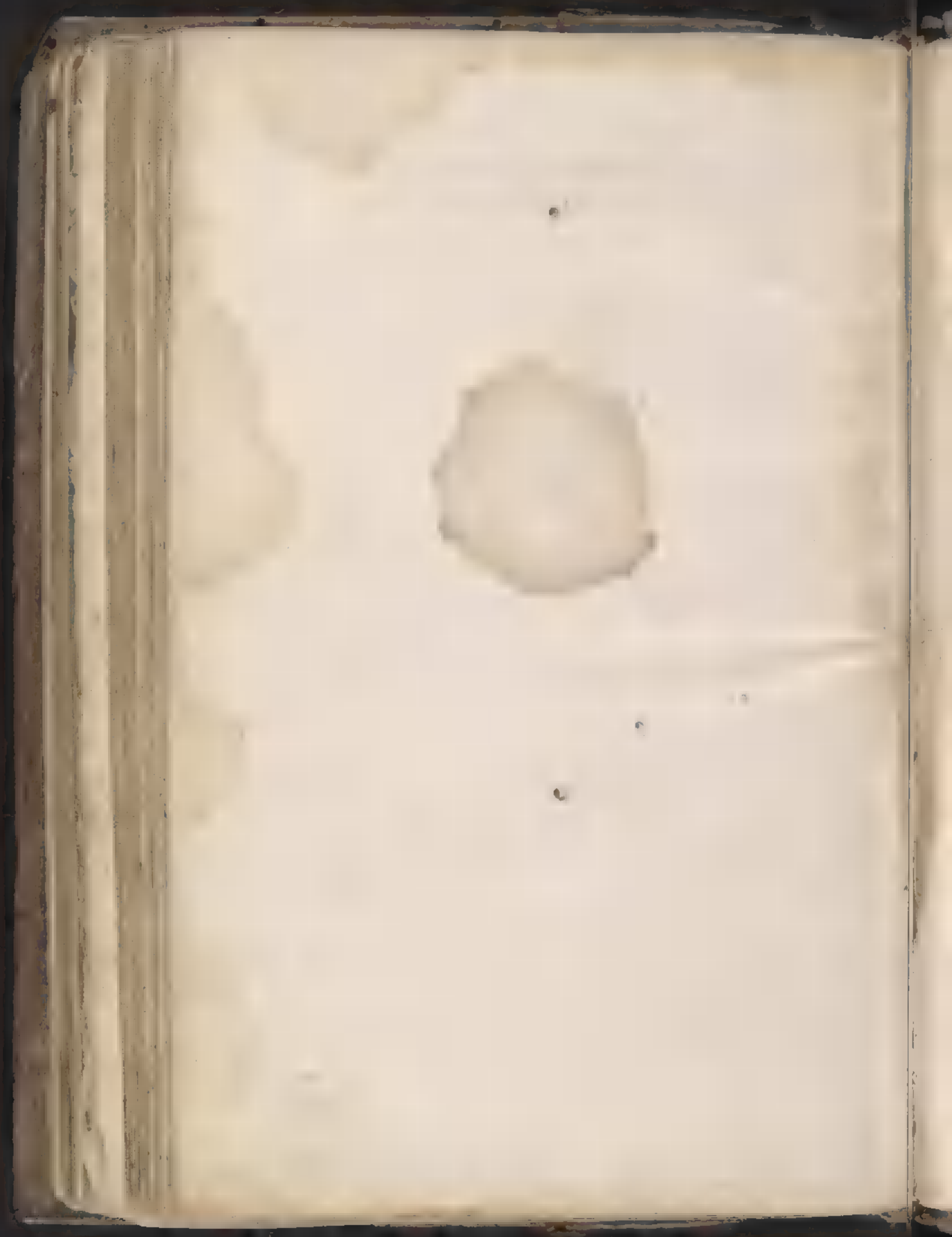
ire expedit: Date parentum amicis
 in denique ~~non~~ genitum non perirebit
 cum non modo sibi pares sed longe supe-
 riores ~~non~~ evasisse videbunt: Date
 cognatis: atque amicis adque magis
 laudem atque dignitatem non omni-
 ma est pars redimenda: Date
 Denique nobis ipsi cum haec una prope-
 res sit qua nos de archis amicis
 distamus tanto ceteros bonos an-
 teire possitis: Et profecto nihil
 est quod non digne consequi po-
 sit adhibemus multo opes: multo
 amicitias multo honores: illud &
 si entis precario quod bonis
 etate: a superioribus seculis ex in-
 fima fortuna ad magnas dignita-
 tes & ex obscurissimo loco ad summam
 claritudinem devenire: Illud autem
 pretietera magis faciendum spi-
 ritimo quod vel ~~sub~~ non reperitur
 vel bonarum artium studia sola sunt:
 & nobis quies illam cum tranquilli-
 tate: & ab omni perurbatione non
 vacatibus & stare ~~non~~ sunt: quod

decepta nec vitam q̄ ipam unq̄
magnos & p̄fectos sapientiss
viri iudicauerunt.

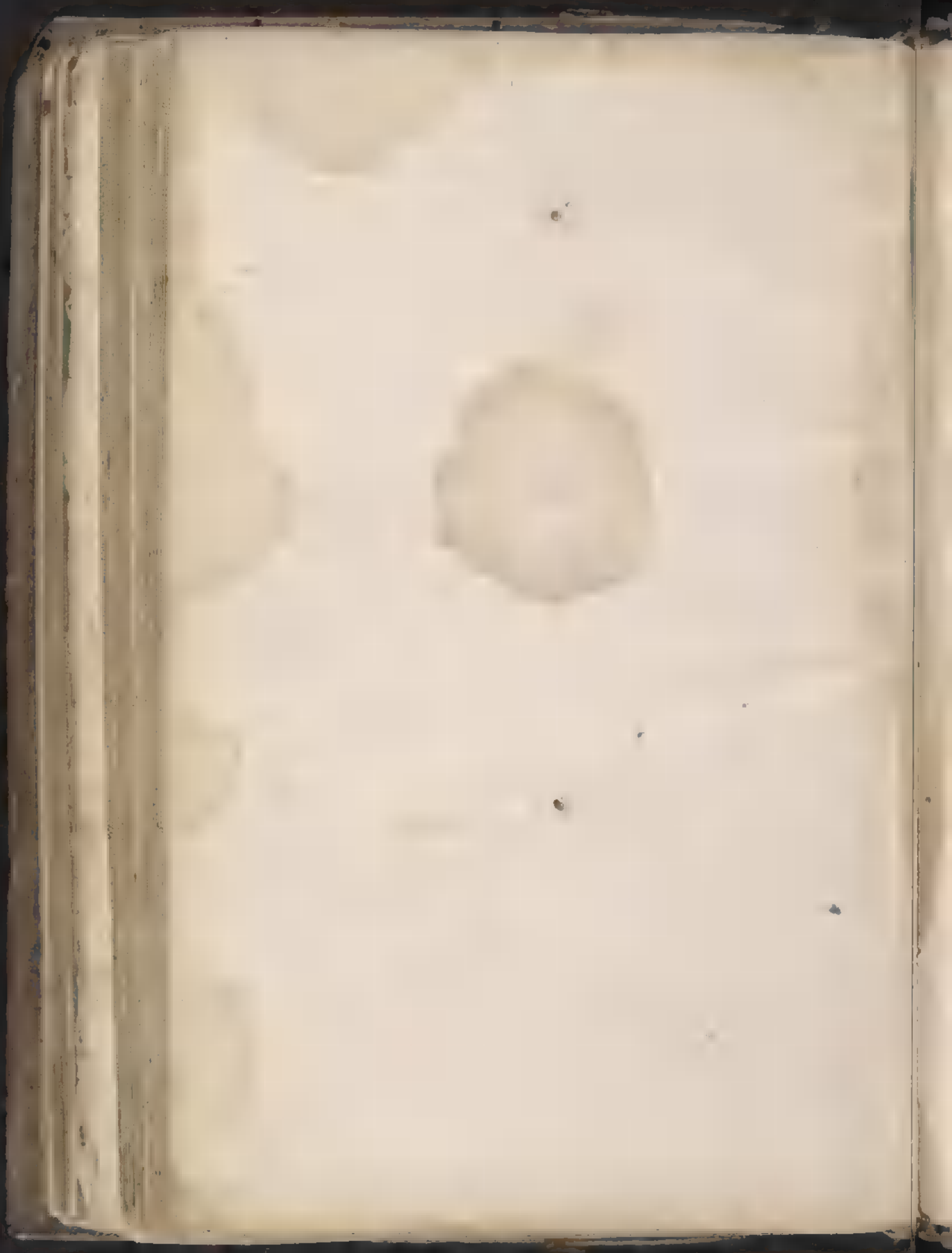

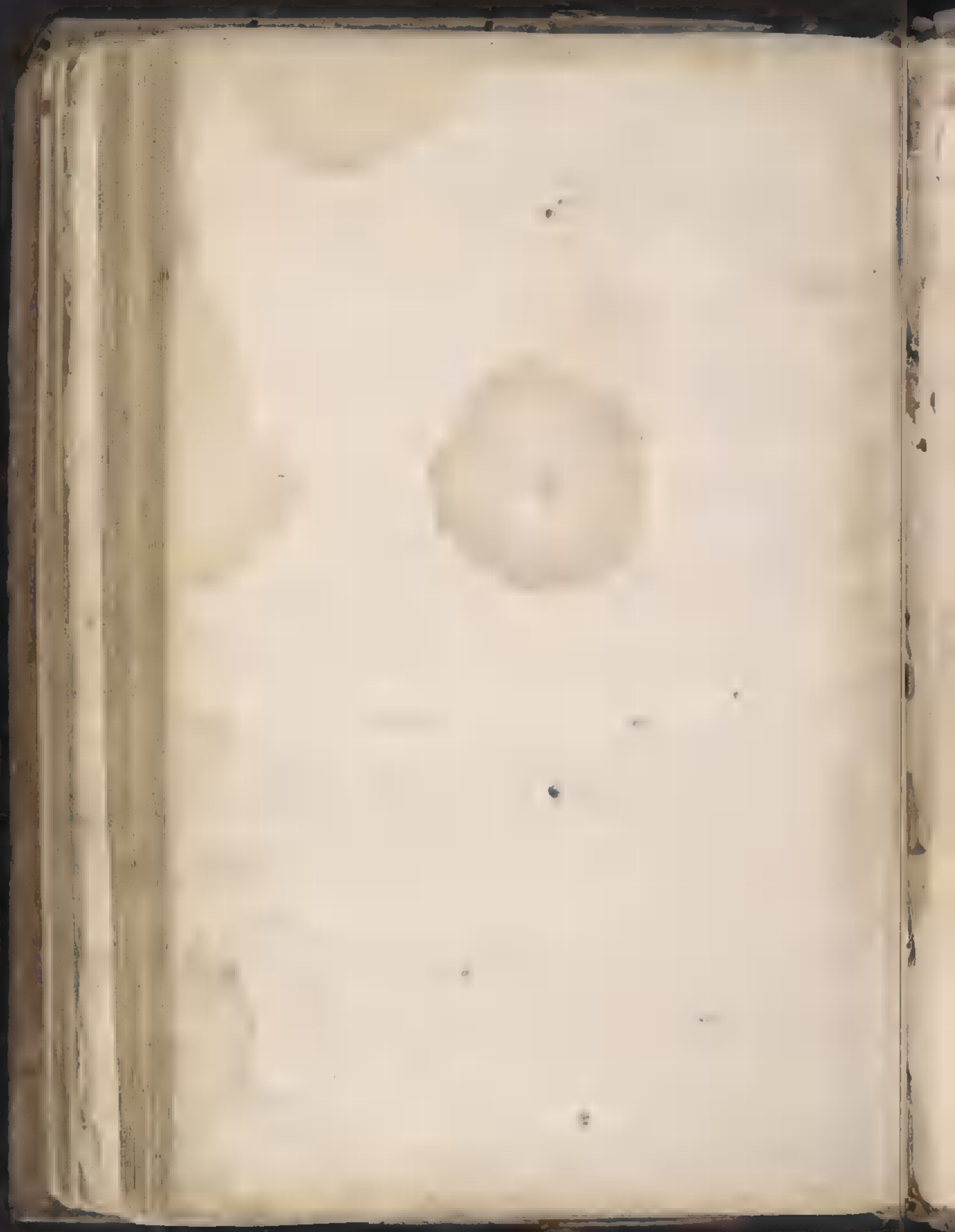
9.3.

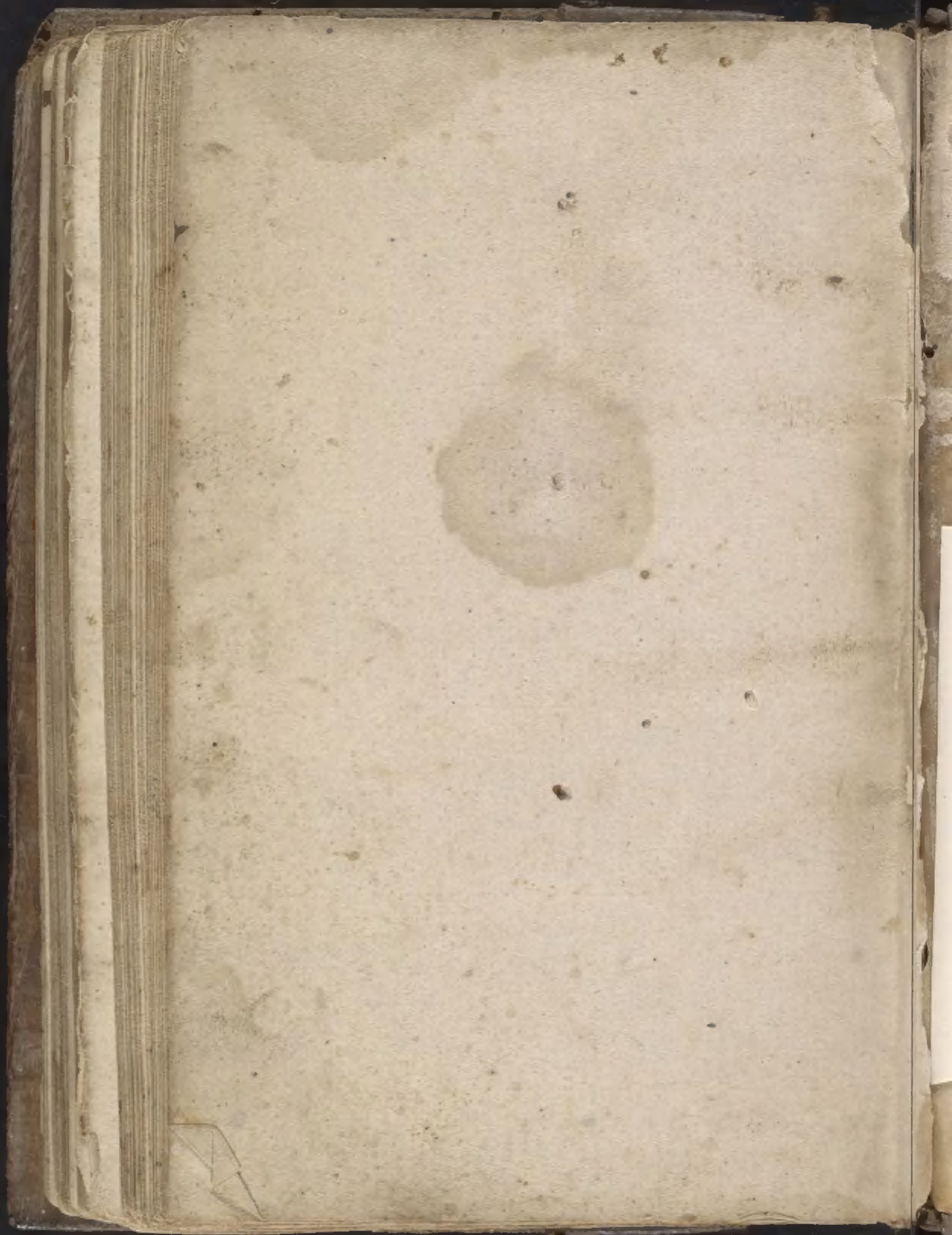

Coll. ^{subject} lecto

Dr

